

Särskilt utlåtande

Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd

Utbyggnadsstrategi för 200 000 invånare

Innehåll

Bakgrund.....	4
Översiktsplanens möjligheter och begränsningar.....	4
Granskningstiden.....	4
Sammanfattning av inkomna synpunkter.....	5
Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar och kompletteringar	6
Skriftliga synpunkter.....	7
Myndigheter och organisationer.....	7
Centerpartiet.....	7
Liberalerna	9
Miljöpartiet.....	11
Moderaterna	16
Vänsterpartiet	17
Kultur- och fritidsnämnden	19
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	22
Stadsbyggnadsnämnden	24
Tekniska nämnden.....	25
Aneby kommun.....	30
Fred. Olsen Renewables AB	31
June Avfall & Miljö AB.....	36
Lantbrukarnas Riksförbund (LRF).....	36
Länsstyrelsen i Jönköpings län.....	37
Region Jönköpings län	40
Skogsstyrelsen.....	41
Statens fastighetsverk (SFV).....	41
Statens geotekniska institut (SGI)	42
Trafikverket.....	43
Tranemo kommun	45
Ulricehamns kommun	46
Visingsörådet.....	47
Privatpersoner	48
Gränna.....	57
Kaxholmen	60
Vindkraft	67

Inget att erinra	95
E.ON Energidistribution AB	95
Mullsjö kommun	95
Nässjö kommun.....	95
Tranås kommun.....	95
Vaggeryds kommun	96
Vattenfall Eldistribution AB	96
Ödeshögs kommun.....	97

Bakgrund

Jönköpings kommun ökar befolkningsmässigt med cirka 1500–2000 invånare per år. En ökad befolkning stärker Jönköping som regionalt centrum samtidigt som det ställer krav på kommunens beredskap att på ett hållbart sätt planera för exempelvis bostäder, transporter, skola, vård och omsorg. År 2011 antog kommunfullmäktige ”Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare”. Utbyggnadsstrategin hade som uppgift att utreda hur kommunen skulle kunna växa till 150 000 invånare på ett hållbart sätt. Befolkningstillväxten har varit högre än vad som tidigare förutspåddes och Jönköpings kommun beräknas nå 150 000 invånare i mitten av 2020-talet. En stor befolkningstillväxt kräver medvetna strategier om mark- och vattenanvändning, en god markberedskap för nya bostäder och verksamheter samt en långsiktig plan för infrastruktursatsningar och trafiksystem. Vi behöver beredskap inför framtiden för att kunna medverka aktivt i utvecklingen och på ett strukturerat sätt möta aktuell och framtida efterfrågan på bostäder, service och infrastruktur. Det finns nu ett behov av att ta fram en ny utbyggnadsstrategi/översiktsplan med sikte på 200 000 invånare i kommunen som har ett tidsperspektiv mot år 2050. 200 000 invånare innebär ett behov av att det tillkommer ungefär 30 000 bostäder och drygt 30 000 arbetsplatser. Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Etapp 1 är en fördjupning av kommunens översiktsplan och kommer tillsammans med etapp 2 utgöra en ny översiktsplan som ersätter den kommunomfattande översiktsplanen. Etapp 1 omfattar Jönköping, Huskvarna, Tenhult, Barnarp, Bankeryd och Tabergsådalen och etapp 2 omfattar mindre tätorter och landsbygd.

Genom översiktsplaner planerar kommunen mark- och vattenanvändning på översiktlig nivå. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta.

Översiktsplanens möjligheter och begränsningar

Översiktsplanen har en bred ansats men syftar främst till att redogöra för kommunens framtida mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen är viktig som övergripande planeringsinstrument och underlag för hela kommunen men många frågor måste redas ut i senare skeden. Det finns många synpunkter som framförs som är väsentliga men som berör aspekter som inte kan behandlas i en översiktsplan antingen för att de är för detaljerade eller för att de bättre hör hemma i andra kommunala dokument.

Granskningstiden

Översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd har under perioden 7 februari – 8 april 2024 varit ute på granskning. Under granskningstiden har planen funnits tillgänglig på kommunens websida samt i kommunens utställningshall på Juneporten. Granskningen har annonserats i JP, Jnytt och sociala medier. Granskningshandlingar har skickats till nämnder, politiska partier, grannkommuner, berörda myndigheter, regionen, länsstyrelsen, samt berörda föreningar för synpunkter. Under granskningstiden har strax under 70 yttranden inkommit.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Skriftliga synpunkter har inkommit från privatpersoner, fastighetsägare, föreningar, partier, nämnder, kommunala bolag och myndigheter. När det gäller privatpersoner är de flesta yttranden kopplade till synpunkter om en särskild plats. Synpunkterna finns att läsa i sin helhet längre ned i dokumentet, nedan följer en kort sammanfattning av synpunkterna som inkommit.

Synpunkter har kommit in gällande vindkraft och dess påverkan, delvis är det generella synpunkter om exempelvis ljudnivåer, blinkande ljus, höjder etcetera. Mer specifika kommentarer handlar om platser som är utpekade för vindbruk i översiktsplanens plankarta. Invånare som bor i närheten av dessa platser är oroliga över framtida vindkraftsexploateringar som kan påverka dess boendesituation negativt. De synpunkter som kommit in gäller till stor del pågående projekt i kommunen men de gäller även hur de utpekade områdena i översiktsplanen har pekats ut.

Det har kommit in synpunkter gällande det nya verksamhetsområdet som är utpekad i Västra Jära. Verksamhetsområdet är av sådan storlek att det får stor påverkan på riksväg 40. Det är viktigt att kommunen i mycket god tid diskuterar sina ambitioner med Trafikverket så att höjd kan tas för tillkommande trafik i den långsiktiga planeringen i stråket. Andra synpunkter gäller behovet av ytterligare utredningar om exempelvis naturvärden, Natura-2000 och arkeologiska värden. Ett samlat yttrande med cirka 60 underskrifter från sakägare, närboende och intressenter har inkommit gällande Västra Jära där de är emot ett framtida verksamhetsområde.

Synpunkter gällande nya infarten i Gränna handlar bland annat om utformningen av vägen och hur trafiken ska avlastas. Vägen berör både invånare i Gränna och på Visingsö som är beroende av att ta sig till och från färjan där sommarmånaderna speciellt påverkar trafiksituationen.

Frågan gällande exploatering av jordbruksmark har också tagits upp i de yttranden som kommit in. En viss del av yttrandena anser att ingen jordbruksmark ska tas i anspråk samtidigt som andra yttranden anser att vissa lättnader kan behövas för att exploatera viss jordbruksmark i kommunen.

I Kaxholmen har det kommit in yttranden gällande den föreslagna bebyggelseutvecklingen, främst längs med Kärliden. Boenden anser bland annat att utvecklingen påverkar områdets karaktär negativt.

Övriga synpunkter som har kommit in handlar bland annat om bättre möjligheter att cykla mellan tätorterna och bättre bussförbindelser. Möjlighet till rekreation och friluftsintrassen lyfts även i inkomna yttranden, det kan exempelvis handla om utvecklingsmöjligheter av befintliga områden men även önskan om att bibehålla rekreation- och friluftsvärden när tätorterna växer.

Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar och kompletteringar

Efter den första granskningen har kommunen beslutat att göra relativt stora förändringar i såväl plankarta som i planbeskrivningen. De stora förändringarna gör att kommunen har bedömt att det finns behov av att gå ut på en ny granskning för att ge en möjlighet för allmänhet och myndigheter att lämna synpunkter på förändringarna.

Den största förändringen är att kommunen beslutat att *inte* markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att vi inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd. Det innebär att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer vi att undersöka förutsättningarna för just det området.

Till den nya granskningen har kommunen även gjort förändringar i de områden som i tidigare förslag betecknats som natur och friluftsliv och som angränsat tätorterna. Dessa områden har nu kommunen avgränsat så att endast friluftsanläggningar så som elljusspår och naturreservat omfattas av natur och friluftsliv medan övriga områden får beteckningen landsbygd. Texten har också ändrats så att natur och friluftsliv innebär större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade. Anledningen till ändringen är att syftet med att peka ut markanvändningen inte är att reglera skötseln av marken.

I kartan har också mindre enskilda områden justerats för att korrigera felaktigheter i tidigare version och därutöver har kompletteringar gjorts i attributdatat som kommer upp när man klickar på ett område, bland annat så att väsentligt samhällsintresse och den avvägning som gjorts ska framgå i samtliga fall där jordbruksmark tas i anspråk.

Planbeskrivningen har justerats för att korrelera med de ändringar som gjorts i plankartan bland annat genom en total omarbetning av stycket gällande vindkraft. Justeringar av riktlinjer som inte varit helt samstämmiga eller där ordvalet inte varit detsamma har gjorts liksom korrigering av några faktafel och förtydliganden i några fall.

Skriftliga synpunkter

Nedan redovisas de synpunkter som kommit in i fulltext. Kommunens kommentar redovisas indragna i kursiv text.

Myndigheter och organisationer

Centerpartiet

Bakgrund

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden som nu är ute på granskning. Vi ställer oss till största delen bakom förslaget men har en del synpunkter. Här följer några kommentarer och förslag till ändringar.

Allmänt

- Utbyggnadsordning ska vara i alla områden enligt granskningsversionen vilket är bra!
- Det har tillkommit ett nytt område på skogsmark i östra Kaxholmen vilket är bra.
- Vi saknar en diskussion gällande hur en framtida E4 skulle kunna utformas och dras samt hur det kan påverka översiktsplanen utifrån de scenarier som kommunen tidigare tagit fram.
- Det är positivt med ett nytt stort verksamhetsområde vid Öggestorp. Dock ser vi att trafiken från området för de transporter som ska söderut via E4 kommer att gå via Tenhult och vägen mot Barnarp. Det innebär att den ökande trafikbelastningen på denna sträcka och inte minst i Tenhult måste lösas på ett bra sätt.

Jordbruksmark

Vi vill se följande ändringar mot förslaget gällande byggnation på jordbruksmark:

- Objekt-ID 6707 vid Landsjön är fin åker och ska utgå från planen liksom hästgården på andra sidan vägen med objekt-ID 6721.
- Fotbollsplan (objekt-ID 12083) vid Landsjön och Vistavallen är också fin åkermark. Den ska fortsatt nyttjas till odling och därmed utgå från planen.
- Fotbollsplan (objekt-ID 12085) i Ölmstad är också fin åkermark som dessutom skulle splittras i mark norr och söder om den tilltänkta fotbollsplanen inte kan brukas som åker. Åkern ska därmed utgå från planen.
- Objekt-ID 12067 vid Circle K i Gränna är en del av en större fin åker. Åkern ska därmed utgå från planen.
- Betesmark med objekt-ID 7006 är vad vi kan se ett förslag på ändrad markanvändning. Den ska förbli betesmark enligt beslut om jordbruksmark.
- Objekt-ID 12039 i Skärstad ska förbli åkermark då det är fin åkermark och ligger liksom områdena ovan i gynnsam klimatzon. Åkern ska därmed utgå från planen.
- Objekts-ID 5911 i Ryd är en klart brukningsvärd åker på cirka ett hektar. Åkern ligger i närhet av andra åkrar vilket gör att det är lätt att bruka den. Vi ser också att det finns alternativa områden i Ryd. Därmed ska denna åker utgå från planen.
- Det nya industriområdet i Öggestorp anpassas för att exkludera åkermark

Kommunens kommentar: Objekt 6707 samt objekt 6721 har pekats ut för att det är mycket svårt att hitta byggbar mark i Kaxholmen utan att ta jordbruksmark i anspråk. Stora delar av orten omges av jordbruksmark och skogsområdena är ofta mycket kuperade och/eller har höga naturvärden. Kommunen har bedömt det som angeläget att ge utrymme för fotbollsverksamheten (objekt 12083 samt 12085) att växa och ser inte att det finns några andra möjliga ytor för detta. Objekt 12067 utgör del av redan bebyggd fastighet och föreslås för att ge utrymme för en fastighet som till övriga delar är bebyggd med verksamhet. Området föreslås tas i anspråk för att möjliggöra för ytterligare verksamheter. Objekt 7006 är vid verksamhetsområdet vid E4:an utanför Gränna. Området är utpekad för att ge verksamhetsområdet möjlighet att växa och skapa förutsättningar för fler arbetsplatser i Gränna. Objekt 12039 i Skärstad är i dagsläget planlagd för verksamheter, även om det används som jordbruksmark. För området finns alltså en befintlig byggrätt. Kommunen föreslår dock att markanvändningen i planen ändras. Område 5911 har bedömts som mycket strategiskt beläget i Ryd i direkt anslutning till den begränsade service som finns i Ryd. När det gäller industriområdet i Öggestorp utgör jordbruksmarken mycket små delar av det tilltänkta verksamhetsområdet. Kommunen föreslår därför att frågan om huruvida jordbruksmarken ska tas i anspråk uppskjuts till detaljplaneskedet för en mer djuplodande utredning bland annat av om det är möjligt att fortsätta bedriva jordbruk på områdena om de blir insprängda i ett verksamhetsområde.

Byggnation på landsbygd

Det finns mycket som vi kan hålla med om i texterna gällande byggnation på landsbygden. Naturligtvis ska husen passa in i det landskap där de byggs och därmed kan anpassning krävas. Dock ska kraven i enskilda ärenden vara välmotiverade och inte driva onödiga kostnader för den som vill bygga.

På ett ställe står det att "På landsbygden strävar vi efter att nya byggnader ska förläggas i anslutning till befintlig bebyggelse samt vägnät" och på ett annat står följande "Ny bebyggelse, enstaka och i grupp, tillåts endast i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper, bebyggelsestråk och infrastruktur". Vi utgår från att bebyggelsestråk ska vara med i båda fallen. När ord som "samt" och "och" används utgår vi från att alla villkor ska vara uppfyllda varför dessa ord behöver bytas ut till ett "eller". Det ska vara ok att bygga antingen vid bebyggelsegrupper eller i bebyggelsestråk eller i närhet av infrastruktur som till exempel vägar. Långa nya vägdragningar ska undvikas men ensamlägen invid vägar mellan bebyggelse (byar) och i anslutning till övrig infrastruktur ska vara ok. Vi kan konstatera att om vi går 100-150 år tillbaka i tiden så låg det ofta torp och backstugor längs med den tidens vägar och med stora avstånd till det som idag är byar på landsbygden. Det är inte något nytt med det som nu kallas ensamlägen. De är oftast inte så "ensamma" heller då de ofta ligger vid trafikerade vägar.

Kommunens kommentar: Ändrar texten till granskningen till "På landsbygden strävar vi efter att nya byggnader ska förläggas i anslutning till befintlig bebyggelse eller bebyggelsestråk samt vägnät" men behåller strategin "Ny bebyggelse, enstaka och i grupp, tillåts endast i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper/ bebyggelsestråk och infrastruktur". Syftet är att undvika ensamlägen som inte ligger i anslutning till annan bebyggelse. Dessa skapar ett

mosaiklandskap och en problematik för kommunal service så som avfallshantering och skolskjuts då det medför långa transportsträckor.

Liberalerna

Liberalerna i Jönköpings kommun har tagit del av granskningsförslaget till rubricerade. och har följande synpunkter:

Allmänt

Liberalerna för återigen fram att det är väsentligt att så långt möjligt förlägga verksamhetsområden och bostadsområden så nära varandra som möjligt (och med hänsyn till miljöaspekter) för att därigenom minska behovet av transporter med bil eller med inadekvat kollektivtrafik. Detta har också länsstyrelsen påpekat. Det framgår också i STBK:s underlag för planbesked för Hyltena 1:98, Flahult 19:12.

Vidare har stadsbyggnadsnämnden gett ett positivt planbesked för bostadsområden öster om Barnarpsjön med tanke på den relativa närheten till verksamhetsområdena Stigamo, Torsvik m.fl.

Kommunens kommentar: *Som både hållbarhetsbedömningen och kommunens egen statistik visar är sambandet mellan bostad och arbetsplats sällan starkt inom en egen stadsdel eller ens del av staden. Det som avgör är hur olika lägen förhåller sig till samtliga bostäder/arbetsplatser i staden, kommunen och regionen. Det här fenomenet syns tydligt för de södra stadsdelarna där majoriteten (75%) av de boende trots ett relativt stort utbud av arbetsplatser i Torsviksområdet ändå pendlar till andra områden. Främst pendar de till de centrala delarna av staden (52%). Samma förhållande visas i siffrorna för inpendling till Torsvik. Över 80% av de arbetande i Torsviksområdet kommer inte från närområdet. För att minska behovet av transporter krävs därför att både bostäder och arbetsplatser lokaliseras så centralt som möjligt. Perifert lokaliserade bostäder eller arbetsplatser skapar ett större transportbehov och försämrar samtidigt förutsättningarna för kollektivtrafik.*

Listorna över VA- utredningsområden och VA-bevakningsområden behöver uppdateras. Kommunen borde också överväga detaljplaneläggning invid några olika områden med sammanhållen bebyggelse. Därmed kan kommunen höja antalet möjliga byggbara tomter.

Vad gäller solcellsparker på mark kan Liberalerna konstatera att flera mycket stora sådana finns nära, t.ex. i Ekenässjön och i Värnamo.

Kommunens församlingar bör uppmärksammas på behovet av mark för begravningsplatser med hänsyn till den växande befolkningen. Staten har också ställt krav på att det skall finnas tillräckligt med begravningsplatser i händelse av kris eller krig.

Kommunens kommentar: *Listorna gällande Va- utredningsområden etc. uppdateras inom arbetet med Vatten- och avloppsplanering. Uppdatering pågår och den fysiska planeringen behöver beakta resultatet av uppdateringar men det sker inte några uppdateringar inom ramen för översiktsplanearbete. I*

översiktsplanen har i första hand områden nära tätorter pekats ut för detaljplanläggning, med syfte att stärka befintliga tätorter. Trycket på att ta fram detaljplaner är också stort i kommunen och det är därför angeläget att prioritera kommunens resurser rätt. Stora solcellsprojekt kommer förmodligen genomföras inom planperioden även i Jönköpings kommun. Kommunen har dock liten rådighet över frågan då det vanligen är länsstyrelsen som är beslutande myndighet.

Dialog mellan kommunen och representanter från Jönköpings församling samt Huskvarna pastorat har pågått under 2024 där behovet av framtida begravningsmark har diskuterats.

Västra kommundelarna med Bottnaryd

Liberalerna anser att förslaget om översiktsplanen för Bottnaryd behöver analyseras ytterligare, eftersom behovet av en ny räddningsstation nu har blivit högst angeläget. Där behövs också byggas beredskapslager för räddningstjänstens behov.

Liberalerna har vidare noterat att det finns en oro i Norra Unnaryd att förskolan kan komma att läggas ned på grund av brist på barn i förskoleåldern. Av den anledningen behöver mer mark beredas för tomter och befintliga detaljplaner utökas med något nytt område.

Det torde finnas ytterligare något eller några områden med sammanhållen bebyggelse i denna kommundel (t.ex. Mulseryd) där en detaljplanläggning skulle underlätta exploatering av t.ex. nya villatomter.

Kommunens kommentar: *I Bottnaryd finns redan planlagd och utbyggd verksamhetsmark som kan inrymma en ny räddningsstation.*

I Norra Unnaryd finns sedan många år tillbaka befintliga detaljplaner och tomter som ännu inte har byggts ut. Dessa anses motsvara behovet i nuläget.

I Mulseryd finns idag ingen kommunal infrastruktur och ingen service, ett önskemål om samordning och utveckling bör därför främst komma från privata initiativ. Förutsättningar för detaljplanläggning i områden som Mulseryd finns beskrivet i planbeskrivningen under rubriken landsbygd.

Skärstadsdalen

Problemet med Skärstadsdalen är komplexiteten med många riksintressen, naturreservat, värdefulla jordbruksmarker och behovet av mark för byggnationer etc.

Trycket att få bebygga tomter i Skärstadsdalen är högt. Därför bör kommunen genomföra en noggrannare analys för att utröna möjligheterna till fler tomter och också arbeta för detaljplanläggning av lämpliga markområden. En bättre samordning av nya tomter, helst intill befintliga sammanhållen bebyggelse, behöver nämligen ske.

Det är bra att ett nytt bostadsområde lagts in söder om Kaxholmen. Det bör också läggas in förslag till detaljplanläggning på och vid själva Drättinge gård. Därigenom skulle där befintligt magasin och gårdsmark kunna omvandlas till bostäder.

Miljöpartiet

Miljöpartiet vill lämna nedanstående synpunkter på förslaget till översiktsplan. Denna granskning kompletterar tidigare remissvar.

1. Hållbar samhällsplanering i tre huvudorter

Miljöpartiet stödjer planförslagets inriktning att utveckla landsbygden genom att stärka huvudorterna Gränna, Tenhult och Bottnaryd. Vi förstår att det finns utpekade områden för utveckling i andra orter, men anser ändå att det är i huvudorterna som kommunen ska arbeta aktivt med detaljplaner för bostäder, verksamheter och näringsliv. I övriga områden är det bra om kommunen är förberedd att möta privata initiativ.

2. Förorda modernisering av befintlig järnväg Byarum-Jönköping

Miljöpartiet anser att en helt ny järnvägssträckning Byarum-Tenhult skulle innebära stora försämringar för landsbygden och för den prioriterade tätorten Tenhult. Den skulle också motverka planeringsstrategin för Jönköping som ett attraktivt regioncentrum. Därför bör kommunen tydligt avvisa detta förslag från Trafikverket, för att värna samhällsnyttan för såväl Jönköpings kommun som Jönköpings län.

I stället bör kommunen verka för att befintlig järnväg mellan Byarum och Jönköping rustas upp och elektrifieras.

Inför den tidigare remissrundan för utbyggnadsstrategin fick vi information om att den nuvarande järnvägen Byarum-Jönköping inte var möjlig att modernisera och elektrifiera. Vi har sedan dess tagit del av utredningar som visar att detta både är möjligt och har samhällsekonomiska fördelar. Ingen utredning som gjorts om nuvarande järnvägssträckning visar att det inte skulle vara görbart, utan snarare tvärtom. Nedan redovisar några av de viktigaste argumenten:

2.1 Restid och andra parametrar

Argumentet för den nya sträckningen har i huvudsak varit att minska restiden mellan Värnamo-Jönköping. Det är möjligt att uppnå samma tid, (förmodligen ännu snabbare) med befintlig järnväg, om man gör som man planerat på den nya järnvägen, nämligen att reducera antalet hållplatser till tre. Ökat antal resenärer måste vara den samhällsnytta man eftersträvar. Då är pålitlighet, turtäthet, tillgänglighet, komfort och kostnad minst lika viktiga parametrar som restiden.

2.2 Befolkningsunderlag

Utmed den befintliga järnvägen är resandepotentialen nästan dubbelt så stor. (Och fler bostäder och verksamheter planeras i denna strategi).

2.3 Påverkan på kostnader

Kostnaden för ny järnväg Byarum-Tenhult är beräknad till över tre miljarder kr, jämfört med 1,5 miljarder kr för en upprustning och elektrifiering för befintlig järnväg, visar Trafikverkets egna beräkningar. Det borde vara lättare för kommun och region att få igenom ett beslut om upprustning av befintlig sträcka när Trafikverket kämpar med en snäv budgetram.

2.4 Påverkan på befintlig trafik

Undanträngningen av befintlig trafik Falköping-Jönköping-Nässjö är beräknat till sex avgångar per dygn (dessutom när efterfrågan är som störst). Det blir alltså färre avgångar på sträckan Falköping-Jönköping-Nässjö, vilket i sin tur gör att hållbart resande i kommunen sannolikt kommer att minska på totalen.

2.5 Påverkan på godstrafiken

Godstågen kommer inte att gå genom Tabergsådalen, oavsett om ny järnväg byggs eller ej. Den nya omlastningsterminalen innebär att godset lastas om på Torsvik och går söderut. Järnväg måste hållas fram till Torsvik även om ny järnväg byggs. (Godset kommer enligt Trafikverket att gå via den nya sträckningen endast vid större trafikstörningar, om den byggs).

2.6 Konsekvenser för nytt stationsläge

Det planerade stationsläget söder om Munksjön är inte beaktat i Trafikverkets utredning. Däremot passerar Tabergsåbanan precis den tänkta punkten för ett nytt stationsläge.

2.7 Påverkan på jordbruksmark samt natur- och kulturvärden

Jordbruksmark och kulturvärden går förlorade med en ny järnväg Byarum-Tenhult. Planerad sträckning riskerar att jordbruk läggs ned i området. Dessutom påverkas stora ekologiska och historiska värden.

2.8 Påverkan på näringslivet

Näringslivet påverkas negativt i Tenhult. KABE:s planerade utbyggnad är inte möjlig med den nya järnvägssträckningen, men påverkas inte vid en upprustning av befintlig järnväg.

***Kommunens kommentar:** I kommunstyrelsens yttrande (2023-08-29) sägs bland annat att Jönköpings kommun ser positivt på att arbetet fortlöper enligt namngiven investeringsåtgärd i Nationell plan för transportinfrastruktur och anser att korridor Hult Väst är att föredra.*

Vidare sägs att oavsett vald sträckning så kommer järnvägen påverka boende, verksamhetsutövare, jordbruksmark, kulturvärden, naturvärden och andra intressen. Såväl störningar som markfrågor måste belysas och hanteras vidare. Det allmänna intresset för en snabbare järnvägssträckning som löser kapacitetsbrist mellan Värnamo- Skillingaryd-Vaggeryd- Jönköping är väsentligt. Men framförallt bidrar den nya järnvägen till nya och förbättrade möjligheter för godshantering på järnväg.

Jönköpings kommun pekar även i nu gällande översiktsplan (översiktsplan 2016) ut en tänkbar framtida sträckning mellan Byarum och Tenhult och anger bland annat i riktlinjerna att "Kommunen ska arbeta för en ny järnväg mellan Byarum och Tenhult ...".

Att nya underlag presenterats som visar att den nuvarande järnvägen Byarum-Jönköping är möjlig att modernisera och elektrifiera hänvisar vi till Trafikverket som på sin projektsida skriver följande:

”Befintlig järnväg mellan Jönköping och Vaggeryd är byggd på 1890-talet. På sträckan mellan Månsarp och Jönköping har banan låg standard med bland annat branta lutningar och skarpa kurvor. Detta begränsar vilken hastighet tågen kan köra och hur långa och tunga godståg som kan trafikera banan. Detta är brister som är mycket svåra och kostsamma att bygga bort.

En elektrifiering och upprustning är möjlig men skulle få stora konsekvenser på befintligheter, i form av bebyggelse, byggnadsverk, fastigheter, plankorsningar m.m. En elektrifiering och upprustning skulle dock inte åtgärda problematiken med de branta lutningarna i profil som den befintliga banan har och som begränsar tågvikten för godståg.”

3. Vätterns vatten

Miljöpartiet vill understryka det som vi tidigare skrivit i remissyttrandet och komplettera med uppdaterade synpunkter:

3.1 Skydda Vättern

När det gäller skyddet av Vättern välkomnar Miljöpartiet kommunens tydliga ställningstagande för Vätterns vatten och naturvärden, genom att översiktsplanen understryker att dessa värden har företräde framför riksintresse för värdefulla ämnen och mineral.

3.2 Fasa ut miljögifter

Flera ämnen, till exempel dioxiner och PFOS, är tydligt förhöjda i Vätterns ekosystem. Vättern är på grund av den långa omsättningstiden (60 år) och sitt näringsfattiga vatten särskilt känslig för miljögifter. Det är viktigt att vi snabbt fasar ut de kemikalier som påverkar Vätterns ekosystem. Det är mycket angeläget att kommunen både är ett föredöme och arbetar aktivt med en utfasning i samarbete med kommuninvånare och näringsliv.

3.3 Åtgärda PFAS-källor

Livsmedelsverket har beslutat att kraftigt sänka gränsvärden för PFAS i dricksvatten. De nya gränsvärdena börjar gälla 1 januari 2026. Bland annat är gränsvärdet 4 nanogram per liter för PFAS. Därför är det mycket viktigt att få mer kännedom om de källor som läcker PFAS och att påbörja sanering av de redan kända källorna. Den kända markföroreningen med höga halter av PFAS vid Axamo flygplats måste snarast saneras. Den påverkar bland annat djurhållningen utmed Sanderydsån och Tabergsån.

Kommunens kommentar: *Utfasning av miljögifter och sanering av PFAS är miljöfrågor som kommunen bör hantera inom andra kommunala dokument än översiktsplanen. Översiktsplanens fokus bör vara mark- och vattenanvändning.*

4. Vindkraft

Gällande vindbruk och vindkraft vill Miljöpartiet inkomma med ett antal synpunkter:

4.1 Riksintresseområdet kan rymma mer vindkraft

Miljöpartiet delar inte bedömningen att riksintresseområdet för vindbruk öster om Gränna (för övrigt kommunens enda), skulle vara ianspråktaget till fullo och att ingen mer vindkraft bedöms rymmas.

Anledningen sägs åter vara kriteriet att ny vindkraft riskerar omringa bostäder. Bedömningen innebär att ca 3 500 hektar (som återstår av riksintresset) tas undan som olämpligt för vindbruk i område som är av riksintresse för just vindbruk. Detta att jämföra med kommunens totala utpekande på 1 414 hektar.

Riksintresseområdet sträcker sig tolv kilometer i nord-sydlig riktning och sex kilometer i öst-västlig riktning (öster om E4). Det tycks orimligt att redan på förhand, i översiktsplanen, säga att det inte skulle rymmas mer vindkraft inom det här milsvida området. Ett sådant ställningstagande begränsar kraftigt möjligheterna till ny vindkraft i kommunen. Miljöpartiet insisterar på att detta justeras, innan översiktsplanen antas.

4.2 Tydliggör utredningsområdenas status

Miljöpartiet tycker det är bra och viktigt att kommunen har med utpekandet av utredningsområden för vindkraft i översiktsplanen. Det ger en möjlighet för kommunen att i ett tidigt skede styra vindkraftsintressenter till områden med större förutsättningar att lyckas med etablering, det vill säga till områden med få kända konflikter. Utpekandet ger också en tydlig signal att kommunen gärna ser att mer vindkraft etableras, i linje med kommunens hållbarhetsprogram och klimatarbete.

Miljöpartiet anser dock att det gärna får framgå än tydligare i skrivningen att översiktsplanen och utpekandet av utredningsområden för vindkraft i huvudsak ska styra kommunens eventuella tillstyrkanden om och när en etablering ska provas, vilket tyvärr inte varit fallet på senare tid.

4.3 Avgör storlek från fall till fall

Det nämns i översiktsplanen att det främst är småskalig vindkraft som är lämplig inom utredningsområdena. Miljöpartiet är tveksamma till en sådan skrivning. Det riskerar att i onödan hämma utbyggnaden av vindkraft. Det bör vara upp till den som vill ansöka om vindkraft att avgöra omfattningen av etableringen, för att på så vis maximera nyttan. Frågan om storlek på etablering bör alltså avgöras från fall till fall och kommer förstås att belysas inte minst i prövningen.

4.4 Se över avståndskriterium

Totalt har 1414 hektar pekats ut som utredningsområden för vindkraft. Ett antal kriterier har använts för att sälla bort områden som är mindre lämpliga. Miljöpartiet tycker kriterierna är bra, men konstaterar samtidigt att det innebär att relativt få områden kvarstår som utredningsområden. Det är därför mycket viktigt att lämpliga områden inte ytterligare begränsas.

Vi är därför kritiska till att det tycks ha lagts till ett ytterligare kriterium (jämfört med Översiktsplan 2016); nämligen att vindkraft som omringar bostäder ska undvikas. Det kan verka rimligt, men redan i utsällningen av utredningsområden finns dock avståndsbegränsningar. Här tycks det röra sig om relativt stora avstånd, upp mot fem till tio kilometer.

I analysen framgår samtidigt att det gjorts bedömningen att skogslandskapet bör vara mer tåligt för vindkraftsetablering. Omringa-kriteriet står därmed i konflikt med tidigare bedömningen om ett tåligt skogslandskap och innebär att lämpliga områden ytterligare begränsas. Höjer man blicken utanför Jönköpings kommun är det ingen ovanlighet med etableringar tätare än på fem-tio kilometers avstånd.

***Kommunens kommentar:** Efter granskningen av översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden tidigare i år har kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att vi inte*

kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd. Det innebär att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprövsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer vi att undersöka förutsättningarna för just det området.

Stycket om vindkraft ska läsas som att vägledningen främst gäller vindkraftparker medan småskalig vindkraft får bedömas i varje enskilt fall. Det har tyvärr fallit bort en punkt i stycket som gör att det kan misstolkas. Detta åtgärdas till granskningen.

5. Jordbruksmark

Miljöpartiet har drivit frågan om att värna jordbruksmarken sedan 2016. På senare tid har jordbruksmarkens värde även aktualiserats genom krav på höjd beredskap. Utöver detta är hållbar matproduktion en ödesfråga. Sammantaget är det rimligt att tänka sig att vi i framtiden behöver odla en större variation av grödor på våra marker i kommunen. Behovet av detta tas ju också upp i planförslaget.

5.1 Ta fram klassningssystem

Av den anledningen ser Miljöpartiet ett behov av att ta frågan ett steg längre. Vi vill att ett lämpligt klassningssystem för jordbruksmarken tas fram, som beskriver vilka grödor olika jordbruksytor är lämpliga för. Den värdering som finns idag är mer eller mindre enbart baserad på rationell vallskörd. Ett sådant klassningssystem skulle också nyansera och fördjupa diskussionen om jordbruksmarkens värde i en plan.

5.2 Nyetablering på lågklassad mark

Utöver detta anser vi att man bör kunna undersöka att etablera nya samhällen på mark med låga värden, i stället för att försöka expandera befintliga orter som är omringade av jordbruksmark. Kaxholmen, Skärstad och Ölmstad är ju typiska exempel där man har nått, eller är nära, vägs ände. Här måste kommunen ha en annan plan i nästa steg, om vi ska värna jordbruksmarken.

***Kommunens kommentar:** Jordbruksmarken bidrar med många olika ekosystemtjänster för vilka olika faktorer är viktiga. När det gäller matproduktion är kött och mjölkproduktion det dominerande i Jönköpings kommun. För kött- och mjölkproduktion är markens beskaffenhet inte det viktigaste, utan andra faktorer är viktigast för verksamhetens lönsamhet till exempel närhet till gårdscentra. Det visar till exempel rapporten "Jordbruksmarkens värden i Jönköpings kommun", som togs fram 2017. Ska kommunen jobba med ett klassningssystem bör det därför vara ett brett begrepp. Kommunen behöver arbeta för att bibehålla och i vissa fall öka service i kommunens mindre orter. Att då öka flerkärnigheten riskerar att motverka de målen och göra det ännu svårare att uppnå hållbarhetsmålen.*

Moderaterna

Uttekade platser för vindbruk

Det finns många aspekter att ta hänsyn till när en ansökan om byggnation av vindkraftverk ska behandlas. Genom att redan i översiktsplanen peka ut särskilda markområden för vindbruk blir det svårare att säga nej när en ansökan ska behandlas. Eftersom vi idag inte känner till när eller ens om det kommer komma en ansökan om vindkraft i något av områdena samt inte vet vilken typ av verk som kan bli aktuellt anser vi det omotiverat att peka ut områdena i planen. Dessutom går utvecklingen mot högre verk med längre rotorblad varför flera områden skulle bli problematiska vid en ansökan. Det står dessutom energibolag fritt att ansöka på marken även om den inte är utpekad i översiktsplanen. Genom utpekandet försvinner också möjligheten att få bygglov i områdena.

Med andra ord anser vi inte att några platser ska pekas ut för vindbruk.

***Kommunens kommentar:** Efter granskningen av översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden tidigare i år har kommunen beslutat att **inte** markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att vi inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd.*

Det innebär att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer vi att undersöka förutsättningarna för just det området.

Byggnation utmed nuvarande kollektivtrafikstråk

Det finns en närmast total politisk enighet i Jönköpings kommun att ”hela kommunen ska leva”. För att denna inriktning ska kunna infrias kan det i vissa enskilda fall vara omöjligt att uppfylla alla indikatorer och

”Övergripande mål för ny bostadsbebyggelse inom tätorterna”, se del 1, sid 33-35. Bland annat måste ny bebyggelse i vissa fall planeras utanför de gränser och indikatorer /avstånd som anges. Kollektivtrafikens hållplatser är inte låsta utan ett resultat av prioriteringar, vilket ger att nya områden ska kunna planeras utan hinder för att de hamnar utanför nuvarande kollektivtrafik.

***Kommunens kommentar:** Målet är en indikator för att se hur bra stadsplaneringen medverkar till ett hållbart samhälle. Det lyder: ” Minst 60 % av nya bostäder inom mindre tätort ska ha max 500 meter till kollektivtrafik”. Av ingressen framgår att det är inte alltid möjligt att nå alla indikatorerna i varje enskilt projekt, men vi bör sträva efter att stadsplaneringen som helhet går i indikatorernas riktning. Vi bedömer att det är möjligt att uppnå målsättningen att hela kommunen ska leva och samtidigt sträva efter att 60 % av ny tätortsbebyggelse ska ske i goda kollektivtrafiklägen. Det innebär att en stor*

*andel tätortsbebyggelse även fortsatt kommer ske i sämre kollektivtrafiklägen.
Till det kommer även den bebyggelsen som inte är tätortsbebyggelse.*

Natur- och friluftsliv

”Natur och friluftsliv innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet” se del 2, sid 37.

Moderaterna ställer sig avvisande till att privatägd mark som för närvarande används som produktiv jordbruksmark eller produktiv skogsmark ändras till beteckningen ”Natur och friluftsliv”.

Det finns inget som talar för att befolkningen i näraliggande bostadsområden skulle få mindre möjligheter att vistas i skog och mark genom allemansrätten för att privatägda områden fortsätter klassificeras som ”Landsbygd”. Förslaget på ändring från beteckningen ”Landsbygd” till ”Natur och friluftsliv” riskerar att ge oacceptabla följder vad gäller privata markägares möjlighet till rådighet över sina fastigheter. Något som inte står i samklang med den grundlagsskyddade äganderätten.

Moderaterna anser därför att privat mark som faller under ovanstående kontext fortfarande ska klassificeras som landsbygd.

Kommunens kommentar: *Till granskningen ändrar vi kartan så att endast elljusspår och liknande motionsanläggningar samt naturreservat omfattas av natur och friluftsliv. Vi ändrar också teckenförklaringen på sid. 37 för natur och friluftsliv till: Natur och friluftsliv innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade. Anledningen till ändringen är att syftet med att peka ut markanvändningen inte är att reglera skötseln av marken.*

Vänsterpartiet

Detta behöver förklaras/rättas till

Del 1 sidan 5

”...särskilt arbeta för att stärka de tre kommundelscentrumena i landsbygden.” Ange vilka de är!

Del 1 sidan 69

”Solvärme och solenergi är en miljövänlig uppvärmningsform och etablerad teknik finns.”
Ta bort meningen. Den är helt begreppsförvirrad och tillför inget till texten.

Del 1 sidan 72

”Väglidningen gällande vindkraft i översiktsplanen är främst tänkt att tillämpas för vindkraftparker för småskalig vindkraft gäller att en prövning får ske utifrån platsens förutsättningar.”

Vilken väglidning och vad är ”vindkraftparker för småskalig vindkraft”?

Kommunens kommentar: *Ändringar görs till granskningen.*

Transportinfrastruktur

Strategierna för gång och cykel är utmärkta. Bra kollektivtrafik och säkra gång- och cykelvägar står högt upp på önskelistan när invånarna i berörda områden får tycka till.

När det gäller tätorterna och landsbygden är ett av problemen att det inte bara ska åtgärdas inne i tätorten utan också längs Trafikverkets vägar. Regionen har i sin cykelstrategi sagt att man ska prioritera vardagscyklingen, det vill säga till och från skola, affär, fritidsaktiviteter mm. Detta är också kommunens intentioner och ansluter även till barnperspektiv och hälsofrämjande insatser. I praktiken har det hittills blivit ganska lite verkstad när det gäller landsbygd och mindre tätorter. Vi anser att kommunen måste ta sig an den regionala infrastrukturplanen på ett mer kraftfullt sätt. Det är där pengarna fördelas och där som kriterierna för vad som ska byggas sätts. Både vi och kommunen har tidigare ifrågasatt kriterierna.

Sträckan Skärstad – Ölmstad bör vara prioriterad när det gäller cykelvägar längs Trafikverkets vägar.

***Kommunens kommentar:** I översiktsplanen är bland annat sträckan mellan Skärstad och Ölmstad utpekad som ett prioriterat viktigt cykelstråk. Sträckan är dock inte utpekad i den regionala cykelplanen. Trafikverket är väghållare vilket innebär att kommunen inte har rådighet över vägen. Behovet av en utbyggnad tas med i fortsatta diskussioner med Region Jönköpings län och Trafikverket.*

Tekniska anläggningar, energi

Både kommunala och nationella hållbarhetsmål pekar ut energifrågan som central. I översiktsplanen finns många övergripande strategier som ska verka i riktning mot målen. Exempelvis ”Sträva efter en effektiv och förnybar energiproduktion samt en effektiv energianvändning.” och ”Förnyelsebara energikällor ska främjas.”

När det gäller solenergianläggningar är inriktningen bra. De ska i första hand vara på tak/byggnader och redan exploaterad mark. Ett nytt EU-direktiv som ska vara infört i svensk lagstiftning till 2027 föreskriver att alla (större) byggnader som byggs efter 1 januari 2027 ska vara förberedda för solcellsinstallation. Från samma år och åren framåt ska dessutom först offentliga byggnader och senare även andra förses med solceller.

All brukbar jordbruksmark behövs för livsmedelsproduktion redan nu och ska inte ockuperas av solpaneler. De ska inte heller konkurrera med produktiv skogsmark.

Den förnyelsebara energikälla som är effektivast och har klart störst potential i vårt län är vindkraft. Här verkar tyvärr främjandet ta stopp. Undantagen är så många (för mycket bebyggelse, naturvärden, strandskydd, kulturmiljö, öppna landskap, öppna marker, myrmarker, sluttningar vid sjöar, opåverkade områden (särskilt i östra kommundelen), flygets och militärens intressen) att det blir ytterst små områden kvar som kan bli föremål för prövning.

Om vi ska rädda klimatet med en stor del elektrifiering i närtid kommer vi att vara tvungna att ge avkall på något. Framför allt anser vi att den visuella upplevelsen av vindkraftverk i landskapet inte får tillmätas så stor betydelse att i stort sett all fortsatt utbyggnad stoppas.

***Kommunens kommentar:** Efter granskningen av översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden tidigare i år har kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att vi inte*

kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd.

Det innebär att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer vi att undersöka förutsättningarna för just det området.

Del 2 Flygplatsen

Beskrivningen av flygplatsen har inte justerats. Där finns fortfarande inget reguljärflyg, flygplatsen har varit utan sådan i fyra års tid. Även om flygplatsledningen tror att reguljärflyg ska komma igång (vilket inte lär ske) så finns det ingen anledning att ha felaktiga uppgifter i översiktsplanen. Ändra meningen till: ”Från Jönköpings flygplats går fraktflyg och chartertrafik men för närvarande ingen reguljärtrafik.”

Kommunens kommentar: *Ändringar görs till granskningen.*

Kultur- och fritidsnämnden

- Kultur- och fritidsnämnden är nöjd med att föreslagna förändringar som framfördes i Tjänsteutlåtande 2023-04-05 har beaktats.
- Kultur- och fritidsnämnden påminner om vikten av att offentliga miljöer i samband med bostadsproduktion också tillgodoses möjligheter till goda livsvillkor. Miljöer som möjliggör möten mellan människor, som gemenskapsytor utomhus och föreningslokaler är lika viktiga. Dessutom bör alla offentliga miljöer ha konstnärliga inslag som berikar vardagslivet för de boende.
- Kultur- och fritidsnämnden betonar även att ambitionen är att utveckla kommunens arbete med konst i offentliga rum, bland annat genom att ge konsten en framträdande roll i samhällsplanering och i utveckling av stad och landsbygd.
- Kultur och fritidsnämnden poängterar vikten av att tillgängliggöra kultur i större utsträckning för besökare och turister. Vilket innebär positiva effekter på det lokala näringslivet.

Översiktsplanen för de mindre tätorterna och landsbygden har under perioden 1 april – 31 maj 2023 varit ute på samråd. I det samrådet ville kultur- och fritidsnämnden uppmana stadsbyggnadskontoret att ta i beaktande följande aspekter berörande kultur- och fritidsfrågor:

Vikten av flexibla lösningar

För att översiktsplanen berörande kultur- och fritidsverksamhet inte endast blir en schablonmässig lösning med sporthallar, fritidsgårdar, bibliotek etc utan ger möjlighet till nytänkande lösningar med flexibilitet och multifunktionalitet är det viktigt att kultur- och fritidsförvaltningen bjuds in till medverkan aktivt i processen i ett tidigt skede. Detta för att kultur- och fritidsförvaltningen i samverkan med kultur- och fritidsnämnden i ett tidigt skede ska kunna påbörja den politiska och ekonomiska processen för att möjliggöra nyskapande, flexibla och multifunktionella projekt.

Offentlig konst

Stadsbyggnadskontoret bör ta i beaktande att ”enprocentsregeln” tillämpas för konstnärlig gestaltning vid ny-, om- och tillbyggnation i Jönköpings kommun. Likaså, att med avstamp i kommunens nya kulturplan och kulturstrategi ge konsten en framträdande roll i det offentliga rummet vid stadsplanering och stadsutveckling i samverkan med civilsamhället.

I enlighet med ”Riktlinjer för anskaffande av konstverk” KFN202258, Arkitekturstrategin – Hela Jönköping samt kulturplanens formuleringar kring gestaltad livsmiljö bör ambitionen vara att utveckla kommunens arbete med konst i offentliga rum, bland annat genom att ge konsten en framträdande roll i samhällsplanering och i utveckling av stad och landsbygd.

Evenemang, ungdomsinflytande, friluftsliv och gröna ytor

För att Jönköpings kommun ska kunna utvecklas som en attraktiv ort för kommuninvånarna är det viktigt att evenemang ytor och olika verksamhetslokaler och kultur- fritids- och idrottsanläggningar inte endast planeras centralt, utan att man även i planeringen av mindre tätorter och landsbygden.

Stadsbyggnadskontoret ombeds att ta i beaktande att när kommunen växer invånarmässigt så blir det fler barn och unga. Därmed finns det behov av att se över antalet fritidsgårdar, öppna mötesplatser och olika andra ytor för aktiviteter där barn och unga kan verka och utvecklas genom olika aktiviteter även i mindre tätorter och på landsbygden. När det gäller ungdomar är det idag begränsade antal ytor, lokaler och platser för dem att skapa sina egna aktiviteter på. I livsstilsundersökningen, Ung livsstil, där ungas levnadsvanor och livsvillkor kartläggs, visar resultatet att unga bland annat efterfrågar fler evenemang och festivaler. Med hänsyn till ungas inflytande är kultur- och fritids nämndens önskan att beakta skapandet av fler ytor och platser för dem och deras intressefrågor.

Tillgodose och tillgängliggöra Vättern för allmänheten på fler ställen än idag.

Föreningsverksamhet

Stadsbyggnadskontoret ombedes på inrådan av kultur- och fritidsförvaltningen att ta i beaktande att föreningsdrivna anläggningar har möjlighet att utöka sina anläggningar i syfte att möta ett ökat antal barn och ungdomar är en nyckelfaktor i utbyggnadsstrategin. I de fall föreningsarnas enda möjlighet att utöka verksamhetsytorna (exempelvis naturgräsplaner) är att ta i anspråk jordbruksmark kan kommunen överväga detta. En naturgräsplan kan enkelt återställas till jordbruksmark i framtiden om det skulle krävas.

Om jordbruksmark inte kan tas i anspråk för ändamålet så har många föreningar ingen som helst möjlighet att utöka sina anläggningar, vilket i sin tur kan leda till att kommunen istället behöver bygga nya dyra anläggningar för att ta emot ett ökat antal barn och ungdomar. Jönköpings kommun har ett stort antal föreningsdrivna anläggningar som kommer att behöva utvecklas och expandera sina anläggningar för att ha en realistisk chans att möta en ökad befolkning. En oerhört viktig fråga för att upprätthålla ett starkt föreningsliv i kommunen även i framtiden. Frågan behöver utredas inom ramen för utbyggnadsstrategin och lämpliga tomter och områden för idrotts- och friluftssändamål pekas ut.

Kommunens föreningsdrivna anläggningar för motorsport och skytte behöver säkras i ett långsiktigt perspektiv. Flera av dessa upplever för när-varande osäkerhet kring sina anläggningar och lever med korta avtal (merparten 1 års-avtal), vilket hämmar investeringar och anläggningsutveckling. Vid större projekt som kräver delfinansiering av bidrag, fonder och stiftelser är långa avtal en förutsättning för stöd. Föreningarnas möjligheter till framtida expansion för att möta en ökad befolkning behöver också beaktas i utbyggnadsstrategin.

I förslaget hanteras ett antal föreningars behov av ytterligare mark för idrottsändamål (Bottnaryds IF, LSSK och Tenhults IF), vilket är positivt. Det finns dock fler föreningsanläggningar där Stadsbyggnadskontoret behöver avsätta mark med anledning av föreningarnas trångboddhet och dessa är:

Kaxholmen - IK Vista har redan idag behov av att utöka sin anläggning för att möta intresset från barn och unga som vill idrotta i föreningen. För att möjliggöra en sådan utbyggnation behöver mark reserveras i översiktsplanen.

Ölmstad - I förslaget saknas markytor reserverade för en framtida utbyggnation av Ölmstad IS idrottsanläggning. Det behöver avsättas ett område för att kunna möta en framtida utökning av idrottsanläggningen motsvarande minst en 11-spelsplan.

I översiktsplanen är delar av Lekeryd-Svarttorps Sportklubbs (LSSK) elljusspår planerat för bostäder. Om den omvandlingen ska genomföras för-utsätts att elljusspåret dras om i anslutning till föreningens anläggning i samverkan mellan kommun, exploatör och förening. Det finns yta reserverad för en framtida utökning av LSSK:s anläggning med plats för flera fotbollsplaner. Med tanke på att området är strandskyddat behöver det säkras att det är möjligt att genomföra en utbyggnad trots det. Behovet är minst en 11-spelsplan i storlek.

Samverkan med civilsamhället

Stadsbyggnadskontoret ombedes ta i beaktande att en nära samverkan med civilsamhället betonas i Vision 2030 (KF 2018-02-22 § 41). För att säkerställa att ovanstående framtida utveckling av samverkan mellan kommunen och civilsamhället kontinuerligt utvecklas är det av stor betydelse att det finns en särskild funktion som i nära dialog med kommunens ledning kan säkerställa att en utveckling av samverkan mellan kommunen och civilsamhället kontinuerligt fortlöper.

Lokaler och områden

Stadsbyggnadskontoret ombeds att tydligare lyfta fram och synliggöra behovet av anläggningar och ytor i utbyggnadsstrategin för kultur, fritid och idrottsverksamhet. Både för kommunala verksamheter som för föreningsdrivna.

För civilsamhällets verksamheter är det viktigt att ta i beaktande behovet av att enkelt och billigt kunna hyra lokaler för möten på kvällstid, arrangemang av olika slag, som till exempel för barn och unga. Inte uteslutande idrott, repetitioner, konserter och föreställningar/scener utan det behövs även lokaler för dans, slöjd, matlagning med mera. Det är viktigt att dylik multifunktionalitet och spontanitet beaktas vid planeringen av ytor och byggnader samt att det skall vara lika enkelt att hyra lokaler för dylika verksamheter som för mer traditionella kultur-, fritid- och idrottsverksamheter.

Barn- och ungdomsinflytande

Utifrån barnkonventionen om alla barns rätt till att göra sin röst hörd i frågor som rör dem så behövs det föras dialoger med barn och unga i olika former när Jönköping växer som stad. Barn och ungas delaktighet och inflytande behöver tas i stort beaktande då de är den kommande generationen vuxna som ska leva, bo och ha en aktiv och meningsfull fritid i Jönköpings kommun.

Dessa synpunkter besvarades av Stadsbyggnadskontoret med följande svar:

Förslaget har till granskningen kompletterats med bollplaner i anslutning till Ölmstads och Kaxholmens idrottsplats. De föreslagna bollplanerna ligger på jordbruksmark och ska enkelt kunna återställas till jordbruksmark i framtiden om det skulle krävas.

Lekeryd-Svarttorps Sportklubbs (LSSK) nuvarande elljusspår kommer att påverkas av den föreslagna utbyggnaden men en dialog behöver föras för att möjliggöra för framtida elljusspår. En framtida utveckling av idrottsplats för fotboll finns utpekad i planen. Bollplanen vid idrottsplatsen har till granskningen justerats så att den inte ligger inom strandskyddat område.

Kommunens kommentar: Kommunen tar med sig synpunkterna i framtida samhällsplanering.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna följande synpunkter över granskningsförslaget på fördjupad översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd i Jönköpings kommun:

- I linje med policyn för jordbruksmark, samt föregående punkt, föreslås att området för exploatering på jordbruksmark intill badplatsen i Kaxholmen stryks, eller motivera väsentligt samhällsintresse och lokalisering enligt 3 kap. 4§ Miljöbalken.

Kommunens kommentar: Om man klickar på ett område i kartan får man upp en text (så kallat attributdata). För området i Kaxholmen står det: "Området är i dagsläget jordbruksmark. Jordbruksmarken är inklämd i befintlig bebyggelse. Kommunen bedömer att bostadsförsörjningen i Kaxholmen är ett väsentligt samhällsintresse. Kommunen bedömer med hänsyn till topografi, natur- och rekreationsvärden att behovet av nya bostäder inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk." I den tillhörande beskrivningen av området motiveras ställningstagandet utifrån ett väsentligt samhällsintresse.

- Det nya industriområdet i Öggestorp anpassas för att exkludera jordbruksmarken, alternativt motivera väsentligt samhällsintresse och lokalisering enligt 3 kap. 4§ Miljöbalken.

Kommunens kommentar: Om man klickar på industriområdet får man upp följande text: "Inom området ligger tre små områden med jordbruksmark, avskiljda från annan jordbruksmark av skog. Områdena utgör åker som omfattar

ca 3,4 ha tillsammans. Kommunen bedömer att det är ett angeläget allmänt intresse att lokalisera arbetsplatser och bostäder i närheten av varandra. En annan lokalisering med samma närhet till tätort, rv 40 och järnvägsspår är inte möjlig. I kommande detaljplaneprocess får utredas om all jordbruksmark ska tas i anspråk för industriändamål eller om det är realistiskt att något kan kvarstå och brukas." Anledningen till att vi valt att delvis skjuta frågan till detaljplaneskedet är att det är små områden och de utgör en mycket liten del av industriområdet samt ligger i dess utkanter. I detaljplaneskedet är det också möjligt att mer detaljerat kartlägga områdenas värden och förutsättningar för ett eventuellt fortsatt brukande.

- Den föreslagna idrottsplatsen (objekt-ID 9981) i Tenhult föreslås i stället omlokaliseras till grönområdet vid Kabevallen eller längre söderut. Den gamla utdikade mossen som används som jordbruksmarken föreslås brukas vidare, alternativ utreda om den kan återställas till våtmark. På grund av den närbelägna deponin, kan området vara känsligt för förändringar i grundvattennivå och flöden. I annat fall ska det väsentliga samhällsintresse och lokalisering enligt 3 kap. 4§ Miljöbalken motiveras. Det spelar ingen roll om det finns möjlighet att återställa jordbruksmarken. Den möjligheten finns alltid i teorin.

Kommunens kommentar: Lokaliseringen av fotbollsplanen har gjorts i samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen. Anledningen till lösning med en "satellitplan" är att det inte finns utbyggnadsmöjlighet inom den befintliga anläggningen och aktuell lokalisering är inom gångavstånd (ca 300m) från idrottsplatsen. Till granskningen kompletteras attributdatat gällande det väsentliga samhällsintresset och varför anläggningen inte kan lokaliseras på annan plats.

- Nästan alla utpekade områden för energiproduktion har brister som innebär att de i praktiken inte är möjliga att etablera vindkraft på. Framförallt avseende buller och lönsamhet. Om sådan etablering inte är möjlig, vore det bättre att inte peka ut sådana områden för vindkraft till förmån för annan landsbygdsutveckling. Solceller kan med fördel placeras på hustak i enlighet med planförslaget, och nya markområden är därför inte aktuella för exploatering i det syftet.

Kommunens kommentar: Efter granskningen av översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden tidigare i år har kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att vi inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd.

Det innebär att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att

kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer vi att undersöka förutsättningarna för just det området.

Stadsbyggnadsnämnden

Översiktsplanen är en strategisk plan som visar kommunens vilja när det gäller användning av mark och vatten samt bebyggelseutveckling. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Översiktsplan för "Mindre tätorter och landsbygden" är en fördjupning av kommunens översiktsplan och kommer tillsammans med Översiktsplan för den centrala tätorten (lagakraftvunnen i mars 2023) utgöra en ny översiktsplan som ersätter översiktsplan 2016. I arbetet med etapp 2 har en uttalad målsättning varit att skapa förutsättningar för alla kommunens delar att växa.

Översiktsplan för de mindre tätorterna och landsbygden omfattar bland annat Gränna, Örserum, Ölmstad, Skärstad, Kaxholmen, Lekeryd, Tenhult, Öggestorp, Ryd och Bottnaryd samt omgivande landsbygder. Planförslaget är framtaget utifrån en ambition om att hela kommunen ska leva. För att uppnå det föreslås i planen ny bebyggelse inom 1000 meter från tätortscentrum så att underlaget för service stärks samtidigt som exploatering av jordbruksmark ska vara restriktiv. Målsättningen är att de mindre tätorterna och landsbygden ska växa i samma takt som centrala tätorten vilket innebär att andelen som bor inom etapp 2 när hela kommunen har 200 000 invånare ska vara densamma som idag.

Kommunen ska planera för en god livsmiljö för alla kommunens invånare. Detta innebär att offentliga rum ska upplevas attraktiva, trygga och säkra och de ska utgöra mötesplatser. För folkhälsan är även en god tillgång till parker och naturområden samt platser för idrott en viktig förutsättning. Kommunen ska också planera för grönska i tätorterna för att ge livsmiljöer för djur och växter. Grönska bidrar även med andra nyttor för människan, så kallade ekosystemtjänster, så som svalka en varm sommar-dag, omhändertagande av dagvatten och motverkande av översvämning.

Stadsbyggnadskontoret anser att Utbyggnadsstrategin ger såväl kommun som övriga aktörer en tydlig inriktning om vart och på vilket sätt kommunen bör växa och utvecklas i takt med en ökad befolkning och ett växande näringsliv.

Översiktsplanen utgår från en förväntan om 200 000 invånare till 2050 och ska samtidigt aktivt verka för en hållbar utveckling. 200 000 invånare innebär ett behov av ytterligare ca 25 000 bostäder och 27 500 arbetsplatser. Av dessa förväntas 85 % byggas inom den centrala tätorten och 15 % inom mindre tätorter och på landsbygd. Detta innebär att en stor andel ska byggas centralt i förtätningsområden vilket innebär avvägningar mellan sociala, ekonomiska och miljömässiga faktorer för att främja en väl avvägd hållbar utveckling.

Det är positivt att översiktsplanen och dess utbyggnadsordning styr mot en mer samlad bebyggelseutveckling än vad som annars vore fallet. På så vis kan planförslaget bidra till att bibehålla service på landsbygden, att förhållandevis fler får tillgång till andra färdmedel än bil och att bebyggelse och bostäder blir mer yteffektiva. Planförslaget föreslår också en ökad potential för utbyggnad av förnyelsebar energiproduktion genom inventering av lämpliga lägen

för ny vindkraft. Ett annat viktigt område för utveckling är ökning av möjlig verksamhetsyta, vilket lyfts fram.

En utbyggnadsordning, lika den som finns för etapp, 1 har tagits fram för etapp 2 inför granskningen. Eftersom översiktsplanen ska leva under lång tid är det viktigt att ha en strategi för genomförande och det viktiga arbetet med att ta fram en prioriteringsordning pågår.

Planavdelningen har vissa synpunkter på plankartan, bla att gränserna kring Lekerydskolan behöver revideras så att de stämmer överens med pågående planarbete för skolområdet.

Kommunens kommentar: *Ett arbete pågår för att se över genomförandet av översiktsplanen där både Tekniska förvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen deltar. Synpunkterna från planavdelningen ses över och justeras i de fall det anses nödvändigt.*

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har av stadsbyggnadskontoret beretts tillfälle att yttra sig över förslag till ”Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd - Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare etapp 2”. Förslaget lämnades ut på granskning februari 2024 och innefattar den andra etappen för Jönköpings kommun. Den andra etappen omfattar kommunens mindre tätorter och landsbygd. Ortterna som omfattas är Bottnaryd, Norra Mo, Gränna, Örserum, Kaxholmen, Skärstad, Ölmstad, Lekeryd, Svarttorp, Tenhult, Ödestugu, Öggestorp samt Visingsö.

Översiktsplan för centrala tätorten, som antogs 2023-02-23, ska tillsammans med *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* gemensamt utgöra ny översiktsplan för Jönköpings kommun. Syftet med strategin är att ge kommunen en bättre beredskap inför framtiden och att på ett bra sätt möta både aktuell och framtida efterfrågan på bostäder, industri, service och infrastruktur.

Förslaget

Tekniska kontoret är i grunden positiv till att det tas fram en ny översiktsplan för scenariot att kommunen har 200 000 invånare år 2050 och har från början varit drivande i att detta måste fram. Det ger såväl kommun som marknad en tydligare inriktning om vart och på vilket sätt kommunen bör växa och utvecklas i takt med en ökad befolkning och ett växande näringsliv.

För att kunna tillämpa *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* är det dock viktigt att den är flexibel och kan anpassas till omständigheter gällande såväl konjunktur och marknadsförutsättningar som förutsättningar för specifika platser samt vara generell över tid. Tekniska kontoret anser fortfarande att *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* skulle kunna öppna upp för ett ännu mer flexibelt genomförande i många delar. Det kan gälla såväl utbyggnadsordning och markanvändning som principer för byggelse och genomförande. Planbeskrivningen och plankartan får inte vara för detaljerad eller definitiv och det bör även finnas en flexibilitet avseende etappindelningar och principer m.m. Detta är synpunkter som tekniska kontoret vill trycka på igen och som tidigare framförts under remisser för *Översiktsplan för centrala tätorten* samt för samrådshandlingen för *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd*.

Det är av vikt att översiktsplanen följs upp löpande med täta mellanrum och att översiktsplanen justeras efter nya förutsättningar som uppkommer för att kommunen ska kunna göra korrekta bedömningar i arbetet med den kontinuerliga översiktsplaneringen samt kunna hänvisa till en aktuell översiktsplan. Tekniska kontoret saknar beskrivning om hur detta uppföljningsarbete ska ske och påtalar att det är viktigt att en handlingsplan för uppföljning presenteras.

Kommunens kommentar: *Med förslaget till ny översiktsplan som grund kommer det att skapas bättre förutsättningar för att arbeta med en kontinuerlig översiktsplanering samt att uppdatera och hålla översiktsplanen aktuell vid behov av förändringar. Hösten 2024 beräknar Boverket att föreskrifter för översiktsplaner träder i kraft och då blir det möjligt att anpassa ett arbetssätt kring kontinuerlig översiktsplanering utifrån de förutsättningarna.*

Jönköpings kommun har en ambition om att hela kommunen ska leva och det är viktigt att alla orter i kommunen införlivas och ges möjlighet att utvecklas på sikt. Tekniska kontoret vill återigen belysa att alla tätorterna inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* ska tillåtas växa. Tekniska kontoret vill även påtala att olika politiskt beslutade dokument inom kommunen är motstridiga i frågor kring översiktsplanering, då exempelvis inte alla orter kan tillåtas växa om inte jordbruksmark får exploateras, eller att biltrafik inte ska öka i takt med befolkningstillväxten.

Bottnaryd, Tenhult och Gränna är utpekade som huvudorter inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd*. I Bottnaryd ligger det fortfarande planerat en överkapacitet på tre gånger fler bostäder än behovet, medan det i Tenhult och Gränna precis klarar den beräknade fördelningen. För att möta upp efterfrågan föreslår återigen tekniska kontoret att vissa av bostäderna i Bottnaryd omdisponeras och planeras till andra kommundelar såsom Tenhult och Gränna för att matcha behov och intresse på marknaden.

Kommunens kommentar: *Att fördelningen av bostäder inte helt stämmer med var efterfrågan är som störst är en av genomförandets största utmaningar vilket även hållbarhetsbedömningen konstaterar. I både Tenhult, Gränna och även andra orter saknas möjligheten till ytterligare områden med de målsättningar och strategier som finns i planen. Samtidigt är det i framför allt de senare delarna i översiktsplanens tidshorisont fram till 200 000 invånare eller ca år 2050 som behovet uppstår. Det kommer att finnas möjligheter i fortsatt översiktlig planering att hantera utmaningarna kring att lösa bostadsbehovet.*

Planeringsstrategier

I granskningshandlingen presenteras en utbyggnadsordning för respektive område. Tekniska kontoret ser fördelar och nackdelar med en sådan indelning. En fördel är att det kan vara lättare att prioritera vilka områden som ska utvecklas medan nackdelen kan vara att det är svårare att omprioritera vid ändrade förutsättningar. Det är återigen viktigt att det finns en flexibilitet i tidsperioderna och att kommunen måste ha möjlighet att ställa om och justera tiden för genomförande om förutsättningar ändras genom att översiktsplanen följs upp löpande.

Tekniska kontoret håller med om att det är viktigt att premiera miljöer för ökad livskvalitet och miljöriktiga färdvägar i närheten till bostadsfastigheter. Det behöver dock beaktas i planeringen att möjligheterna att resa kollektivt samt att gå och cykla är mer begränsade inom *Översiktsplan för*

mindre tätorter och landsbygd och därför blir målet om att biltrafiken inte ska öka lika mycket som befolkningstillväxten svårare att uppnå. Det är fortfarande viktigt att alla områden i *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* får leva och utvecklas och inte tas bort om det visar sig att de inte helt följer mål om ökad biltrafik. För dessa områden bör byggnation och bostadstillväxt vara väsentlig och det bör finnas överseende kring eventuellt utökat bilbehov som uppstår.

Kommunens kommentar: *Frågan om nya målsättningar kring resande för olika delar av kommunen hanteras i en ny trafikstrategi men det arbetet beräknas inte vara klart innan antagandet av översiktsplanen.*

Markanvändning i plankarta

Det kan fortfarande noteras att både arbetet med ny översiktsplan och tekniska kontorets exploateringsverksamhet behöver förhålla sig till olika politiska mål och strategiska styrdokument om var exploatering får ske, men ibland kan dessa ha olika inriktning. Detta gäller dels beslutet kring jordbruksmarkens värden som påverkar utbyggnadsmöjligheten. Ett beslut i bostadsförsörjningsprogrammet om att kommunen ska verka för målet om att bygga 200 småhus varje år, blir svårt att uppnå i takt med att Jönköping växer och beslut om att kommunen främst ska växa genom förtätning. Att alla kommundelar ska växa samtidigt som utbredning ska begränsas blir motstridigt. En utmaning är fortfarande och kommer att bli att hitta skäliga kompromisser mellan de olika styrdokumentet som kan komma i konflikt. Detta har tekniska kontoret skrivit om tidigare, men det är viktigt att belysa igen då det kan komma att påverka måluppfyllnad och förväntningar på kommande utbyggnader.

Sedan flera år tillbaka finns det mål i kommunens bostadsförsörjningsprogram om att det ska påbörjas 1 000 bostäder per år varav 200 av dessa ska vara småhus. Det finns generellt en hög efterfrågan på småhus bland kommunens invånare och efterfrågan på mark för egen byggnation av villor runt om i kommunen är stor med en växande tomtkö. Tekniska kontoret påtalar igen att i ett scenario likt granskningshandlingen finns få utbyggnadsmöjligheter i Skärstaddalen där det finns ett högt tryck på bostäder. En ordnad bostadsexploatering där, genererar en mer hållbar samhällsplanering än ett scenario där förfrågningar om förhandsbesked utanför detaljplanlagda områden sker i högre grad.

Målet om 200 småhus per år har varit svårt att uppnå även tidigare och tekniska kontoret bedömer att det kan vara fortsatt svårt att möta både mål och efterfrågan. Det är därför tekniska kontoret har ansett och fortfarande anser att vissa kompletterande mindre utbredningsområden och nyexploateringsområden fortsatt bör finnas med i plankartan för att möta sådana behov.

Kommunens kommentar: *Behovet av mark för småhus är beräknat tillsammans med översiktsplan för centrala tätorten och kompenseras för att andelen kommer att vara högre i översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd. Även de småhus som tillkommer via förhandsbesked utanför detaljplan finns med i beräkningarna.*

Det är positivt att fler strategiska lägen för nya verksamhetsområden pekas ut, då efterfrågan och intresset för verksamhetsmark är stor i hela kommunen. I närtid finns endast Hedenstorp där tekniska kontoret kan diskutera mark för etablering. Behovet är därför stort att snarast kunna jobba vidare med nästa stora verksamhetsområde, förslagsvis Västra Jära. Tekniska kontoret

bedömer även att mark inom områdena Öggestorp och Gränna vid Gyllene Uttern behövs och kommer vara eftertraktade, men behöver utredas närmare avseende tekniska förutsättningar för etableringar.

Markförvärv

Tekniska kontoret anser att ett av de viktigaste målen med en ny översiktsplan måste vara att skapa en tydlighet och möjliggöra för kommunen att göra strategiska förvärv. Ändringar som är gjorda till granskningshandlingen innehåller tydligare ambitioner i karta och text för att kommunen ska kunna nå framgång i detta, kopplat till frågor om juridik och jordförvärvstillstånd.

Exploatering och genomförandefrågor

Tillgången till och rådighet över mark är en förutsättning för god utveckling för en kommun. Men det är också en viktig aspekt kopplat till exploateringsekonomin och dess effekter. I takt med strategiska beslut som fattas kring vart exploatering får ske, vilka nya områden som ska utvecklas med mera så kommer det att påverka exploateringsekonomin. Mål finns om att alla kommundelar ska växa och kommunen främst ska utvecklas genom förtätning. Intäkterna är inte lika stora i ytterområdena, men infrastrukturen kostar detsamma. Tekniska kontoret belyser återigen att om exploatering ej får göras på den mark som kommunen ägt länge och som oftast har ett lågt markvärde, utan mark behöver köpas in för att planläggas och bebyggas, då kommer de ekonomiska marginalerna att minska.

Kommunala lokalbehov

Med en utökad befolkning kommer kraven på fler kommunala verksamheter såsom förskolor, skolor samt övriga kommunala verksamheter. Tekniska kontoret anser att det är viktigt att dessa inordnas tidigt i tänkta strukturer för att de ska ges tillräckligt med utrymme samt att det ges möjligheter till exempelvis samlokalisering för att nyttja lokaler och resurser på bästa sätt. Detta kan genomföras genom goda samarbeten och utveckling av nya arbetsmetoder.

Parkfrågor

För Gränna är inte alla parker/lekplatser med i plankartan, exempel Braheparken, Erik Dahlbergsgatans lekplats och Söderbygränds lekplats. I Kaxholmen på Vattugatans lekplats är det i plankartan ändrad användning till bostäder. Lekplatsen har ett stort upptagningsområde för barn och är strategiskt placerad. Om den försvinner är det viktigt att en ny lekplats skapas i närområdet.

***Kommunens kommentar:** Översiktsplanen är uppbyggd utifrån vad marken är planlagd för. Till granskningen görs en översyn av kartan när det gäller ovan angivna parker/lekplatser.*

Vatten och avlopp

Planbeskrivning del 1:

Under rubriken spillvatten blandas begreppen avlopp och spillvatten (sid. 74). Förslagsvis använd ordet spillvatten genomgående eller definiera begreppen

Strategin avseende Gränna ARV bör ändras för att vara verksam (sid. 74). Förslag: "Vid planläggning av bostäder och verksamheter i närheten av Gränna reningsverk ska hänsyn tas till verkets framtida behov av mer yta till följd av kapacitetsökning och hårdare krav på rening.

Planbeskrivning del 2:

En skrivning om den så kallade Weserdomens betydelse för samhällsutvecklingen bör läggas till (sid. 19). Förslag: Eftersom en vattenförekomst status inte får försämrats finns en risk att samhällsutvecklingen påverkas genom att avloppsreningsverk inte får släppa ut mer förorenade ämnen eller att en detaljplan inte godkänns om den leder till ökade utsläpp.

Följande text är inte korrekt (sid. 21): ”Kommunen har även tagit fram en utbyggnadsplan för vatten och avlopp. Enligt planen ska kommunalt vatten och avlopp byggas ut till Konungsö och Lovsjö fritidsområde (inom centrala tätorten). Kommunen håller på att ta fram en vattentjänstplan i vilken VA-utrednings och VA-bevakningsområden redovisas”. Förslag till ny text: ”Kommunen har även tagit fram en utbyggnadsplan för vatten och avlopp. Enligt planen ska kommunalt vatten och avlopp byggas ut till Konungsö och Lovsjö fritidsområde (inom centrala tätorten). I planen redovisas även VA-utredningsområden och VA-bevakningsområden. Kommunen håller på att ta fram en vattentjänstplan som kommer att ersätta nuvarande utbyggnadsplan”.

***Kommunens kommentar:** Ändringar enligt ovan görs till granskningen. Med undantag av förslaget gällande Weserdomen. Enligt Svenskt vatten kommer EU:s avloppsdirektiv innehålla ett undantag för Weserdomen.*

Plankarta:

Örserum, spillvattnet pumpas till Gränna ARV. Det finns begränsad kapacitet, men åtgärder kan vidtas för att tillåta tillväxt av samhället.

Ödestugu, troligen behövs en kompletterande vattentäkt för att klara en större befolkningsökning. Det går att ordna. Eventuellt behov ett nytt vattenverk.

Ölmstad, orten är ansluten till Huskvarna ARV. Begränsad avloppsledningskapacitet mellan Ölmstad och Skärstad kan i viss mån begränsa Ölmstads tillväxt.

Bottnaryd, utbyggnad enligt planförslaget kräver stora VA-investeringar. Vattentorn, utbyggt vattenverk, nya huvudledningar med större dimension och kompletterande råvattentäkt i annat läge än den befintliga behövs troligen för dricksvattenförsörjningen. Kostnad bedöms till mellan 50 och 100 miljoner kronor. Spillvattenförsörjningen klarar sig längre när avloppsreningsverket nyligen är ombyggt.

Västra Jära, då området ligger långt från annan bebyggelse kommer det att bli en kostsam VA-utbyggnad. Att finna recipienter för spill- och dagvatten där miljö kvalitetsnormerna för vatten inte riskeras att överskridas kan bli avgörande för att kunna genomföra projektet.

Tenhult, dagvattenhanteringen i västra Tenhult är underdimensionerad för framtida behov. Delar av området mellan Kabe och Ingaryds naturreservat behöver reserveras för fördröjning och rening av dagvatten.

Öggestorp, brandvatten via brandposter kan vara svårt att ordna för ett stort industriområde.

Hållbarhetsbedömning:

Viktigt att behov av ytor för dagvattenhantering på rätt ställen beaktas (sid. 19).

***Kommunens kommentar:** I underlagen till planen finns relativt noggranna beräkningar av tillkommande boende och arbetsplatser i respektive tätort. De underlagen har varit en del i framtagandet av planförslaget men de kommer även vara viktiga i genomförandet av planen och den fortsatta planeringen av till exempel teknisk infrastruktur och övrig kommunal service.*

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är tekniska kontoret positiv till att det tas fram en ny översiktsplan för scenariot att kommunen har 200 000 invånare år 2050. Tekniska kontoret ser att många delar har beaktats avseende möjligheten till utveckling, utbyggnadsriktningar och god markhushållning. Tekniska kontoret framhåller åter igen att den planerade förändringen som sker genom att begränsa vissa orters möjligheter att växa på ett hållbart sätt samt vissa orters möjliga överkapacitet behöver analyseras vidare till antagandehandlingen.

Granskningsförslaget *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* är ambitiöst och kommer vara till hjälp för kommunens framtida arbete. Tekniska kontoret anser dock fortsatt att det är viktigt att den är flexibel i vissa delar, att den ses som en inriktning och att anpassningar kan ske beroende på exempelvis konjunkturläge, intresse, kommunala behov eller annat. Det är av vikt att kommunen förvaltningsövergripande arbetar med frågorna även efter att ny översiktsplan är fastställd och att den uppdateras kontinuerligt genom samverkan. En handlingsplan bör tas fram för hur detta ska ske samt att vi aktivt arbetar med att få igång de planerade projekten de närmsta åren.

Aneby kommun

Aneby kommun har tagit del av Jönköpings kommuns granskningsförslag till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd. I planen konstateras att ”Jönköpings kommun har en gemensam arbetsmarknad och bostadsmarknad med grannkommunerna. Pendlingen mellan kommunerna är stor och kommunerna har ett ömsesidigt beroende av varandra när det gäller boende och arbetstillfällen. Vid framför allt utbyggnad av verksamhetsområden behöver hänsyn tas till mellankommunala resor och transporter. Frågor om utbyggnad av regional och nationell infrastruktur behöver också hanteras med en strävan efter dialog och samsyn mellan kommuner och region. I frågor som berör angränsande kommuner ska samarbete och dialog eftersträvas för att gemensamt kunna sträva mot en hållbar samhällsutveckling.

Aneby kommun delar beskrivningen i översiktsplanen och den hänsyn som behöver tas utifrån det mellankommunala perspektivet. En fördjupad dialog mellan såväl kommuner som med regionen kommer framöver att krävas för att hantera utmaningar som klimatförändringar och en förändrad hotbild i omvärlden.

Aneby kommun uppfattar att det finns planer på att utveckla en stor del av strandlinjen längs sjön Bunn. Bunn är av Jönköpings kommun utpekad som ett VA-utredningsområde. I VA-utredningsområdena kan det finnas ett behov av en förändrad lösning för vattenförsörjning eller omhändertagande av spillvatten, men det är inte klargjort hur det kan lösas på bästa sätt. Aneby kommun har idag kommunalt vatten och spillvatten i områden på östra sidan av sjön Bunn. Det finns önskemål från markägare och exploatörer om att utveckla ytterligare områden i Aneby kommun och några positiva planbesked har lämnats. För genomförande krävs investeringar i

infrastrukturen runt vatten och spillvatten. Aneby och Jönköpings kommuner behöver samarbeta om vatten och spillvatten innan vidare utveckling sker kring sjön Bunn.

För Aneby kommun är det angeläget med fördjupat utbyte och samverkan mellan våra kommuner, inte minst när det kommer till frågor runt infrastruktur och hållbarhet. Aneby kommun vill avslutningsvis framhålla att Jönköpings kommuns granskningsförslag är välformulerat och grundligt utformat.

***Kommunens kommentar:** Översiktsplanen redovisar i granskningsförslaget inte någon utveckling av strandlinjen runt Bunn utan den bebyggelse som redovisas är befintlig. Jönköpings kommun ser fram emot ett fortsatt gott samarbete med Aneby kommun inte minst när det gäller området runt Bunn.*

Fred. Olsen Renewables AB

Vi på Fred. Olsen Renewables vill, med våra närmare 30 års erfarenhet av att utveckla, driva och äga vindparker, vara en stark drivkraft i samhällets klimatomställning. Bolaget har idag ett flertal vindparker i Sverige, Norge och Storbritannien. Vi har även ett utvecklingsprojekt i Jönköpings kommun, vindpark Långhult, och önskar därför delge några inspel på förslaget till en ny översiktsplan utifrån vårt perspektiv som verksamhetsutövare.

1. Utbyggnad av lokal fossilfri elproduktion är av stor vikt för utvecklingen av Jönköping kommuns näringsliv och välfärd.

För att nå parisavtalet och möjliggöra samhällets klimatomställning håller svensk energianvändning på att förändras i grunden när fossila bränslen ska ersättas med fossilfri elproduktion. Svenska kraftnät prognoser visar att Sveriges elbehov kommer att dubblas, från dagens cirka 140 TWh till kring 234-310 TWh redan till år 2035. Energimyndigheten, Naturvårdsverket och svenskt näringsliv såväl som Sveriges största miljöorganisation Naturskyddsföreningen betonar att fortsatt utbyggnad av landbaserad vindkraft är av stor vikt för att möta behovet.

Jönköpings kommun är beläget i elområde SE3, ett elområde som redan idag har ett mycket kraftigt underskott av elproduktion och där underskottet, utan etablering av ny elproduktion förväntas vara så mycket som 30-40 TWh år 2035. Idag täcks energibehovet delvis upp av det överskott som kommer från norra Sverige (elområde SE1 och SE2). I norra Sverige pågår dock enorma satsningar mot en fossilfri omställning. Som exempel kan nämnas att SSAB den 2 april i år tog investeringsbeslut om ca 4,5 miljarder Euro för två ljusbågsugnar i Luleå, detta som en del i satsningen mot fossilfritt stål. LKAB, SSAB och Vattenfalls gemensamma avsikt är att redan till år 2030 ha tagit bort närmare 10% av Sveriges koldioxidutsläpp. Konsekvensen, vilket bland annat Svenska kraftnät prognosticerar, är att norra Sverige inte längre blir en exportör av el. Redan framåt 2030 förutses det att den el som produceras i norra Sverige kommer att konsumeras i norra Sverige, det kommer till och med att krävas import till norra Sverige från Finland.

Tillgången till fossilfri el är idag både en välfärds- och en konkurrensfråga som påverkar kommunen och näringslivets utveckling positivt eller negativt. På samma sätt som den starka eltillgången i norra Sverige stimulerar industriell tillväxt kan man redan idag se exempel på hur effektbrist hindrar utvecklingen av näringslivet i elområde SE4. Sydsvenska Handelskammarens

vice vd, Per Tryding, har i en intervju framfört att regionen går miste om både investeringar och arbetstillfällen om inte elförsörjningen tryggas. Invest Skåne har konstaterat att regionen redan gått miste om över 4500 årstidsarbetstillfällen som en konsekvens av effektbristen.

Jönköpings kommun och hela länet har en mycket stark tillverkningsindustri. En industri som också kräver tillgång till el. För att möjliggöra för både befintlig verksamhet att expandera, samt ny verksamhet att etablera sig, är och kommer tillgång till fossilfri el att vara en avgörande konkurrensfaktor. Utan ny etablering av fossilfri elproduktion kryper en brist på el i SE3 och Jönköpings kommun närmre för vart år. Det är de beslut som tas idag som kommer att forma och påverka kommunens utveckling imorgon.

2. Brist mellan uttalad ambition och strategi och faktiska ställningstaganden i plankartan

I förslaget till ny översiktsplan finns en tydlig ambition om att användandet av fossila bränslen ska minskas och att andelen förnyelsebar energi i stället ska öka. Att förnyelsebara energikällor ska främjas lyfts också som en viktig strategi. Vi anser att den tydliga andan och ambitionen i förslaget är positivt och på ett bra sätt möter den regionala utvecklingsstrategin om att länet ska vara ett klimatsmart plusenergilän till 2045.

Tyvärr bedömer vi och önskar uppmärksamma er på att den uttalade ambitionen inte kommer att uppnås genom de markanvändningsavvägningar som görs i planen. Vindkraft kan endast anläggas på ett längre avstånd från bebyggelse och såsom planen utformats bereds inte någon plats för en ökad elproduktion från vindbruk, se punkt 3 nedan.

3. Utpekade utredningsområden för vindkraft fungerar inte i praktiken

A. Avstånd till bebyggelse är kort.

Vid utpekandet av utredningsområden för vindkraft beaktas 800 meter mot närmaste bebyggelse. I handlingen framgår att områdena är utpekade med hänsyn till att klara de rättspraxis som idag finns avseende ljud- och skuggutbredning. Vi som bolag arbetar med minst 1000 meter mot närmaste bebyggelse för att med stöd av försiktighetsprincipen i miljöbalken ha en marginal till gällande rättspraxis och ha en bättre boendemiljö i anslutning till vindkraftverken. Skulle det i översiktsplanens plankarta tillämpas 1 000 meter mot bebyggelse försvinner merparten av de områden som idag pekats ut i handlingen som utredningsområden för vindkraft.

B. Utredningsområdena är för små

I förslaget till ny översiktsplan framgår att ett kriterier är att ”området bör ha en storlek så att det kan rymma flera verk”.

De utpekade utredningsområdena är trots enbart 800 meter mot bebyggelse väldigt små och har inte en storlek så att det kan rymmas flera verk. Det har i utpekandet inte heller beaktat kritiska och förutsägbara aspekter så som våtmarker eller skyddsavstånd till allmän väg. Detta är aspekter som ytterligare reducerar de redan mycket små ytorna.

Därtill tillkommer de på förhand oförutsägbara aspekterna. Utifrån vår närmare 30-åriga erfarenhet av utveckling av landbaserad vindkraft vet vi att de områden som i ett tidigt skede bedöms hysa en potential för etablering av vindkraft alltid minskar i areal när detaljutredningar avseende exempelvis natur-, fågel-, och kulturvärden utförs och ytterligare hänsyn ska lämnas. Därtill ska fastighetsägarna vara positivt inställda.

C. Ensidig prioritering av glesbebyggda områden

Det tredje kriteriet för utpekandet av utredningsområden för vindkraft är att "området bör vara glesbefolkat". Glesbefolkade områden sammanfaller naturligt med de kriterier på vilka utpekade stora opåverkade områden avgränsats och pekats ut i handlingen. Det framgår också i handlingen att de områden som uppfyller kriterierna för stora opåverkade områden också sammanfaller med områden som lämpar sig för utredning av vindkraft. Att dessa två intressen överlappar geografiskt är kopplat just till gles bebyggelse.

Vi delar synen att det är viktigt att det i kommunen förekommer områden med opåverkad karaktär. I förslaget till ny översiktsplan har dock de områden där dessa två intressen överlappar ensidigt pekats ut som stora opåverkade områden. Undantaget är ett mycket litet område i kommuns nordvästra hörn vars areal dock till största del dock utgörs av våtmark och därmed inte är byggbar.

Det är med anledning av ovanstående punkter endast möjligt att tillskapa en utbyggnad av vindkraft om vindkraften i vissa väl valda delar tillåts bli en integrerad del i ett landskapsavsnitt, där det således även finns andra värden. Tyvärr blir de potentiella områdena väldigt små eftersom planen inte tillåter en utredning av möjligheten att integrera vindkraft. Planen är till sin uppbyggnad utformad så att stora områden där skogsbruk är pågående markanvändning exkluderas. Dessa skogsbruksområden, på ett längre avstånd från bebyggelse, benämns som "opåverkade" och det tillskapas därtill en skyddszon om 1 km mot naturvärden kopplade till våtmarker inom dessa områden. Vindkraften förpassas därmed i planeringen till de små ytor där det utifrån planeringsförutsättningarna inte förutsätts finnas några hinder mot en etablering.

Utifrån ett verksamhetsperspektiv är de utpekade utredningsområdena för vindkraft sannolikt för små för att vara kommersiellt gångbara.

4. Vindpark Långhult (se Bilaga 1 för kartbild)

Vårt utvecklingsprojekt, vindpark Långhult är beläget i den sydvästra delen av Jönköpings kommun. I likhet med vad som framgår i förslaget till ny översiktsplan är möjligheten att etablera vindkraft starkt begränsad i Jönköpings kommun, mycket utifrån den spridda bebyggelsen, men även med hänseende till Jönköping Airports kontrollzon och försvarsintressen. De två delområden som projektet består av är också lokaliserade inom områden som i den idag gällande översiktsplanen är utpekade utredningsområden för vindkraft, se Bilaga 1. Utifrån dessa aspekter är den aktuella lokaliseringen mycket lämplig.

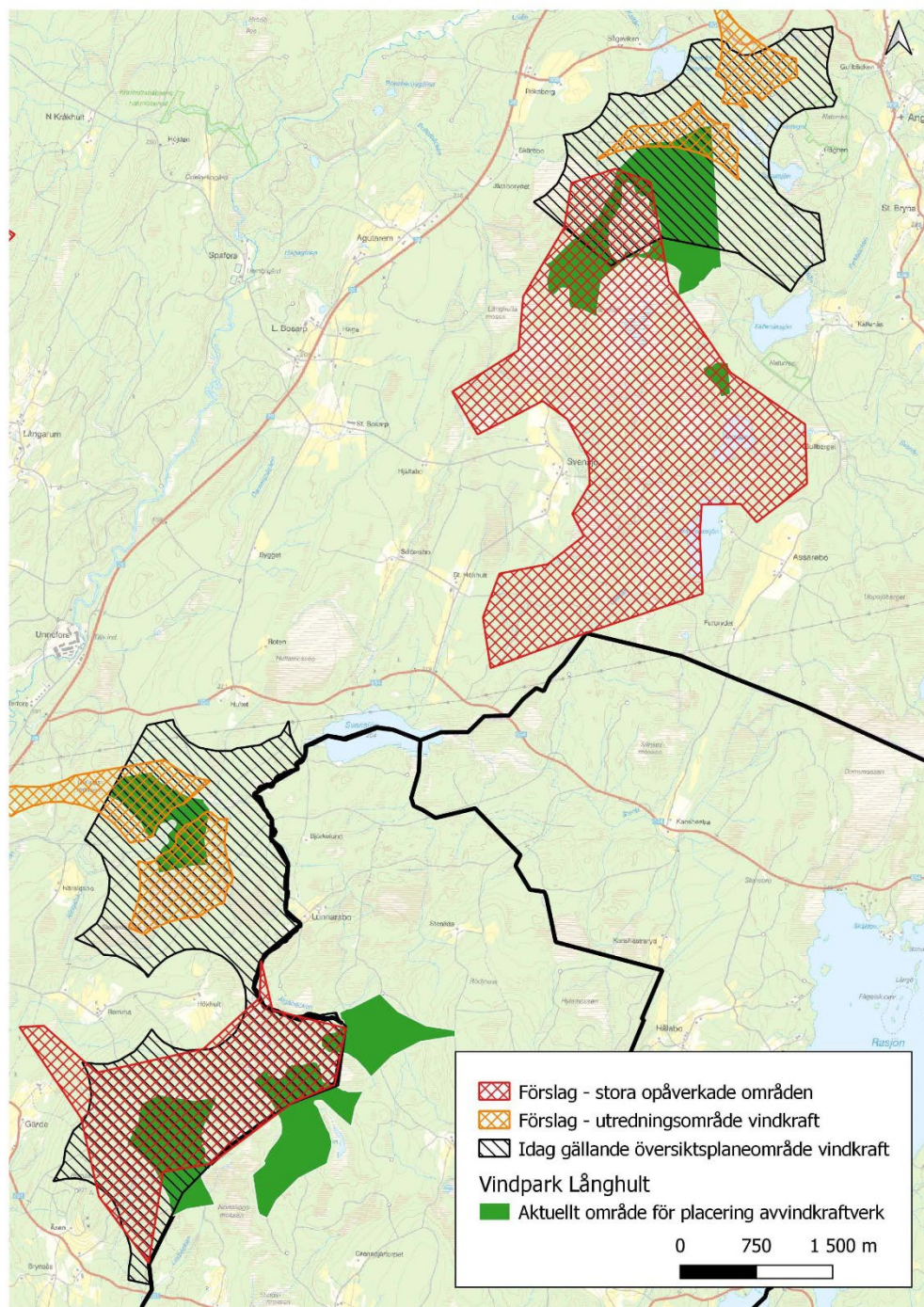
Utifrån dessa förutsättningar inledde vi 2022 och 2023 med projektförberedande arbete och samråd. Redan efter samråd och vissa inledande utredningar har vi en fördjupad kunskap om att vissa delar är mindre lämpliga för placering av vindkraftverk.

I aktuellt förslag till ny översiktsplan har dock de, i den idag gällande översiktsplanen, utpekade utredningsområdena för vindkraft för minskats ned till små, icke kommersiella områden. I förslaget har de tidigare förslagna utredningsområdena för vindkraft Långhult berör i stället avgränsats som stora opåverkade områden (se Bilaga 1), med en skyddszon om 1000 meter mellan vindkraftverk och naturvärden av klass 1 och 2 inom områdena. Dessa naturvärden utgörs nästan uteslutande av våtmark som av dess natur inte är möjlig att etablera vindkraft på varför påverkan per automatik inte sker på de höga naturvärdena.

Vi delar som sagt synen att det är viktigt att det i kommunen förekommer områden med opåverkad karaktär. Vi vill dock uppmärksamma att det i förslaget till ny översiktsplan pekas ut totalt 16 stora opåverkade skogsbruksområden. Av dessa är 13 belägna i kommunens västra del (väster om E4:an). 7 av dessa är belägna inom Jönköping Airports kontrollzon, där etablering av vindkraftverk inte är möjligt. Av de 5 områden som ligger väster om kontrollzonen återfinns naturvärden, ofta kopplade till våtmarker, av klass 1 och 2 i 4 områden.

Sverige har en av världens bästa miljölagstiftningar. Är det då inte lämpligt att undersöka om ett par av de 13 områden i kommunens västra del som idag pekas ut som opåverkade områden är lämpliga för att integrera vindkraft med beaktande av såväl kända som okända värden?

Vår avsikt är att fortsätta undersöka förutsättningarna vid Långhult och att kunna presentera ett välunderbyggt beslutsunderlag för kommunen. Ett arbete som inleddes med en ansats i kommunens fysiska planering. Det vi önskar är att den nya planen ger utrymme för kommunen att värdera och grunda sitt beslut om Långhult på ett gediget beslutsunderlag och att den nya planen inte försvårar eller förhindrar möjligheten till en mångsidigt marknyttjande i ett av kommunens absolut bästa vindlägen.

Kommunens kommentar: Efter granskningen av översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden tidigare i år har kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att vi inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd.

Det innebär att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer vi att undersöka förutsättningarna för just det området.

June Avfall & Miljö AB

June Avfall & Miljö AB har tagit del av granskningsversionen av översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd och är positiva till att de synpunkter bolaget lämnade under samrådet har inarbetats i granskningsversionen. Det innebär att texten gällande avfallsplan och bolagsnamnet har ändrats under planeringsstrategier för avfallshantering (sid. 76).

Under planeringsstrategier för avfallshantering (sid. 76) anges att June Avfall & Miljö hanterar hushållsavfallet i Jönköpings kommun. Bolaget vill informera om att begreppet *kommunalt avfall* införlivades i svensk rätt den 1 augusti 2020 och då ersatte begreppet *hushållsavfall*. Begreppet kommunalt avfall används under 11.6 Minska städer miljöpåverkan (sid. 20). June Avfall & Miljö anser att begreppet kommunalt avfall bör användas genomgående i översiktsplanen.

Bolaget är medvetna om att ytor för återvinningsstationer och övrig avfallshantering inte behandlas i översiktsplanen utan görs i detaljplane- och bygglovsprocessen. Det är dock viktigt att avfallshanteringen kommer med tidigt i planeringsskedet eftersom det ökar förutsättningarna för att kommunen på sikt ska få ett avfallssystem som ger en bra service åt kommuninvånarna, fungerar för avfallsverksamheten och ger en ökad samsyn på avfallsfrågorna i kommunen.

I övrigt har June Avfall & Miljö inga synpunkter på översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd.

Kommunens kommentar: *Till granskningen justeras planen så att kommunalt avfall används genomgående som begrepp.*

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)

LRF är en intresse- och medlemsorganisation med 128 000 medlemmar som företräder de gröna näringarna. LRF har 17 regioner. LRF Jönköping är en av dessa och har ca 8 800 medlemmar. Regionens medlemsorganisation är uppbyggd av lokalavdelningar, kommungrupper och en regionstyrelse.

LRF vidhåller de synpunkter som skickades in under samrådet i maj 2023.

Utöver det vill LRF betona att de stora områden som är utlagda för natur- och friluftsliv över hela kommunen inte får begränsa äganderätten. Genom allemansrätten har var och en rätt att vistas i naturen. När områden specificeras i en översiktsplan för ett visst användande är risken att äganderätten på sikt inskränks och att fastighetsägaren begränsas i utvecklingen av

fastigheten. Med tanke på de omfattande områden som är utlagda för natur- och friluftsliv så utgår LRF från att de inte medför sådana inskränkningar för fastighetsägaren.

Dialog och samråd

LRF vill skicka med att det är viktigt att i framtida processer föra en god dialog med markägare och att deras synpunkter lyssnas in. Markägarna har stor kunskap om sina fastigheter. De är företagare som har sin mark som arbetsplats där såväl tid som pengar investeras. De areella näringarna är en viktig del i Sveriges livsmedelsförsörjning och klimatomställning. En nära dialog med markägarna skapar såväl större acceptans som en möjlighet för dessa företagare att kunna fortsätta bedriva sina verksamheter. Äganderätten är grundlagsskyddad och ska i alla förslag och beslut värnas och beaktas.

***Kommunens kommentar:** Till granskningen ändras vilka områden som omfattas av Natur och friluftsliv så att endast områden med elljusspår eller motsvarande motionsanläggningar omfattas. Vi ändrar också teckenförklaringen på sid. 37 för natur och friluftsliv till: Natur och friluftsliv innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade. Anledningen till ändringen är att syftet med att peka ut markanvändningen inte är att reglera skötseln av marken.*

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Inledning

Jönköpings kommun har under granskningstiden översänt rubricerad översiktsplan till Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL). Ärendet har remitterats till berörda statliga myndigheter.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § PBL. Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens granskningsgrunder som är riksintressen, miljö kvalitetsnormer, redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning och bebyggelsens lämplighet i förhållande till hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion. Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen när den antagits.

Riksintressen

Nedan görs kommentarer kring några specifika riksintressen. Länsstyrelsen bedömer i övrigt att riksintressena behandlats på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen.

Naturvård och Natura 2000

Länsstyrelsen kan inte utesluta att en utbyggnad av det föreslagna verksamhetsområdet Västra Jära i vissa delar kan komma att innebära påtaglig skada på riksintresse för naturvård, i första hand Dumme mosse.

Eftersom Dumme mosse även är ett utpekad Natura 2000-område både utifrån fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet kan en utbyggnad av Västra Jära kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Frågan behöver utredas vidare i kommande planskeden, bland annat med en fågelinventering. Hänsyn behöver tas till den sammanvägda och ackumulerade bullernivån från

tillståndsgiven täkt och tillkommande verksamheter samt vilken påverkan den förändrade landskapsbilden får för fågellivet. Även hydrologi är en viktig fråga att utreda.

Riksintresseområdet Stråkendalen-Bottnarydsfältet och Nissan uppströms Unnefors kan också påverkas av utbyggnaden i Västra Jära. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att frågan behöver omhändertas i efterföljande planskeden.

Kommunens kommentar: Kommunen tar med sig synpunkterna till efterföljande planeringsskeden.

Vindbruk

Inom riksintresset föreslås ingen förändrad eller utvecklad markanvändning. Däremot gör kommunen bedömningen att det inte är lämpligt med vindkraft väster om E4:an. Länsstyrelsen har inga synpunkter på kommunens avgränsning av riksintresset.

Värdefulla ämnen och material, Norra Kärr

Inom riksintresset Norra Kärr föreslås ingen förändrad eller utvecklad markanvändning och Länsstyrelsen bedömer därmed att riksintresset är tillgodosett. Däremot innehåller översiktsplanen ett ställningstagande om att riksintresset för naturvård Norra kärr ska ha företräde framför riksintresset för värdefulla ämnen och material. Länsstyrelsen konstaterar att de två riksintressena inte är förenliga med varandra i en situation då de värdefulla ämnena ska utvinnas. Avvägningen mellan riksintressena kommer dock att avgöras först i en prövningssituation. Länsstyrelsen föregår inte en sådan prövning.

Kommunikationer

Två stora verksamhetsområden föreslås utmed riksväg 40 som är av riksintresse för kommunikationer. Kommunens ställningstagande är att riksintresset inte ska påverkas negativt i samband med exploateringen av planområdena vilket är bra. Frågan behöver utredas i samband med efterföljande planarbete och kommande detaljplaner anpassas för att inte påtagligt skada riksintresset.

Det är positivt att lokalisera verksamhetsområdet Öggestorp i ett läge som ger möjlighet till godstransporter på järnväg. Det är dock inte klarlagt om en anslutning av industrispår är genomförbar. Resultatet av en sådan utredning kan komma att påverka möjligheten att exploatera delar av området eftersom det också finns utmaningar vad gäller anslutningar till riksväg 40 i Öggestorp.

I översiktsplanen redovisas den valda korridor inom vilken Trafikverket utreder placering av en ny järnväg mellan Tenhult och Byarum vilket är bra. Länsstyrelsen bedömer att korridoren utgör ett underlag för avgränsning av riksintresset Byarum-Tenhult. Länsstyrelsen konstaterar dock att korridoren inte är redovisad fullt ut i anslutning till Tenhult. Inom korridoren redovisas i enstaka fall istället pågående markanvändning besöksanläggning respektive verksamheter och industri. Korridoren utgör ett utredningsområde och bör redovisas i sin helhet.

Kommunens kommentar: Kommunen tar med sig synpunkterna till efterföljande planeringsskeden. Gällande det utpekade området för en framtida järnväg anser kommunen att tillkommande av ny järnväg är viktigt och spelar en stor roll för det framtida transportsystemet. Att kommunen pekar ut pågående

markanvändning inom korridoren ska tolkas som att kommunen anser att det i möjligaste mån är områden som ska undvikas för en framtida järnvägsdragning.

Kulturmiljövård

Tre riksintresseområden är direkt berörda av de förändringar som föreslås i översiktsplanen: Visingsö (F 76), Gränna, Uppgränna (F 78) och Skärstaddalen (F 74).

De förutsättningar som kommunen anger för placering av ny bebyggelse kan bidra till att påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljövården undviks vid förändringar inom eller i anslutning till riksintresset. Frågan om påtaglig skada är dock beroende av andra faktorer än enbart placering. Påverkan på riksintresse kan därtill uppstå genom visuell påverkan från företeelser utanför riksintressets avgränsning. Förändringar inom eller utanför området kan till exempel genom visuell påverkan störa, dominera eller konkurrera på ett sätt som försämrar förutsättningarna för att förstå det kulturhistoriska sammanhang som ligger till grund för riksintresset. Exempel på faktorer som vid sidan av placering kan bidra till påtaglig skada kan vara bebyggelsens utformning, utförande, byggnadshöjd eller byggnadsvolym. Länsstyrelsen konstaterar därför att enbart placering i anslutning till befintlig bebyggelse inte är tillräckligt för att utesluta påtaglig skada och att bedömningen av påtaglig skada kommer att behöva ske från fall till fall.

***Kommunens kommentar:** Kommunen tar med sig synpunkterna till efterföljande planeringsskeden.*

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Miljökvalitetsnormer för luft har hanterats på ett godtagbart sätt i översiktsplanen.

MKN vatten

Utbyggnadsområdet för industri i Öggestorp ligger inom Femtingaån och Stensjöåns delavrinningsområden. Attributtabellen för utbyggnadsområdet behöver kompletteras med att hänsyn även behöver tas till vattenförekomsten Stensjöån. Stensjöån är utpekad som ett nationellt värdefullt vattendrag för sina naturvärden varvid det behöver framgå att dagvattenpåverkan undviks vid efterkommande planering.

I övrigt är Länsstyrelsens bedömning att översiktsplanen ger bra förutsättningar att följa MKN i efterföljande planering.

***Kommunens kommentar:** Vi ändrar attributtabellen innan granskning.*

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Länsstyrelsen anser att de utpekade LIS-områdena är förenliga med 7 kap. 18 e § miljöbalken.

Mellankommunal samordning

Översiktsplanen innehåller inga förslag som föranleder Länsstyrelsen att ställa särskilda krav på mellankommunal samordning.

Hälsa och säkerhet

Översiktsplanen innehåller bra strategier för efterföljande planering gällande förorenad mark, farlig verksamhet, farligt gods samt ras, skred och erosion. Länsstyrelsen anser att dessa strategier är tillräckliga på en översiktlig nivå.

Översvämning

De ställningstaganden som görs i översiktsplanen angående översvämning kan uppfattas som att en lokalisering alltid är möjlig så länge riskreducerande åtgärder utreds. Länsstyrelsen anser att det i vissa fall inte är lämpligt att lokalisera ny bebyggelse inom ett område med risk för översvämning. Det kan handla om viss samhällsviktig verksamhet.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen förtydligas på denna punkt innan granskning.

Region Jönköpings län

Sammanfattning

Region Jönköpings län ser det som positivt att kommunen till granskningsskedet har gjort en tydlig prioritering av tillkommande bebyggelse inom tätbebyggt område samt att de ställningstaganden gällande utbyggnad av regionala cykelvägar som gjorts i de regionala cykelplanen redovisas i översiktsplanen.

Region Jönköping ser behov av fortsatt dialog gällande transportinfrastruktur kopplat till de större verksamhetsområden som redovisas i översiktsplanen.

Synpunkter på förslaget

Region Jönköpings län har i ett tidigare skede när översiktsplanen var på samråd yttrat sig enligt nedan:

I samrådsskedet framhöll Region Jönköpings att:

- det är positivt med grundläggande strategi kring att framför allt bygga nära tätortscentrum. Region Jönköpings län vill trycka på vikten av transporteffektiva bebyggelsestrukturer för att stärka förutsättningarna för en attraktiv och konkurrensmässig kollektivtrafik,
- det kan finnas en potentiell målkonflikt gällande den kommunala viljeinriktningen kring landsbygdstillväxt och mål om minskad klimat- och miljöpåverkan,
- det är önskvärt med en mer utvecklad prioritering och styrning av bebyggelse till lägen som bidrar till hållbart samhällsbyggande,
- det finns utmaningar i att tillskapa förutsättningar för hållbart resande till och från de planerade större verksamhetsområdena,
- planens mellankommunala perspektiv på till exempel bostadsförsörjning, service och arbetspendling gärna kan utvecklas,
- det är önskvärt att översiktsplanen redovisar de prioriterade brister som lyfts i den regionala cykelplanen.

Region Jönköpings län vill i granskningsskedet ånyo delge de synpunkter som gavs i samrådet men vill passa på att tillägga att det är positivt att kommunen till granskningsskedet nu har gjort

en tydlig prioritering av tillkommande bebyggelse inom tätbebyggt område samt att de ställningstaganden gällande utbyggnad av regionala cykelvägar som gjorts i de regionala cykelplanen har lyfts in i översiktsplanen.

Region Jönköping ser behov av fortsatt dialog gällande transportinfrastruktur kopplat till de större verksamhetsområden som redovisas i översiktsplanen.

Kommunens kommentar: Kommunen tar med synpunkterna i det kommande planeringsarbetet med att förverkliga Översiktsplanen. Jönköpings kommun kommer att ha en fortsatt dialog med berörda myndigheter avseende transportinfrastrukturen i det kommande arbetet med utvecklingen av utpekade verksamhetsområden.

Skogsstyrelsen

Planförslaget har det innehåll som förväntas av en kommun med den storlek som Jönköpings kommun har. Med hänsyn till detta har granskningshandlingarna en bra struktur och den digitala kartan innehåller den information som behövs för att möjliggöra för läsaren att fördjupa sig i olika teman.

Det som möjligen saknas är en strategi för det ökade intresset för etablering av solenergianläggningar. Efterfrågan på mark för exploatering avseende solenergi har ökat betydligt under de senaste två åren och kan på sikt ha en betydande påverkan på skogen som naturresurs och dess miljövärden.

Skogsstyrelsen ser för övrigt positivt på att man vid utpekande av LIS-områden är restriktiv och beaktar strandskyddet så att möjligheten till friluftsliv inte begränsas i betydande omfattning.

Skogsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter

Kommunens kommentar: När det gäller solceller på mark hanteras dessa frågor vanligen av Länsstyrelsen. Eftersom kommunen oftast inte blir inblandad i ärendena och översiktsplanen ofta inte spelar roll för ärendenas avgörande har vi valt att inte belysa frågan så djupgående.

Statens fastighetsverk (SFV)

Inledning

Statens fastighetsverk (SFV) har mottagit kungörelse om granskning av förslag till fördjupad översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden i Jönköpings kommun. SFV har tagit del av allmänt tillgängligt material på kommunens webbplats. Granskningen är ett led i kommunens arbete med att ta fram en ny översiktsplan för hela kommunen. Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Översiktsplan för ”de mindre tätorterna och landsbygden” är en fördjupning av kommunens översiktsplan. Gällande översiktsplan antogs 2016.

SFV har tidigare yttrat sig över samrådsförslaget under planprocessen, yttrande daterat 2023-05-31. SFV lämnade då synpunkter kring kulturmiljön på Visingsö och vikten av att den inte påverkas negativt av utbyggnadsförslagen. SFV lämnade även kunskapsunderlag i form av Visingsborgs kungsgårds vårdprogram 2013.

SFV:s uppdrag och fastigheter

SFV är en myndighet som förvaltar vissa delar av statens fasta egendom. SFV:s uppdrag beskrivs i myndighetens instruktion och årligt regleringsbrev. De fastigheter SFV ska förvalta är de som staten långsiktigt behöver för speciella ändamål, fastigheter som är av stort kulturhistoriskt värde för vilka staten har ett särskilt ansvar, fastigheter som under århundraden har tillhört kronan eller har donerats till staten.

SFV har ett långsiktigt förvaltningsperspektiv och många av SFV:s objekt är statliga byggnadsminnen (SBM) med Riksantikvarieämbetet som tillsynsmyndighet.

SFV förvaltar cirka 4000 byggnader och en sjundedel av Sveriges markyta. Inom planområdet förvaltar SFV fastigheterna Visingsborg 3:1 och Näs 1:12 med bland annat det statliga byggnadsminnet Visingsborgs kungsladugård.

Sammanfattning

SFV:s synpunkter kring Visingsö kvarstår. SFV hänvisar till samrådsyttrande daterat 2023-05-31.

För SFV är det viktigt att kulturmiljön med ekskogen och även mullbärsträden på Visingsö inte påverkas negativt av utbyggnadsförslagen.

SFV menar att en bevarande- och utvecklingsplan som pekar ut möjlig utveckling med minimerad negativ påverkan på kulturmiljön och riksintresset bör tas fram vad gäller Visingsö. SFV deltar gärna i detta arbete genom synpunkter i tidigt skede och kunskapsunderlag som vårdprogram.

I övrigt har SFV inga synpunkter på den fördjupade översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden.

***Kommunens kommentar:** Vi tar med oss synpunkterna i det fortsatta arbetet. En fortsatt dialog med Statens fastighetsverk är en förutsättning för utvecklandet av översiktsplanens utbyggnadsområden på Visingsö.*

Statens geotekniska institut (SGI)

SGI har under samrådsskedet yttrat sig, (2023-05-10 dnr 5.1-2303-0460) och då bland annat framfört att kartan behövde kompletteras samt att kommunens strategi för hantering av geoteknik bör inkludera hela den byggda miljön (inklusive anläggningar, vegetation, parker och andra grönområden).

Vid granskning av planen kan SGI konstatera det inte varit tekniskt möjligt att navigera runt i den digitala plankartan. Med anledning av detta kan vi inte avgöra om geotekniska förutsättningar för ras, skred eller erosion visas i tillräcklig omfattning för att kunna fungera som stöd i efterföljande planläggning eller vid bygglovgivning utanför planlagt område. Detta är särskilt viktigt för de områden där stabilitetsfrågan får betydande påverkan på planerad markanvändning. Vidare rekommenderar SGI att kartlager för ras, skred och erosion ska kunna kombineras med andra kartlager så som planerad markanvändning, förorenade områden eller översvämningsområden för att underlätta analys i kommande planering och lovärenden.

Av strategin för planen framgår att även befintlig byggd miljö ska skyddas vilket är bra.

I övrigt har SGI inga ytterligare synpunkter på planen.

Kommunens kommentar: Plankartan kan ta 5-10 sekunder för att ladda alla lager men inga andra synpunkter har kommit på att den inte ska gå att navigera i kartan. Redovisning av ras, skred och erosion finns under lagret underlag och går bra att kombinera med övriga kartlager.

Trafikverket

Ärende

Trafikverket har tagit del av granskningsförslaget för ny översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden, del två av Utbyggnadsstrategi 200 000, Jönköpings kommun.

Trafikverkets synpunkter

Trafikverket yttrar sig i egenskap av sakägare som ansvarig för transportslagsövergripande och långsiktigt planering av det samlade transportsystemet i regionen och som ansvarig för den statliga infrastrukturen i kommunen. Trafikverket ansvarar även för att bevaka och peka ut riksintresse för kommunikationer och önskar lyfta fram följande.

Riksintresse för kommunikationer

De största kommunikationsstråken i översiktsplanen som berörs av riksintresset för kommunikationer för väg är E4, riksväg 40 och riksväg 26. Avseende järnväg berörs Jönköpingsbanan, Vaggerydsbanan samt den planerade järnvägen Byarum- Tenhult. Även Jönköpings flygplats är av riksintresse för kommunikationer. Områden som är av riksintresse för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av trafikslagens anläggningar.

Riksintresse Planerad järnväg, Byarum-Tenhult

Kommunen har efter samråd lagt in Trafikverkets förordade korridor, inom vilken en mer detaljerad placering av järnvägen nu utreds, som ytor för ändrad markanvändning i plankartan. I korridorens anslutning till Tenhult överensstämmer inte redovisade ytor för ändrad markanvändning med förordad korridor, där ytor för pågående markanvändning för verksamheter och industri samt besöksnäring går in i korridoren. Om det i kommande planering inte finns möjlighet till att förändra den pågående markanvändning som redovisas inom den korridor som Trafikverket har tagit ställning till kan det försvåra tillkomsten av den nya järnvägen.

Kommunens kommentar: Gällande det utpekade området för en framtida järnväg anser kommunen att tillkommande av ny järnväg är viktigt och spelar en stor roll för det framtida transportsystemet. Att kommunen pekar ut pågående markanvändning inom korridoren ska tolkas som att kommunen anser att det i möjligaste mån är områden som ska undvikas för en framtida järnvägsdragning.

Riksintresse Väg 40 och Jönköpingsbanan

I översiktsplanen föreslås två verksamhetsområden utmed riksväg 40, i Jära och Öggestorp, med angöring till riksväg 40. Kommunens ställningstagande avseende riksintressen för

kommunikationer (väg och järnväg) är att riksintressena inte ska påverkas negativt i samband med exploateringen av planområdena.

Trafikverkets synpunkt från samrådsskedet avseende verksamhetsområdet i Öggestorp kvarstår, det vill säga att Trafikverket ser stora utmaningar med att få till bra anslutningar till väg. Det kommer att krävas en eller flera planskilda passager av järnväg och kanske även av väg 40. Åtgärder på trafikplatsen kommer också att behöva genomföras. Både järnvägen och väg 40 är av riksintresse för kommunikationer och planerad exploatering kan leda till en negativ påverkan på riksintressenas funktion vilket behöver utredas innan kommunen går vidare med planläggning av området.

I december 2023 fick detaljplan för verksamhetsområde på del av fastighet Öggestorp 1:1 och del av Ulvsnäs 1:10 positivt planbesked i stadsbyggnadsnämnden. Detaljplanen omfattar ett större område än det som utpekats i översiktsplanens granskningshandling. Trafikverket har även blivit kontaktade av exploitören för dialog om möjlighet till anslutning av industrispår. Mot bakgrund av detta anser Trafikverket det vara ännu viktigare att frågan om påverkan på riksintressenas funktion (både väg och järnväg) utreds innan kommunen går vidare med planläggning av området.

Kommunens kommentar: En fortsatt dialog ska föras med Trafikverket och trafikutredningar görs i samband med den fortsatta planeringen av verksamhetsområdet.

Sakägarintressen

Redovisning av linjer för placering av ny järnväg Byarum-Tenhult och ny sträckning Lv 842. Trafikverket anser att de linjer som redovisar ändrad järnväg och väg (Lv 842) inom redovisad yta för korridor ska tas bort. Linjerna riskerar att vara missvisande eftersom det inte är klart var ny järnväg och väg ska placeras. Väglinjen bör ersättas med en yta för det område inom vilket möjliga vägsträckningar utreds. Järnvägslinjen tillför inget nu när korridoren redovisas.

Kommunens kommentar: De linjer som redovisas ska tolkas som kommunens önskade placering av väg och järnväg (utifrån den kunskap vi har idag). Det kan senare i Trafikverkets planeringen visa sig att dessa områden inte är de bäst lämpade och att infrastrukturen byggs på annan plats inom Trafikverkets utredningsområde.

Behov av åtgärder i trafikinfrastrukturen

De båda verksamhetsområdena i Västra Jära respektive Öggestorp är av sådan storlek att de får stor påverkan på väg 40. Det är viktigt att kommunen i mycket god tid diskuterar sina ambitioner med Trafikverket så att höjd kan tas för tillkommande trafik i den långsiktiga planeringen i stråket. Frågor som är viktiga att ta upp tidigt är bedömd tidplan för när verksamhetsområdena ska börja utvecklas och vilket område som ska börja utvecklas först.

Vad gäller verksamhetsområdet i Öggestorp ser Trafikverket, som nämnts tidigare, stora utmaningar med att få till bra anslutningar till väg. Det kommer att krävas en eller flera planskilda passager av järnväg och kanske även av väg 40. Åtgärder på trafikplatsen kommer också att behöva genomföras. Detta är åtgärder som berör statlig infrastruktur som är av kommunalt intresse och ska bekostas av kommunen.

Kommunen kan med fördel ta ställning till hur trafik i Tenhult respektive Öggestorp ska utvecklas till stöd för kommande inriktning på utvecklingen. I detta sammanhang är det också viktigt att ta hänsyn till Torsviksområdets utveckling. Avser kommunen till exempel att tillkommande tung trafik ska tillåtas köra genom delar av centrala Tenhult även efter utbyggnad av planerad förbifart, med angoring till väg 931, eller finns det andra inriktningar.

Kommunens kommentar: En fortsatt dialog tillsammans med Trafikverket och berörda parter kommer hållas i det kommande planeringsarbetet.

Tranemo kommun

Tranemo kommun vill inleda med att berömma det arbete ni utfört i detta planförslag. Att ha detta ambitiösa tillväxtnålet och samtidigt visa på hur centralorten, mindre tätorterna och landsbygderna ska växa för att nå detta är berömmelsevärt. Vi uppskattar också uppdelningen av översiktsplaner mellan centralort och mindre tätorter.

Tranemo kommun hade önskat tydligare ställningstaganden kring de mellankommunala frågorna gällande vindbruk och avrinningsområden. Detta är frågor som markant kan påverka grannkommuner och det bör finnas tydligare ställningstaganden när samarbete och dialog ska ske i dessa frågor.

Det finns ingen tydlig förklaring till varför avståndet 2,5 km är valt som begränsning för vindbruk från Komosse. Ett avstånd kombinerat med ett ställningstagande om att inte påverka dess karaktär av "vildmark" och dess landskapsbild hade varit att föredra. Exempelvis kan ett krav på synbarhetsanalys, eller liknande, vara viktigt då landskapsbilden från Komosse riskerar påverkas. Dialog bör ske mellan kommunerna som delar detta riksintresse, där en gemensam gränsdragning kan arbetas fram.

Den digitala kartan utgår från ortofoto som baskarta vilket är svårt att lokalisera sig med. Att utgå från en av de topografiska kartorna skulle underlätta och flera av lagren syns tydligare i dessa.

Det är ett väldigt snyggt och tilltalande dokument, med tydliga strategier och hänvisningar till andra viktiga dokument. En omprioritering av hur texterna är uppbyggda vore att föredra, där mindre del hänges åt att förklara vad avsnittet innebär och mer åt att förklara hur strategierna ska uppnås.

Tranemo kommun önskar er lycka till i erat tillväxtnål och ser fram emot ett fortsatt gott samarbete.

Kommunens kommentar: Till granskningen lägger kommunen till en text där behovet av mellankommunal dialog gällande frågor som rör avrinningsområden tydligare framgår.

Av översiktsplanen framgår att måttet 2,5 km är valt just för att spara Komosses karaktär som vildmark. Av texten framgår också tydligt att det är karaktären som vildmark som ska värnas. Eftersom Komosse är högt beläget skulle krav på att

vindkraftverken inte syns som kommunen bedömer det begränsa möjligheterna till vindkraft mycket. Här är det en avvägning mellan olika intressen, vid vilken kommunen även tagit hänsyn till grannkommunernas ställningstaganden i sina översiktsplaner, som fäلت avgörandet. Behovet av synbarhetsanalyser är något som vi bedömer får avgöras i varje enskilt ärende. Vi försöker alltid i vindkraftärenden efterfråga fotomontage från punkter av stort intresse för friluftslivet. Till granskningen ändras texten gällande stora opåverkade områden och vindkraft.

I kartverktyget finns möjlighet att byta till flera olika varianter av bakgrundskarta.

Ulricehamns kommun

Det finns ett utpekat utredningsområde för vindkraftpark i gräns mot Ulricehamn väster om Nässjön. Vi vill uppmärksamma att på andra sidan kommungränsen ligger ett av våra stora tysta områden i området sydväst om Brängen och bort förbi Jogen. Det ansluter till ert egna stora tysta område.

Vi ser positivt på att våra gröna och blå områden ner mot Komosse bildar ett gemensamt stort sammanhängande grönt område som en del i en grön kil.

Vi ser positivt till att stärka cykelstråket mellan Jönköping och Ulricehamn på den gamla banvallen.

Vi ser positivt på ny- eller ombyggnad av riksväg 40 sträckan Ulricehamn-Jönköping. Det är en viktig del i att stärka sambandet mellan våra kommuner.

Vi ser positivt på utvecklingen av Bottnaryd för att stärka sambandet kommunerna emellan.

Kommunens kommentar: *Efter granskningen av översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden tidigare i år har kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att vi inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd.*

Det innebär att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer vi att undersöka förutsättningarna för just det området.

Visingsörådet

Visingsörådets kommentarer till översiktsplanen Landsbygd Jönköpings kommun

Översiktsplanen gör Visingsö från att vara en levande landsbygd med framtidstro, till en del av kommunen som benämns *övrig landsbygd*.

Det framgår tydligt att kommunen vill satsa på tre kommundelsorter/serviceorter. Det förmodligen rätt tänkt, men för Visingsös del måste det göras en konsekvensanalys. Vad kommer det att innebära på längre sikt, för den service vi har idag, t.ex. skola, äldreomsorg. Kommer det att begränsa de möjligheter vi har att utveckla Visingsö till en modern landsbygd? Vi anser att man inte kan jämföra Visingsö med Ölmstad, Skärstad m.fl. Även om Visingsöfärjorna har ganska god turtäthet är det ändå en begränsning att leva och bo på Visingsö när det gäller pendling och resande. Det visar med all tydlighet den negativa trend vi har med befolkningsutvecklingen. Dessutom har vi liten tillgång till kollektivtrafik. Visingsö får inte mycket stöd från de politiska partierna i planen. Man nämner inte Visingsö mer i något fall och då i negativ mening med brist på tomtmark och att färjan går med kommunalt huvudmannaskap. Något parti säger att den enda lösningen är att göra färjeleden till statlig. Hur gynnar det Visingsö?

Många kommunala förvaltningar glömmar också Visingsö i sina framtidsplaner. Endast Tekniska nämnden har med Visingsö i sina kommentarer.

Destination Jönköping måste bidra med en långsiktig plan på framtida arbete med turismen. Hur ska Gränna och Visingsö kunna ta emot flera hundra tusen besökare under sommarhalvåret.

Destination Jönköping bör bidra med en nulägesbeskrivning samt en framtida plan som kan ligga till grund för kommande infrastrukturer både i Gränna och på Visingsö. Dagens situation är på sikt ohållbart! Jönköpings kommun kan inte förvänta sig att Visingsö med en minskande befolkning, hotad minskad servicenivå och en åldrande befolkning ska ta hand om ca. 160 000 besökande turister. Man behöver i det här sammanhanget också bedöma risker för "överturism" Visingsörådet vill därför komplettera de synpunkter som skickades in till kommunen våren 2023

- Visingsörådet vill att kommunen gör en konsekvensanalys av förslaget, att endast satsa på Gränna som serviceort, i vår del av kommunen. Hur påverkar det Visingsös möjligheter att växa? Visingsö bör benämnas som en mindre serviceort och inte övrig landsbygd
- Destination Jönköping gör en plan på turismens framtida påverkan när det gäller infrastruktur i Gränna Brahegatan, Gränna hamn och Visingsö. Hur kan den bidra till en positiv befolknings utveckling och en levande landsbygd?
- Det område söder om Tunnerstad, som är utpekad som möjligt område för nybyggnation är förmodligen inte så attraktiv, p.g.a. begränsad utsikt, skogen skymmer både åt öster, söder och väster. Det finns ett bättre alternativ öster om Visingsöstugorna, utmed vägen till Vrixlösa. Ett mer öppet landskap med chans till sol på e.m. och kväll.
- Vad innebär ordet landsbygd? Vi kan se flera olika nivåer. Vistabygden, Mindre tätorter, Regional kärna, Kommundelcentralorter, huvudorter, Serviceorter, övrig landsbygd, närliggande landsbygd, omgivande landsbygder. Tätort, sammanhängande bebyggelse med 200 invånare. Var hamnar Tunnerstad och Visingsö? Tunnerstad borde räknas som en tätort då det bor mer än 200 personer här.
- Jönköpings kommun bör göra en grundlig undersökning över den planerade nedfarten från Galgen i södra Gränna till Gärdesvägen. En väg som kommer att trafikeras av ca 1400 fordon per dygn i perioden halva maj till mitten av augusti. Detta exkl. husbilar

som ska till Gränna Camping och andra ställplatser. De flesta av dessa ska också tillbaka upp till E4. Vem vill bo i nya området och utmed Gärdesvägen? Det blir ingen avlastning för Visingsöborna då vi kommer att möta och köa med annan trafik på Amiralssvägen ner till hamnen.

- Fler hyreslägenheter och Trygghetsboende anser vi vara en framtida nyckel för positiv inflyttning. Junehem bör därför få ett ”stöd” från kommunen att planera och genomföra nybyggnationer utöver ordinarie plan.

Kommunens kommentar: Gränna tillsammans med Tenhult och Bottnaryd är utpekade som ”Kommundelscentrum”. Det vill säga orter med ett större utbud av service än kategorin ”serviceorter” som till exempel Tunnerstad tillhör. Till granskningen läggs Visingsö till i beskrivningen över vad översiktsplanen omfattar.

Området öster om Tunnerstad har prioriterats för rekreation och friluftsliv. Särskilt för kopplingen i norr mot skola och idrottsplats mm. Även förutsättningar kopplade till hur fastigheterna i området ser ut har gjort att området söder om Tunnerstad har ansetts bäst lämpat för nya bostäder.

Tunnerstad är i översiktsplanens karta för utvecklingsinriktning definierat som serviceort.

Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen för kopplingen mellan Galgen och Gärdesvägen.

Översiktsplanen anger inte specifikt vilken upplåtelse- eller bostadsform ett område ska ha. Det får senare skeden i planeringen hantera. Det finns dock generellt ställningstagande för Visingsö ”... där blandade upplåtelseformer behövs för att skapa en varierad bostadsmarknad”.

Privatpersoner

Västra Jära Aktionsgrupp

Åberopande vårt tidigare inlägg: Västra Jära 2023.1360 (56st) Inställning 1.

Vi undertecknande - sakägare, närboende och intressenter - motsätter oss fortfarande helt planeringen av ett industriområde i Jära/Svedbrandshult. Vi motsätter oss därmed i denna del även ett antagande av översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden som nu kommunicerats för samråd.

Vi menar att kommunen nu i sina kommentarer till våra tidigare framförda synpunkter (Västra Jära 2023.1360) försöker bagatellisera de stora negativa konsekvenser som en exploatering av området kring Jära/Svedbrandshult skulle innebära för klimatet, miljön, naturen, den biologiska mångfalden och Nissans vattenflöden.

Kommunen är tydligen väl medveten om att dessa negativa konsekvenser finns, men i sina kommentarer hänvisar till att ”i det fortsatta planeringsarbetet av området” kommer flera olika

utredningar och inventeringar behöva genomföras i ett senare skede, när väl översiktsplanen antagits.

Vi anser att erforderliga utredningar, inventeringar och konsekvensanalyser bör redovisas redan i översiktsplanen för att beslutande politiker i kommunfullmäktige ska kunna ta välgrundade beslut beträffande exploateringen.

I några av kommunens kommentarer, se kursiv text nedan, förringas även områdets naturvärden och förminskas omfattningen av våtmarkerna.

Vi menar istället att området med dess närhet till Natura 2000 området Store Mosse har mycket stora naturvärden och att området även till stora delar består av våtmarker.

- Enligt naturvärdesinventeringen består området runt Västra Jära till stora delar av produktionsskog av tall och till vissa delar gran. På de flesta ställen är den brukade skogen klassad till "övrig mark utan naturvärden".

- Enligt länsstyrelsens gis-underlag för grön infrastruktur ligger det planerade industriområdet inte inom en värdekärna för våtmarker utan bredvid densamma

Jönköpings kommun påstår sig vara, enligt Vision 2030, ett hållbart och klimatsmart föredöme. En exploatering av området kring Jära/Svedbrandhult strider fullständigt mot denna vision. I Sverige finns nu en mycket stark opinion för att återställa våtmarker. Jönköpings kommun planerar här istället för att ödelägga stora våtmarksområden! Vad är motivet? Ska stora natur- och miljövärden offras för att eventuellt få en ekonomisk tillväxt?

Eftersom en exploatering av området kring Jära/Svedbrandshult, enligt vår mening, kommer att medföra enorma & oåterkalleliga negativa konsekvenser för naturen, miljön och klimatet anser vi därför att den översiktsplan som kommunen presenterat bör revideras och att Jära/Svedbrandshults-området undantas från planen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen är en strategisk plan som visar kommunens vilja när det gäller användning av mark, vatten och bebyggelseutveckling. Översiktsplanens uppgift är bland annat att på ett övergripande sätt peka ut och föreslå framtida utvecklad eller ändrad markanvändning. Översiktsplanen är vägledande och det är först vid efterföljande planeringsskeden som de specifika projektens lämplighet prövas. Politiken tar i och med beslut om översiktsplanen ett beslut om en önskad inriktning. Vid en avvägning av allmänna intressen har vi trots närliggande värdefulla områden kommit fram till att verksamhetsområde är den markanvändning kommunen ska jobba för i området. I efterföljande processer behöver bland annat områdets utformning och om delar av området ska sparas som naturmark för att minimera omgivningspåverkan utredas. För att området ska kunna genomföras behöver det utformas och disponeras så att påtaglig skada inte uppstår på riksintressen inklusive natura 2000. Fler utredningar och konsekvensbedömningar kommer att krävas i den fortsatta planeringen så att välgrundade beslut då kan tas av politiken.

2024.364

Hej! synpunkten om ni gärna ta utbyggnad bäst nya storstad och höghastighetståg för viktigt kommer tank växer utvecklas och siffror uppåt människor och invånarna Jönköping, nu snart framme 150.000 kan några år fortfarande tills 200.000 . drömma om 300.000 invånare framtid om ta 2050 eller 2060 år . När ni beslutet politiker kan gå projekt nya satsning stads delar och bäst nya storstad och bra uppleva som det möjlighet påverkar människor må bra stadsliv. nya öppna destinationer nöjd så viktigare kommunikation Europa och hoppas skulle får medlem Nato Sverige regeringen avgör och beslut som skydd av Ryssland krig mot Ukrainas land.

Tänker vad gör nya olika projekt satsa planer stads delar och viktigare uppleva fortsätter utveckla här i Jönköpings. Upptäckte bra behövas starkare ekonomiska försöker hitta bäst invester stora pengarna på internet kan ta pengar till utbyggnad möjligt om ni spara pengar växa upp till 200 eller 800 miljoner ta 1 eller 2 år, såg ni stort högt skyskrapa de jobbar med många kontor dator internet investerade räknar jobbar många personer tillsammans tjärna stort vinst andra länder världen. Ni gillar bäst stor stadsdelar hög 5 eller 7 våningsplan Södra Munksjön ... Drömma om nya skyline city och några skyskrapor höja max 30 eller 50 våningar satsning i Jönköping framtid. Avgår styrelsen Anne Marie Nilsson (Centerparti) ! Min synpunkten och förslag tipset.

Kommunens kommentar: Aktuell översiktsplan som varit ute på granskning omfattar mindre tätorter och landsbygd. Det finns idag en gällande fördjupad översiktsplan för Södra Munksjön som inte berörs av det pågående arbetet.

2024.375

Hej! En cykelväg från skärstad till Gränna, så man vågar cykel pendla till sitt jobb. ”Parken utanför K bygg i skärstad ser hemsk ut, en skamfläck för bygden. Satsa på en hund park inhägnad istället. Ett ställe för alla hundägare, det finns många här på landet. Parken finns ju inte längre, det är inget vatten kvar och hög uppväxt vass och gräs. De som jobbar på k bygg tycker att det blir en otrevlig infart till deras företag. Kunde vara vackert med blommor istället utanför deras. Vägen mellan kaxholmen och skärstad är för smal och gör sönder varje gång tungtrafik går förbi här, när e4 är avstängd.

Kommunens kommentar: I översiktsplanen är bland annat sträckan mellan Skärstad och Gränna utpekad som ett viktigt cykelstråk, dock är sträckan inte

utpekad i den regionala cykelplanen. Trafikverket är väghållare på den sträckan som innebär att kommunen inte har rådighet att bygga cykelväg längs med deras vägar men tar med sig frågan i framtida samtal med Trafikverket och Region Jönköpings län. Gällande parken utanför K-bygg skickas synpunkten vidare till vår kommundelsutvecklare eftersom översiktsplanen inte hanterar frågor på den detaljnivån. Vägen mellan Kaxholmen och Skärstad är statlig och kommunen tar med synpunkterna i framtida dialoger med Trafikverket.

2024.580

Hej! synpunkten om ni gärna ta utbyggnad bäst nya storstad och höghastighetståg för viktigt kommer tank växer utvecklas och siffror uppåt människor och invånarna Jönköping, nu snart framme 150.000 kan några år fortfarande tills 200.000 . drömma om 300.000 invånare framtid om ta 2050 eller 2060 år . Drömma om uppåt 600.000 invånare lång framtid ! När ni beslutet politiker kan går projekt nya satsning stads delar och bäst nya storstad och bra uppleva som det möjlighet påverkar människor må bra stadsliv. nya öppna destinationer nöjd så viktigare kommunikation Europa och hoppas synpunkter stora nya skyline citys bli starkare växa utveckla Jönköping framtid.

Tänker vad gör nya olika projekt satsa planer stads delar och viktigare uppleva fortsätter utveckla här i Jönköpings. Upptäckte bra behövas starkare ekonomiska försöker hitta bäst invester stora pengarna på internet kan ta pengar till utbyggnad möjligt om ni spara pengar växa upp till 200 eller 800 miljoner ta 1 eller 2 år, såg ni stort högt skyskrapa de jobbar med många kontor dator internet investerade räknar pengar belöna som jobbar med många personer tillsammans tjänare stort vinst andra länder världen. Ni gillar bäst stor stadsdelar hög 5 eller 7 våningsplan Södra Munksjön ... Drömma om nya skyline city och några skyskrapor höja max 30 eller 50 våningar satsning i Jönköping framtid.

Kommunens kommentar: Aktuell översiktsplan som varit ute på granskning omfattar mindre tätorter och landsbygd. Det finns idag en gällande fördjupad översiktsplan för Södra Munksjön som inte berörs av det pågående arbetet.

2024.675

G-C väg behövs på väg mot Forserum och Uddebo även vägen mot Aneby. Mycket tung trafik kör tex mot Öggestorp. G-C vägen Hakarp - Lekeryd är flitigt använd av många olika kategorier människor och mycket uppskattad. Idrottshall behövs i Lekeryd.

Kommunens kommentar: Inom tätorten pekar översiktsplanen ut genomgående gator med följande beskrivning "Allmänna vägar genom samhällen bör utformas som multifunktionella tätortsgator för samtliga trafikslag och med 40 km/h som högsta hastighet. Genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet och inom detaljplanelagt område bör därför kommunen vara huvudman för

samtliga gator.” Utmed vägen mot Forserum och Uddebo är det planerat för ny bebyggelse vilket gör att det finns bra förutsättningar att utveckla den delen.

Översiktsplanen har tagit höjd för en eventuell framtida idrottshall. Antingen i anslutning till skolan eller vid idrottsplatsen.

2024.693

I översiktsplanen finns många goda planer och idéer men ingenstans ser jag att man tänkt till för ungdomarnas situation att ta sig till och från skolan och aktiviteter kring Lekeryd-Svarttorp-Järsnäs med omnejd. Exempelvis är landsvägen mellan Svarttorp och Lekeryd smal och trafikerad med tunga fordon. Närmast livsfarlig att cykla eller gå på. Eftersom kollektivtrafik helt saknas och skolbuss inte erbjuds efter högstadiet är ungdomarna beroende av föräldrar som kör alternativt a-traktor. Om nu gränsen för att få ta körkort för a-traktor dessutom höjs till 16 år enligt EU-förslaget, blir problemen än större. Därtill har inte alla ekonomiska möjligheter att införskaffa a-traktor eller moped. Att vara aktiv ungdom på landsbygden blir därför allt annat än enkelt. Ur miljöhanseende, folkhälsoperspektivet och med tanke på ungdomarna, vore därför en gång/cykelväg en viktig tillgång som skulle möjliggöra bättre hälsa, bättre klimatsituation samt aktivare ungdomar. Därtill borde förslaget om ett allaktivitetshus i Lekeryd tas på allvar. Bygden växer och därtill behov av meningsfulla aktiviteter för alla som främjar hälsa och välmående.

Kommunens kommentar: *I översiktsplanen är bland annat sträckan mellan Lekeryd och Svarttorp utpekad som ett viktigt cykelstråk. Sträckan är dock inte utpekad i den regionala cykelplanen. Trafikverket är väghållare vilket innebär att kommunen inte har rådighet över vägen. Behovet av en utbyggnad tas med i fortsatta diskussioner med Region Jönköpings län och Trafikverket.*

2024.682

För att främja Kultur-fritid och idrottsverksamhet i Lekeryd så skulle vi behöva ett allaktivitetshus med en fullstor idrottshall. Detta skulle även skolan kunna hyra in sig i och våra barn skulle kunna träna året runt med LSSK för som det ser ut nu finns bara möjlighet att träna utomhus när det är barmark och upptorkat för både friidrotten och fotbollen. Innebandy och sådana sporter finns det ingen möjlighet för oss att ha lag i då vi saknar en fullstor hall men underlaget för att ha lag i flera olika åldersklasser finns, nu åker våra barn till huskvarna eller forserum för att spela. med en egen hall hade föreningen kunnat växa och fler haft möjligheten att träna. Detta skulle också göra att våra invånare i lekeryd både barn och vuxna skulle kunna ha tillgång till fler aktiviteter och klyftan mellan oss och dom som bor på större orter blir mindre.

Kommunens kommentar: *I översiktsplanen pekas kopplingen mellan Lekeryd och Svarttorp ut som ett viktigt cykelstråk. Trafikverket är väghållare vid statlig väg vilket innebär att Jönköpings kommun inte har rådighet i byggandet av ny cykelväg. Dialoger med Region Jönköpings län, som är ansvariga för det regionala vägnätet, och Trafikverket krävs för att uppfylla de åtgärder kring cykel vid statlig väg som översiktsplanen föreslår.*

2024.751

En av de största anledningarna till att man flyttar till Lekeryd är närheten till naturen och att man i princip har skogen inpå knuten. Närheten och enkelheten att ta sig till elljusspåret med alla de fantastiska vägvalsmöjligheterna är oslagbar. Det vore väldigt olyckligt att begränsa denna möjlighet. Man kan ju också undra hur attraktivt det blir att ha en bostad utefter en ganska hårt trafikerad väg såsom Forserumsvägen. En sådan miljö är varken bra för barn, husdjur eller hälsan.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen syftar till att elljusspåret ska vara kvar men att en ny sträckning kan bli aktuell. Där ny bebyggelse pekas ut i översiktsplanen längs med Forserumsvägen förespråkas det att Forserumsvägen utformas som en multifunktionell tätortsgata för alla trafikslag och med 40km/h som högsta hastighet. Det har en viktig funktion för att knyta samman både befintlig och ny bebyggelse på båda sidor av vägen. I framtida planläggning behöver bland annat vägbuller särskilt beaktas.

2024.812

Hej! Såg er annons på JP. Försökte hitta mer information kring ärende: 37161 cykelbana lekeryd/svartorp, men lyckades inte navigera mig vidare. Har ni någon information kring ärendet/status?

Kommunens kommentar: I översiktsplanen pekas kopplingen mellan Lekeryd och Svartorp ut som ett viktigt cykelstråk. Trafikverket är väghållare vid statlig väg vilket innebär att Jönköpings kommun inte har rådighet i byggandet av ny cykelväg. Dialoger med Region Jönköpings län, som är ansvariga för det regionala vägnätet, och Trafikverket krävs för att uppfylla de åtgärder kring cykel vid statlig väg som översiktsplanen föreslår.

2024.829

Tätare busstrafik mellan Bottnaryd och Jönköping. Speciellt på helgkvällarna så man kan ta sig med kollektivtrafik hem från jobb och nöje i Jönköping. Sista bussen går runt kl 20. 30-21 som det är just nu vilket inte kommer locka folk att bo i Bottnaryd.

Kommunens kommentar: I översiktsplanen hanteras inte tidtabeller för kollektivtrafik men önskemålen om tätare busstrafik vidareförmedlas till Jönköpings länstrafik.

2024.830

Säkrare på och avfarter mellan Jönköping och Bottnaryd. Säkrare att passera över vägen vid Lomsjö när man ska ta bussen. Livsfarligt på morgon och eftermiddagen så som det är idag då undgomar utmed väg 40 ska ta sig till gymnasiet. Deras enda sätt att ta sig till skolan.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen hanterar inte infrastrukturåtgärder på den detaljnivån som på- och avfarter. Väg 40 är en statlig väg och synpunkterna vidareförmedlas till Trafikverket och kommunen tar också med synpunkterna i den dialog kommunen har med Trafikverket om framtida åtgärder och investeringar på statlig infrastruktur.

2024.831

Ett tips till kultur och fritid att göra Eljusspåret i Axamo och blå led på Dumme mosse mer tillgängligt för alla kommuninvånare som vill ta sig ut i naturen: Bind samman elljusspåret i Axamo och blå led på Dumme mosse med en undergång vid Lomsjö. Parkeringen vid flygplatsen är ofta full och det är begränsat med bussar till flygplatsen. Till Axamo går det endast bussar sommartid. Till Lomsjö kan man ta sig kollektivt till och från Jönköping året om vilket skulle öka tillgängligheten till både Axamo elljusspår och Blå led på Dumme mosse. Undergång krävs för att säkert passera vägen.

Kommunens kommentar: Synpunkterna gällande elljusspåret och Dumme mosse skickas vidare till kultur- och fritidsförvaltningen. Busstrafiken sköts av Region Jönköpings län och kommunen tar med synpunkten i dialogerna med regionen.

2024.1005

Jag och flera med mig skulle vilja se att busstrafiken mellan Vireda/Haurida och Lekeryd återupptas! Många som vill flytta ut på landet åt Vireda / Haurida men som avstår pga att det inte finns någon bussförbindelse till Lekeryd. Synd eftersom det pratas om att vi ska ha en levande landsbygd. Vore ett lyft för boende och för de som vill bo åt det hållet!

Kommunens kommentar: I vår kommun är det JLT som sköter kollektivtrafiken som drivs av Region Jönköpings län. Kommunen tar med synpunkterna i dialogerna med Region Jönköpings län.

2024.1052

Jag bor i Bottnaryd och jag saknar att det går någon senare buss till Bottnaryd från stan likaså att bussen inte går in i Bottnaryds centrum längre. Vi har 3 km till bussen, de känns inte rimligt att gå så långt bara för att komma till busshållplatsen..

Kommunens kommentar: Kommunen är medvetna om situationen och tar med synpunkterna till Region Jönköpings län som har hand om kollektivtrafiken i kommunen.

2024.1064

Skulle vilja se en förändrad och utökad yta för småhus på landsbygden. I nuvarande förslaget anges 70 kvm för huvudbyggnad. Detta anser jag vara förlegat och gammalt krav. Nu när krav på kommunalt VA kommer, ställer det krav på isolering och oftast tillbyggnad och där varmvattenberedare och annat skall ha plats. Vid det tillfälle dessa 70 kvm startade gälla så hade man utedass och 5 cm tjocka väggar, för att ha kvar samma boyta som då, så behövs huvudbyggnaden vara ca 85-90 kvm istället. Dagens krav på isolering av en 70 kvm byggnad (ca 30 cm vägg) ”stjäl” ca 8kvm därtill kommer att yta för toalett, VV-beredare o dylikt kräver det en tillbyggnad på ca 10 kvm. Det är därför högst rimligt med en höjning av ytan för huvudbyggnaden.

Kommunens kommentar: Det handlar om att bevara karaktären på områden med fritidshus med en småskalig karaktär. Det gäller några få områden på landsbygden med företrädesvis utgörs av fritidshus och är inget som gäller

generellt på landsbygden. 70 kvm är en rekommendation, en bedömning görs sedan i varje enskilt ärende. Områdena utgörs i huvudsak av fritidshus, energikraven och tillgänglighetskrav är olika för enbostadshus och fritidshus. För ett fritidshus finns inte samma krav på t.ex. isolering som för ett enbostadshus. När krav på kommunalt VA kommer så blir det i allmänhet detaljplan och då regleras byggnadsvolymen i detaljplanen.

2024.1084

Sätt viltstängsel på R26 (nissastigen) innan nån kör ihjäl sig i samband med viltolycka.

Kommunens kommentar: Riksväg 26 är en statlig väg där kommunen inte har rådighet att sätta upp viltstängsel. Kommunen tar med sig synpunkten till Trafikverket.

2024.1105

Som boende i Tenhult önskar vi en fortsatt utveckling av centrumbebyggelsen med möjlighet till ökad handel och service (vårdcentral/folktandvård) samt förbättrade allmänna kommunikationer (frekvens/turutbud). Utveckling av området runt järnvägsstationen med förbättrad och säker cykelparkering, förbättrad belysning samt att grusparkeringen vid järnvägsstationen beläggs är önskvärt. Vad gäller objekt-ID 6595 så bör området trafikförsörjas i förberedd struktur via Norra vägen/Vattenledningsvägen. För objekt-ID 6007 så behöver skisserna för infrastruktur vägas mot naturvärden såsom befintligt ekbestånd. Klevavägens brister vad gäller bredd (3.,25 m) och framkomlighet samt bristande trafiksäkerhet i korsningen mot Nässjövägen behöver värderas i det fortsatta arbetet. Generellt bör trafiksäkerheten och trafikmiljö ses över i korsningen Nässjövägen/Huskvarnavägen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanens utformning och ställningstagande är helt enligt önskad utveckling vad gäller de centrala delarna och anslutning till objekt-id 6595. För objekt-id 6007 finns en gällande byggnadsplan men vid en utbyggnad kan nämnda faktorer vara en anledning till att vissa delar av den planen behöver ses över och revideras

Gränna

2024.750

Förslaget i sin helhet är bra. Men den är inte lätt att ta del av för allmänheten såvida man inte är mycket van vid att ta del av stora dokument digitalt. Bygg södra infarten i Gränna fram till Amiralsvägen, rak och bebyggelse bara på östra sidan.

Kommunens kommentar: Kommunen skickar vidare synpunkterna gällande södra infarten i Gränna till planavdelningen som jobbar med detaljplanen.

2024.803

Denna synpunkt gäller den föreslagna Gränna 8:4 södra infarten. Vi bor nedanför den föreslagna vägsträckningen på Astrakangatan ■. Vad vi förstår finns inga planer på bullerskydd på nedsidan av vägen, med hänvisning till uppskattningar av bullernivåer. Hur det än blir kommer bullernivån även för fastigheter nedom vägen att öka. Vi skulle därför önska att bullerskydd mot

vägen planeras redan nu. Om detta inte kan ske så önskar vi att en riktig mätning av bullernivå kan ingå i planeringen när vägen är öppnad.

Kommunens kommentar: *Översiktsplanen hanterar frågor på en mer övergripande nivå, därför skickas synpunkten till planavdelningen som jobbar med detaljplanen för området.*

2024.998

Översiktsplanen beskriver den nya infarten som en "stadsgata" istället för genomfartsgata.

Detta måste rättas så det blir en genomfartsgata som kan användas som sådan. Annars missar man poängen att den skall avlasta trafiken på Brahegatan.

En vision jag skulle vilja se är att norrgående busstrafiken kan ledas ner på nya södra infarten och den södergående busstrafiken leds på Brahegatan. Man slipper då att bussarna möts på Brahegatan som är en av de största problemen under sommartrafiken på Brahegatan.

Kommunens kommentar: Den nya kopplingen är i översiktsplanen definierad som en huvudgata. Stadsgata är i översiktsplanen ett samlingsnamn för alla typer av gator inom tätorter som omfattas av detaljplaner.

Synpunkter om utformning och funktion på gatan lämnas till Planavdelningen och det pågående arbetet med detaljplanen för området.

2024.1087

Södra infarten.

Det sägs att man diskuterat ny infart till Gränna sedan 1938, detta för att avlasta Brahegatan framförallt sommartid och underlätta för trafik till Camping och Visingsö. På kommunens hemsida ligger förslaget som vi Grännabor tycker är det enda rätta.

År 2019 har Stadsbyggnadskontoret kommit med ett nytt förslag som inte synliggjorts förrän 2023 vid ett möte i Gränna.

Förslaget handlar om att leda in infartstrafiken i den nya byggnationen och skapa en tvärgata på 90 grader och höjdskillnad på 6-7 meter. Detta försenar projektet ytterligare och är dyrare.

Att ändra infarten från den ursprungliga till en "villagata" gör stora skillnader och troligtvis kommer inte infarten att användas så som var tänkt. Att hänvisa till Grännas historiska struktur är inte relevant i ett modernt samhälle. Här gäller det att ta vara på typografin som finns och förenkla för framförallt vår gäster sommartid.

Några minus på förändringen

- Fördröjer byggstart av villor och lägenheter
- En infart värd namnet, är viktig för Gränna som turiststad
- Ev störande tung trafik i nya bostadsområdet.
- Problem att mötas
- Problem med utryckningsfordon om räddningstjänsten flyttar
- Hur planerar man cykelbanan?

Enligt säkra källor är anledningen till denna förändring, att undvika kostnader som infrastrukturen kräver och lägga den delen av kostnaden på kommande byggnation. Grännaborna är värda en bra och snabb lösning som innebär en väg som går på skrå och förenklar infarten till Gränna efter alla år vi väntat.

En annan fråga som jag inte förstår är minskningen av yta för byggnation. De ritningar som togs fram i början på 2000-talet innehåller ytor för byggnation mellan Nya infarten och ända ner till Röttlevägen.

Hoppas förnuftet segrar och arbetet och kommer igång, förutom ny infart behöver vi fler bostäder.

Kommunens kommentar: Synpunkter om utformning och funktion på gatan lämnas till Planavdelningen och det pågående arbetet med detaljplanen för området.

Kaxholmen

2024.1094

Hej!

Jag har tagit del av förslaget till ny översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd som är utlagd på Jönköpings kommuns hemsida. Förslag till översiktsplan är öppet för kommentarer 7 feb till 8 apr.

Jag har tidigare skickat in kommentarer efter samrådsmötet i Allianskyrkan 11 maj 2023 och läser nu svaren från kommunen i dokumentet "Samrådsredogörelse". Jag tycker det är förvånande att kommunen väljer att ignorera de samstämmiga kommentarer som kommer runt de förtätningar i byggnationen i Kaxholmen tätort.

Trots de risker och problem som kommit in avseende t.ex. markens beskaffenhet och olämplighet för nybyggnation, vattenådror och problem med fukt/vatten för befintlig byggnation, passage för gång och cykelväg under Kärliden, Landsjön som viktigt fågelområde, mm så väljer kommunen utan vidare utredning och diskussion att gå vidare med sin översiktsplan. Inte heller de boendes samstämmiga synpunkter på att det vackra området som finns idag kommer att påverkas negativt genom den föreslagna förtätningen runt Björkdungevägen och Övragärdesvägen tas det någon hänsyn till. Vi har redan i Kaxholmen sett hur fel det kan gå när kommunen kör igång ett byggprojekt med en byggfirma som vill bygga för att maximera antalet boenden istället för att bygga med ansvar och omsorg. Nu senast på Tunnlandsvägen 90-92 där det krävdes överklagan för att hålla ner antalet våningar för att inte helt förstöra boendemiljön för övriga i området.

Kommunen har en strategi för att växa till 200 000 invånare. Det är normalt väldigt positivt att växa men måste göras med ansvar och omsorg. Det som nu föreslås i översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd avseende Kaxholmen kan jag inte se är ett förslag som möter upp krav på ansvar och omsorg. Kommunen väljer att inte lyssna till de som idag bor i området och på de risker och problem som lyfts fram. Kommunen borde istället ta med sig kunskap om hur Kaxholmen ser ut idag och använda detta när både Kaxholmen och andra tätorter skall utvecklas. Det finns skäl till att Kaxholmen idag "är en av kommunens mest attraktiva tätorter" som kommunen själv skriver i sina svar till oss boende.

För att nå tillväxt i kommunen så måste också de som idag bor och jobbar i kommunen vilja bo kvar annars blir det ingen tillväxt.

Kommunens kommentar: De geotekniska undersökningar som finns i området har varit en del i underlaget för förslaget och trots att det i vissa delar finns utmaningar har de inte ansetts oöverkomliga. Även frågor om framtida cykelvägar, trafik, dagvattenhantering och anpassning till den befintliga bebyggelse bedöms vara möjliga att kunna lösas och hanteras när området detaljplaneras. Som tidigare har svarats så är Kaxholmen en av kommunen mest attraktiva tätorter och det är viktigt att kunna skapa fler bostäder och boende

som kan få del av det. Samtidigt som tätortens karaktär och befintliga värden ska kunna finnas kvar.

2024.1101

Ägare till fastigheten Hunneryd ■ Kaxholmen, Jönköping Kommun, med yttrande avseende avgränsad del av förslag till Översiktsplan över Skärstad, Kaxholmen m.fl. publicerat av Jönköping kommun 2023.04.01 för yttrande t.o.m. 2024.04.08.

Ovan angiven fastighetsägare yttrar sig härmed om igen över tänkt utformning av området i Översiktsplanen enligt ovan, då den aktuella planläggningen uppenbarligen fortgår utan att undertecknad kunnat uppfatta att någon som helst hänsyn verkar tagits till föregående besvärsskrivelse (2023.1370). Undertecknad anför därför om uppmärksamhet på nedanstående punkter.

Beskrivning:

Det område yttrandet avser är geografiskt beläget norr om ovan angivna fastighet och avgränsas i väster / nordväst av Kärliden, "Gamla Riksettan", samt genomkorsas av nyuppförd cykel-och gångväg, samt Övragärdesvägen.

Området kännetecknas som en grönyta / ängsmark med en naturskyddad allé om med ett tiotal träd i söder som gräns av vilka flertalet har sitt ursprung från slutet av 1800-talet i samband med att ovan nämnda fastighet friköptes och bildade Hunneryds Gård samt då nuvarande boningshuset på fastigheten Hunneryd ■ ursprungligen uppfördes. Ängsmarken utgör tillsammans med allén ett för området karaktäristiskt inslag och kan anses som en del av Östra Vätterbranternas värdefulla miljö vilket är ett skyddsvärt riksintresse.

- I Kommunens presentation över Översiktsplanen nämns särskilt kommunens mål under punkt "11. 4 Att skydda världens kultur och naturvärden" Vilket är positivt för både nuvarande och kommande generationer av kommuninnevånare. Men de planerade åtgärderna som presenterats i Översiktsplanen för samtliga grönytor som idag finns längs Kärliden från Kaxholmens infart till dess utfart gör det tydligt att detta inte praktiseras över huvud taget. Samtliga gröna ytor kommer att försvinna och ersättas med bebyggelse.

Kommunens kommentar: *I granskningsförslaget har ett nytt område för park och grönområde pekats ut omedelbart sydost om det område som föreslås för bostäder.*

- I Översiktsplanen framgår att man avser att ta bort Björkdungen belägen söder om Björkdungevägen i sin helhet och förtäta med byggnation. Björkdungen består av ett antal stora och höga träd vilka är 50-100 år gamla och har "Biotopskydd" enligt Naturvårdsverkets definition och gällande lagstiftning. Det är inte bara att säga ner och ta bort hur som helst. Planen visar ingen hänsyn till de kommuninnevånare som idag har valt att bo i området som även de bör ha rätt till gröna inslag i boendemiljön.

Kommunens kommentar: *Det är först i efterföljande detaljplanering som avvägningar görs i mer detaljerade frågor som till exempel hur olika typer av biotopskydd hanteras.*

- Markförhållanden i det föreslagna området är värda att beakta. För kännedom så borrades på vår fastighet en "energibrunn" för bergvärme för ett antal år sedan. Borrningen avbröts efter att ha borrats till ca 100 meters djup utan att något berg påträffades. Det som påträffades var skikt av lera och kvicksand, extremt finkornig sand, omöjlig att få stabilitet på. Vidare så har det område som den nuvarande cykelvägen går genom var dessförinnan ett kärr, vilket inte kunde odlas på grund av sankmarken. När cykelvägen projekterades fick omfattande dräneringsarbeten utföras, och den som passerar gångvägen kan även de torraste sommarmånader höra vattnet som strömmar rikligt i de brunnar öppna diken som anlagts. Att genomföra de omfattande markarbeten som sägs krävas för att genomföra den tänkta byggnationen innebär en stor risk för ras eller skred vilket nyligen skett på andra håll i landet där man ignorerat hänsyn till rådande markförhållanden.

Kommunens kommentar: *De geotekniska undersökningar som finns i området har varit en del i underlaget för förslaget och trots att det i vissa delar finns utmaningar har de inte ansetts oöverkomliga.*

- Det aktuella området är den nedersta delen av Hunneryds dalen vilken i sin tur utgör ett naturligt avrinningsområde för det ytvatten som kommer från höjderna vid Gestra i samband med regn och snösmältning. Med de klimatförändringar som nu sker och som medför häftiga regn med enorma och plötsliga nederbörds mängder så bör kommunen särskilt beakta att ta hänsyn till rådande förhållanden och undvika byggnation i ett område där det finns uppenbar risk för översvämning i samband med extremväder.

Kommunens kommentar: *Att på ett säkert sätt ta hand av det vatten som rinner igenom området kommer att vara en grundläggande förutsättning för utformningen.*

- Genomfartsleden Kärliden i väster går i brant lutning vilket medför ökat buller från trafiken. Vid den föregående planläggningen av nuvarande bebyggelse på Björkdungevägen och Övragärdesvägen ansågs buller från trafiken enligt miljökontorets egna mätningar begränsa byggbar yta. Sedan dess har intensiteten på nämnda genomfartsled ökat avsevärt och därmed också ökat buller och vibrationer från trafiken. Dessutom används länsväg 993 vilken Kärliden är en del av, ofta som omledningsväg vid olyckor på E4 vilket då medför extremt hög trafik med stor del tung lastbilstrafik.

Kommunens kommentar: *Att hantera trafikbuller är en förutsättning för nästan alla typer av nya bostäder. Områden med liknande förutsättningar som i Kaxholmen finns i alla av kommunens tätorter. Bullerproblematiken hanteras i den efterföljande detaljplaneringen.*

- Området genomkorsas dessutom av vatten och avloppsledningar till / från ovanliggande fastigheter på Hunnerydsvägen vilket på grund av områdets topografi inte med enkelhet kan förändras.

Kommunens kommentar: *Eftersom området får nya fastigheter och ny gatustruktur måste VA-nätet ses över.*

- Området söder om Övragärdesvägen som utgörs av åkermark / vall/ ängsmark avgränsas till söder av ovan nämnda alle längs hela områdets sträckning. Allén utgör hinder för att anlägga tillfart till de tänkta fastigheterna, såvida inte träd tas bort. Byggnation med tillhörande anläggnings och dräneringsarbeten innebär att man riskerar att skada rotsystemen och därmed risk för hela allén.

Kommunens kommentar: *I den efterföljande detaljplanering avvägs vilka hänsyn till befintliga förhållanden som behöver göras. Det kan till exempel handla om anpassning till befintlig bebyggelse, natur- och kulturmiljövården.*

- Området norr om Övragärdesvägen genomkorsas även detta av ovan nämnda vatten och avloppsledning. Dessutom en för bara några år sedan nyanlagd gång och cykelväg samt gångtunnel under genomfartsleden Kärrliden. Gång och cykelvägen används frekvent av skolbarn och ungdomar m f 1 som besöker Hunnerydsbadet samt Vistavallen. Enligt föreslaget skulle denna gång och cykelväg tas bort vilket förefaller vara en helt felaktig planering ur många perspektiv. Både trafiksäkerhetsmässigt och därtill motstridig utveckling i samhället där cykel skall främjas som transportmedel och trafiksäkerheten skall ökas. Kanske tänker man en ersättningslösning vilket innebär en omfattande kapitalförstörelse av skattemedel vilket bättre kan göra nytta på många andra håll i samhället.

Kommunens kommentar: *Fortsatt planering får avgöra hur trafiksäkra kopplingar tvärs Kärrliden ska utformas och placeras. En förutsättning är att Kärrliden "bör utformas som multifunktionella tätortsgator för samtliga trafikslag och med 40 km/h som högsta hastighet. Genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet och inom detaljplanlagt område bör därför kommunen vara huvudman för samtliga gator."*

- Området har i samtliga föregående upprättade planer för området betraktats som olämpligt för byggnation.
- Till sist:
Små och medelstora samhällen har ofta vuxit fram organiskt beroende på geografiska och historiska faktorer. Gisebo, Kaxholmen och Skärstad har etablerat sig i kommunen som den "Gröna Dalen" med yppig växtlig-het beroende på den bördiga jorden och ett lokaltmaritimt klimat. Bebyggelsen har historiskt ordnat sig på ett traditionellt sätt för att måna om bygdens särart, kultur och gynna den lokala företagsamheten. Detta hänsynstagande har präglat samhällenas utveckling över tiden. Om inte detta synsätt fortsättningsvis skulle prägla utvecklingen av de berörda samhällena i dalen, skulle detta vara mycket olyckligt och man skulle tappa sin profil. Stor hänsyn till förändrade klimatiska förutsättningar måste idag tas på allvar vid utformning av våra samhällen, allt annat är oansvarigt.

Slutord:

Låt området fortsättningsvis behålla sin status och tänk till om hur man bättre kan behandla området för att gynna den biologiska mångfalden och bevara den värdefulla miljö som finns idag.

2024.1102 (2st)

Vi tycker att det är positivt att Jönköpingskommun jobbar långsiktigt för att rusta kommunen för framtiden. Vidare är det positivt att kommunen då inte bara tittar på de större tätorterna utan även fokuserar på att framtidssäkra de mindre tätorterna. Det är också glädjande att kommunen, i sann demokratisk anda, ber om återkoppling och synpunkter från medborgarna, men tyvärr blir man rejält besviken när man läser de slentrianmässiga svaren från kommunen och att hur ni ofta undviker att svara på frågorna som ställts, framförallt mot synpunkterna som inkommit från privatpersonerna. Varför be om synpunkter när man inte tar sig tid att besvara många av de konkreta frågor som finns från oroliga medborgare?

Vi bor sedan snart 15år tillbaka i Kaxholmen och stortrivs med vad tätorten har att erbjuda; framför allt i form av harmoni/lugn, naturområden men också att man inte behöver bo så tätt inpå varandra. Vi tycker samtidigt det är positivt att tätorten växer för att det över tid säkrar tillgång till (när)service. Vi blev dock väldigt förvånade och besvikna när vi läste att kommunen i sin översiktsplan för Kaxholmen föreslår att ta bort flera av de grönområden som finns i tätorten i förtur för fler, men framförallt, trängre bebyggelse. Precis de värden som varit av stor betydelse för oss när vi valde att bosätta oss där. Vi tyckte också att valen av grönområden är konstiga, då flera av dem är väldigt smala, branta eller inte lämpliga ur andra aspekter. Dessutom tvivelaktigt om de i verkligheten kommer att ge så mycket mer bebyggelse då ytorna torde vara relativt svåra att utnyttja. Vi tänker framförallt på ytan mellan Kärliden och Björkdungevägen där vi inte förstår hur ni tänkt lösa tex till- och utfarter. Vi är också starkt emot att bebygga detta område då det verkligen kommer bli en känsla att husen "ligger på varandra" samt förstör utsikten och den genuina känslan som finns i området. Dessutom med uppenbar risk för stor värdeminskning på befintliga fastigheter. Vad vi förstått har det också tidigare gjorts undersökningar av kommunen som visar på att denna yta inte är lämplig för ytterligare bebyggelse. Vi motsätter oss vidare det förslag om att använda den lilla ytan av skog som finns vid korsningen mellan Björkdungevägen och Övragärdesvägen. Det är precis sådana områden som skapar den härliga naturupplevelsen som finns i tätorten. Att blanda bebyggelse, grönytor och skogsmark är precis det som skapar harmoni och trivsel.

Vi har förstått att politikerna i kommunen har som ambition att inte bebygga jordbruksmark, men att använda detta som argument för att "till varje pris" aldrig bebygga jordbruksmark är att dra det för långt; framförallt när det handlar om kommunens långsiktiga plan samt när det är på bekostnad av levnadsstandard för de som bor i valda områdena. Dessutom torde kostnaderna för att bebygga jordbruksmark vs de föreslagna ytorna vara betydligt lägre. Vi är vidare starkt övertygade om att den absoluta majoriteten av de som valt att bo i Kaxholmen hellre skulle se att kommunen använder (jordbruks)mark utanför den absoluta tätorten till förmån för att bygga igen de grönytor som finns i samhället idag, med resultatet av tätare bebyggelse som följd. Vi anser också att reglerna kring att bebyggelse bör placeras inom 1000 meter från centrum mer bör ses som ett riktvärde, än ett fast gränsvärde. Att hushålla med invånarnas skattemedel bör vara en starkare styrparameter i den framtida översiktsplanen än vad det tidigare verkar ha varit.

I vårt tidigare inskickade synpunkter uppmuntrade vi kommunen till att undersöka om det går att bebygga området i den "dalgång" som sträcker sig söderut från korsningen Björkdungevägen/Övragärdesvägen och/eller använda sig av den mark som finns runt Vistavallen. För "dalgången" fick vi bara ett slentrianmässigt svar att det inte ansågs "lämpligt

för bebyggelse” men tex inte vad som skiljer detta område mot tex den föreslagna bebyggelsen mellan Björkdungevägen och Kärliden. Vidare kom inget svar om området runt Vistavallen.

Kommunens kommentar: *I dalgången är det framför allt de topografiska förutsättningarna som begränsar. Det är branta sluttningar och botten på dalgången är ”smal” vilket gör att eventuell byggbar mark sammanfaller med rinnvägarna för vatten i området. Området där den nya bebyggelsen är planerad är större och här bedöms det finnas utrymme att kunna hantera både nya bostäder och dagvatten. Den norra delen av dalgången har i stället pekats ut som nytt parkområde som ersättning för det som tas i anspråk för nya bostäder.*

Runt Vistavallen är det jordbrukmarken som är anledningen till att inte ny bebyggelse har pekats ut.

2024.1104 (2st)

Hej! Vi förstår att fler bostäder behöver byggas. Men vi blir fundersamma när vi ser planen för byggnation här ikring Kaxholmen. Det känns väldigt trångt på vissa ställen om det ska byggas mellan nuvarande bostäder och väg? Vi värnar också om våra grönområden då det finns ett rikt fågelliv och speciellt i björkdungen.

Kommunens kommentar: *I granskningsförslaget har ett nytt område för park och grönområde pekats ut omedelbart sydost om det område som föreslås för bostäder.*

2024.1106

Skriver i princip samma yttrande som under samrådet då jag anser att kommunen inte ger något konkret svar på de farhågor och problem som jag uttrycker i mitt yttrande. Delen av översiktsplanen som rör Kaxholmen är inte realistisk och kommer i konflikt med tankarna om bland annat genomgående GC-väg vidare ut mot Skärstad och kommunens främsta målbild för all trafikplanering - att främja säker och tillgänglig gång- och cykeltrafik tillsammans med tredje mans tillgänglighet till sjönära rekreation. Är anställd på WSP Sverige AB som är en teknikkonsultfirma inom bland annat infrastruktur. VI har tidigare projekterat GC-vägen från Norrängen mot Kaxholmen och den GC-port under Kärliden som förbinder hela Kaxholmen med badplatsen vid Landsjön och rekreationsområdena runt sjön och vidare mot Vistakulle. Enligt de ursprungliga tankarna som fanns skulle en fortsättning av GC-vägen byggas från affären ner till porten på Östra sidan för att sedan genom porten gå vidare mot Skärstad på norra sidan om Kärliden. Att få till planskildheten med sin serpentinliknande GC-väg har det legat stor omsorg kring och att slå sönder en sådan högkvalitativ lösning som har god tillgänglighet och förbinder hela Kaxholmen med badplatsen och vattnet är mycket förvånande och inte det vi är vana att se från våra Stadsplanerare som vanligtvis brukar ha en nykter syn på vad som är rimligt. Då väg 993 (gamla riksettan) dessutom är omledningsväg för E4:an kan inte en massa nya utfarter för ny bebyggelse anläggas mot vägen. Kärliden/Väg 993 måste ha karaktären av en huvudgata eller huvudväg. Det har på senare tid visat sig tydligt vilken viktig funktion väg 993 fyller vid olyckor på E4:an mellan Huskvarna och Vätterleden. Det har varit flera allvarliga olyckor på E4:an där de olika nivåerna på körbanorna gör det särskilt nödvändigt att få undan trafiken från både norr- och södergående körfält. Framtida byggnation norr om Björkdungevägen mot kärliden bedöms ej rimlig både med hänsyn till utrymmesskäl och de stabilitetsproblem som föreligger i området, samt närheten till omledningsvägen där utfarter ej

kan anläggas på ett trafiksäkert sätt. Någon parallellväg inryms ej mellan befintliga bostäder på Björkdungevägen och Väg 993. Även byggnationer som illustrerats över Björkdungevägen går ej att utföra, både med hänsyn till platsbrist/släntutfall och de stabilitetsproblem med rådande vattentryck i marken som redan finns. Ökade belastning går ej att räkna hem då det blir helt orealistiskas belastningar och farliga glidytor uppstår. Bredvid GC-porten vid Kärliden kommer det ner ett vattenstråk som är mestadels öppet i dagen men även delvis kulverterat och befintlig bebyggelse har/får stabilitetsproblem om några förändringar görs där. SGU:s 3D-kartor visar på detta och varnar för skredrisk runt och kring denna plats samt för Björkdungevägen. Vid utbyggnad av Björkdungevägen gjordes kontrollberäkningar varför vi har fog för att avråda från planerna på ytterligare byggnation. Dvs det går ej att bebygga mer väster och norr om Björkdungevägen av både utrymmes- och stabilitetsproblemskäl. Avråder starkt från tankarna kring detta som förs fram i förslag till översiktsplan. Det som däremot bör prioriteras utmed Kärliden är att många barn har att passera vägen och att GC-vägen byggs klar och att GC-systemet hänger ihop och att lutningarna inte försämras för handikappade. Detta bör utföras tillsammans med trafiksäkra passager. Detta borde vara högprioriterat och det är inte för inte som polisen ständigt får sätta upp sin mobila fartkamera för att höja trafiksäkerheten på sträckan.

Kommunens kommentar: *Fortsatt planering får avgöra hur trafiksäkra kopplingar tvärs Kärliden ska utformas och placeras. En förutsättning är att Kärliden "bör utformas som multifunktionella tätortsgator för samtliga trafikslag och med 40 km/h som högsta hastighet. Genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet och inom detaljplanelagt område bör därför kommunen vara huvudman för samtliga gator." Den nya bostadsbebyggelsen bedöms vara en möjlighet att skapa en annan utformning av Kärliden men att den är en omledningsväg för E4:an är en given förutsättning. I översiktsplanen är Kärliden utpekad som huvudgata och ingår i huvudnätet för biltrafik där hänsyn ska tas till att den ingår i Funktionellt prioriterat vägnät - Kompletterande regionalt viktig väg.*

2024.1119

Den grundläggande visionen för översiktsplanen innebär en befolkningstillväxt upp till 200 000 invånare. Detta innebär bland annat att en förtätning av ytterområdena behöver göras. För att skapa så många bostäder som möjligt på en liten yta har varenda grön plätt beskrivits som lämplig för bostäder. Vi anser att det är viktigt att inte låsa fast sig vid att det måste finnas en viss mängd bostäder på liten yta för att uppnå förtätning i Kaxholmen, då målet i sig är orealistiskt. Vidare så kan vi se att tjänstemännen ändå har sagt att det är svårt att hitta lämplig mark för utbyggnad i Kaxholmen. Då får man väl utgå från detta och inte pressa in mer byggnation, när förutsättningarna inte finns. Att använda jordbruksmark för bostäder bör i möjligaste mån undvikas. Men det är viktigt att inte låsa fast sig vid att varje brukbar area inte får bebyggas. Lunds kommun har i stället beslutat att man ska hushålla med jordbruksmark, men det är inte helt omöjligt att göra avsteg från detta. (Annars hade någon utbyggnad där knappt varit möjlig). Samtidigt anges att det ska finnas ett tätortscentrum inom 1000 meter. Vi anser att detta krav inte får ses som ett absolut krav, som försvårar en optimal planering med rimlig förtätning. För Kaxholmens del innebär det att först fastställa var centrum ska ligga. Skola, kyrka eller ICA? För vår del ser vi Huskvarna som centrum för dagligvaror, apotek etc. inom rimligt avstånd (en knapp mil) och det är vi nöjda med. Tilläggas kan att det finns en bra cykelväg in till Huskvarna och även goda bussförbindelser. Vi undrar också om politikerna i de

olika partierna har fått möjlighet att yttra sig över de skriftliga synpunkter som medborgarna lämnat in på det första förslaget?

Kommunens kommentar: Att kommunen ska vara restriktiv till att bygga på jordbruksmark har varit ett av de tydligaste uppdragen till utformandet av översiktsplanen. Förutsättningarna för ny bebyggelse i förhållande till jordbruksmark har diskuterats tillsammans med en politisk styrgrupp under framtagandet av planförslaget, område för område i samtliga tätorter.

Samrådsredogörelsen med svar på samtliga yttranden beslutas och godkänns av politikerna i kommunstyrelsen innan den skickas ut på granskning tillsammans med det reviderade planförslaget

Vindkraft

Nedan följer ett samlat svar för alla synpunkter gällande vindkraft. Synpunkterna följer sedan i hel text efter svaret.

Kommunens kommentar: All energiproduktion påverkar miljön på olika sätt. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion.

Efter granskningen av översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden tidigare i år har kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att vi inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd.

Det innebär att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer vi att undersöka förutsättningarna för just det området. Kapitlet om vindkraft i planbeskrivningen arbetas helt om till granskningen.

Beskrivningen av Landskapskaraktäriseringen ändras något inför granskningen för att minska missförstånd. Syftet med landskapskaraktäriseringen är att belysa landskapets visuella tålighet. Påverkan på landskapsbild är dock bara en faktor som ska vägas in vid ett vindkraftärende.

De synpunkter som kommit in gällande enskilda vindkraftsprojekt kommer inte att kommenteras här. Det är ett pågående ärende och dialogen om ärendet bör ske i det ärendet.

Försvarsmyndigheten, Trafikverket liksom flygplatsen får både översiktsplanen och enskilda vindkraftärenden för yttrande om de anses berörda.

I Jönköpings kommun ansvarar kommunen för tillsynen av flera vindkraftparker medan länsstyrelsen ansvarar för tillsynen av de som delas mellan flera kommuner. Inom miljöbalkens område ligger tillsynsansvaret för större vindkraftparker i grunden på länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan överlåta tillsynsansvaret till kommunerna. För att kommunen ska kunna ta över tillsynen från länsstyrelsen måste både kommun och länsstyrelsen bedöma att det finns tillräckliga resurser och kompetens.

Föreningen Nej till vindkraft i Tolabo/Skällingsö - Mor Britas vänner

(Del 1: Synpunkter på nya förslaget till översiktsplan mindre tätorter och landsbygd.)

Synpunkter på det slutliga förslaget på Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, utbyggnadsstrategi för 200 000 invånare

Del 1: Synpunkter på nya förslaget till översiktsplan mindre tätorter och landsbygd.

Del2: Tidigare insänt förslag som vi anser gäller som tidigare i sin helhet.

Vill kommunen satsa på en tillväxt i Bottnaryd kan man inte omringa samhället med vindkraftverk i en sådan omfattning att det blir en industri.

(”Kommunen bedömer vidare att vindkraftsanläggningar som omringar befintlig bostadsbebyggelse bör undvikas” - Planbeskrivning del 2, s 11)

Bottnaryd är en attraktiv bostadsort bl.a för sin natur och sina omgivningar.

Ska vi på landet vara mer toleranta än de som bor i tätort? Ska vi stå ut med en livsmiljö som inte skulle godkännas av arbetsmiljöverket som arbetsmiljö?

Vi har tidigare föreslagit Torsvik som etableringsområde, då det inte finns någon bostadsbebyggelse där. Vi ifrågasätter kommunens egen gräns på 800 m till bostad. I vissa sammanhang pratar man om höjden x 10 som avstånd.

Vi ifrågasätter också det obefintliga avståndet till grannfastighets mark.

Vi ifrågasätter Jönköping som pluskommun. Ragunda och Jokkmokk är pluskommuner och deras miljö är helt ödelagd. Varför ska vi vara bäst i klassen till ett så högt pris?

Vi känner oss som en koloni till länder som förbrukar vår natur. Stora ägare som Kina, Schweiz och Luxemburg där vi inte har någon insyn.

Planbeskrivning del 1, s 71 - ”Följande områden har bedömts som olämpliga att peka ut för vindbruksproduktion:”

- ”område med naturvärde klass 1 och 2.....”
- ”Stora opåverkade områden med naturvärde klass 1 och 2 och stora opåverkade områden”

Vallsjön är ett stort opåverkat samt tyst område (enl. Mullsjö Kommun) Detta verkar ta slut vid kommungränsen.

Dessutom är det Naturreservat och Natura 2000-område.

Öster om Vallsjön ligger en högmosse. Högmossar är av kommunen 1 av 10 utvalda ansvarsområden (enl. Naturvårdsprogram för Jönköpings Kommun 2019)

Tolabo/Skällingsö (mellan Stråkens- och Tokebosjöns/Nässjöns sjösystem)

Tokebosjön/Nässjön har naturvärde klass 1 och är nationellt särskilt värdefullt. Sjöarna har ett utvidgat strandskydd på 200 m.

Strandområde södra Nässjön har 13 namngivna viktiga fågelarter och 6 växter. Man anser att äldre tallbestånd på åspartierna ska sparas.

Nyckelåsens naturreservat gränsar mot sjön och är Natura 2000 område.

Vattennivån är inte påverkad av människa.

Vattnet har en hög fosforhalt och hur påverkas denna vid byggnation?

Stråken

Sjön har naturvärde klass 2 och anses nationellt värdefull, bl.a genom det rika fågellivet. Fyra viktiga arter är nämnda och Bockön är ett fågelskyddsområde. Strandskyddet är utökat till 200 m.

Sjön ingår i Stråkendalen-Bottnarydsfältet riksintresse för Naturvård, MB 3:6. Båda vattensystemen är beroende av grundvattnet i åsen. Vattnet kan påverkas vid byggnation.

Åsen mellan sjösystemen

Här finns flera tysta områden (enl. Mullsjö Kommun).

De höga naturvärdena som finns i sjösystemen beror mycket på det rika fågellivet. Fåglar flyger inte bara över vatten utan även över land. Förutom det rika fågellivet finns det fladdermöss i området.

Naturvärdesklassningen gäller endast 50 m upp från vattnet, trots utökat strandskydd på 200 m.

I förslaget till översiktsplanen skriver kommunen: "Vindkraftverk bör placeras med restriktivitet på.....sluttningar runt eller i sjöar." De planerade verken vid Vallsjön och minst ett vid Tolabo/Skällingsö ligger i sluttning mot sjö.

Har det gjorts beräkningar på hur mycket mindre CO2 träden konsumerar när man hugger ner för verken. (För verken i Sötterfällan högg man ner skog på 200 ha mark).

Prästeryd

Det tänkta området vid Prästeryd gränsar till sumpskog SO Svenningstorp som är klassad som naturvärde 2.

Alla ovan angivna klassningar och natursynpunkter är utifrån: Naturvårdsprogram för Jönköping kommuns 2019

Tillsyn

Vad gäller tillsyn har det konstaterats att kommunen inte agerat utifrån sitt tillsynsansvar. Har kommunen resurser och kompetens att sköta detta uppdrag? Om kommunen inte kan kontrollera om reglerna följs, så behövs inga regler!! Utnyttjar vindkraftsföretagen detta??

Kommunens kommentar finns på sidan 67-68

Vår slutsats är att inget av de föreslagna områdena runt Bottnaryd är lämpliga för vindkraftsproduktion.

Nej till vindkraft Tolabo/Skällingsö

(Del2: Tidigare insänt förslag som vi anser gäller som tidigare i sin helhet.)

Föreningen Nej till vindkraft i Tolabo/Skällingsö – Mor Britas vänner har följande synpunkt på förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden.

Vi vill att satsningen på ytterligare vindkraftsparker i Bottnaryd tas bort helt.

Innehållsförteckning:

Motivering, var god se nedanstående punkter:

1. Framtiden för Bottnaryd
2. Geografiskt perspektiv
3. Boendeperspektiv
4. Folkhälsoperspektiv
5. Naturvärdesperspektiv
6. Miljöperspektiv
7. Trafiksäkerhetsperspektiv
8. Energibehovsperspektiv
9. Ekonomiskt perspekti

Förslag till alternativa lösning

1. Framtiden för Bottnaryd

Kommunen har som mål att Bottnaryd ska växa 150% vilket är positivt och lovvärt. Då måste bygden vara attraktiv. Så blir inte fallet när ALLA innevånare kommer att ha negativ påverkan från vindkraftsindustrin i omgivningarna.

Det finns en generell uppfattning att ingen satsar på bygden. Det är sämsta värsta scenario för Bottnaryd när detta upplevs som en realitet.

2. Geografiskt perspektiv

En oproportionerlig stor mängd vindparker/verk inom en begränsad yta.

Tätorten Bottnaryd med nära omgivningar kommer att ha 6 olika vindparker inom syn- och hörhåll för alla innevånare.

Det blir vindparker i alla väderstreck: 1 befintligt söderut, 1 nytt västerut, 2 nya norrut (varav ett är under projektering) samt 1 nytt och ett befintligt österut.

”Använd så mycket som möjligt av området för vindkraftsändamål” (Hållbarhetsbedömning – s 64) visar kommunens intentioner.

Parkerna placeras i en bygd som anses glesbefolkad. Är de människornas livssituation mindre värd än andras?

Inget av föreslagna områden ligger inom Riksintressen Vindkraft.

Område 1 – högst upp i nordvästra hörnet, sydost om Vallsjön.

-Detta område ligger till 100 % inom ett ”stort, opåverkat område”. Kommunens egna beslut om dessa områden är:

”Dessa områden ska bevaras som naturområden och/eller fritidsområden.” ”Ytkrävande verksamheter ska inte tillåtas.”

-Det är klassat som tyst område.

-Det ligger endast 1000 meter från naturreservatet Nyckelås.

-Det ligger endast 100 meter från Vallsjön, på gränsen till strandskyddet.

-Det ligger högt på en rullstensås. Rullstensåsar håller grundvattnet. Vid ev läckage från en havererad växellåda går detta rakt ner i grundvattnet.

Område 2 – vid västra länsgränsen.

-Detta område ligger inom 700-900 meter från flera boende. Här gäller att även kontrollera avståndet till boende i Ulricehamns kommun

3. Boendeperspektiv

Idag anger kommunen ca 800 meter till närmaste boende. Detta avstånd räcker inte till. Flera olika saker påverkar långt utanför denna gräns.

Buller:

Verken ger kontinuerligt ifrån sig ett rytmiskt buller, vid flera verk blir detta som en ljudmatta. Buller är ett problem som kommunen tar upp. Det finns mycket forskning om bullers negativa påverkan på hälsan. ”Det är viktigt att människor bland annat kan utnyttja sin bostad och uteplats utan betydande bullerstörning” (planbeskrivning del 2 – sidan 29) Detta måste gälla även vindkraftsbuller!

Vibrationer:

Flera boende i området kring befintliga verk i Beth/Söterfällan upplever besvärande vibrationer via marken. Det är svårt att hitta någon dokumentation i frågan. Vidare utredning krävs. Vid gruvdrift är detta en stor fråga i förhållande till omgivande bebyggelse.

Ljus:

De högre, modernare verken kräver en vit blyxtbelysning varje sekund, från varje verk, dygnet runt. Översiktsplanen tar inte upp denna fråga. För närboende, såväl inom som bortom 800 meter, är detta en storpåverkansfaktor.

Ett besök i Beth/Nackebo en mörk, gärna dimmig, kväll rekommenderas för att förstå frågan. Det säger mer än alla ord. Så skall ingen behöva leva!!! Vore detta en arbetsplats hade arbetsmiljöverket dömt ut det för länge sedan.

Dessutom har såväl ägare som kommun; såsom tillsynsmyndighet, inte följt upp de regler kring belysning som finns. Efter ett flertal påstötningar från boende visar det sig att ingen följt upp eller åtgärdat fel.

Ljus/skugga:

Ej heller upptaget i översiktsplanen. Ett tekniskt område som är svårkontrollerat. Med tanke på att ägare och kommun, återigen som tillsynsmyndighet, ej kontrollerat ljusreglerna och åtgärdat fel, så kan även detta område lätt bli fel.

Säkerhet:

Det finns säkerhetsproblem kring vindkraftverk.

- På vintern kan snö och is slungas långt ut från vingarna.
- Det har hänt att blad fallit ned.
- Det har hänt att verk rasat omkull.
- Det har hänt att verk har börjat brinna.

I TV-programmet Högspänning, vilket är inspelat av vindkraftsindustrin själv, visas de flerfaldiga arbetsmiljöproblem som finns. T.ex kan underhålls-personal vissa dagar ej närma sig verken då det är för stor risk för just snö- och isnedfall. De måste åka i täckta fordon för att ej få något i huvudet. De får ej kliva ur fordonet framme vid verket utan att det finns utstickande tak över ingången till verket.

Bottnarydsborna är mycket ute i skog och mark. Rekreation, jakt,fiske och skogsarbete. Helt utan skydd och restriktioner.

4. Folkhälsoperspektiv

Översiktsplanen är i mycket skriven utifrån stadsperspektivet. Inte minst märks detta utifrån folkhälsan. Det skrivs mycket om hur värdefulla parker och grönområden är. Och hur viktigt det är att kommunen skapar rätt förutsättningar.

För oss i Bottnaryd är välbefinnandet självklart i kontakten med befintligt natur. Vi ordnar det själva. Kommunen ska därför inte medverka till att stora områden i samhällets närhet förstörs av vindkraftsparker.

Människors hälsa påverkas såväl direkt av den försämrade miljön vid vindkraftsutbyggnad (se boendeperspektivet) som utebliven möjlighet till vila.

Många har valt att bosätta sig på landsbygden då de har intressen som de kan utöva där. Det är ofta sådant som påverkar hälsan – att röra på sig naturligt i vardagen, finna ett lugnare tempo, utöva intressen som jakt, fiske och djurhållning. Området att människor mår bra av såväl fysisk som psykiskt välbefinnande är väl kartlagt. Här kommer båda dessa parametrar att påverkas till det sämre.

5. Naturvärdesperspektiv

Naturen i Bottnarydstrakten har många, av kommunen utsedda, viktiga värden.

Enligt Naturvårdsprogram för Jönköpings kommun 2019 finns flera områden med Naturvärde 1 och 2. Flera av dem är kopplade till sjösystemen i Stråken, Svansjön/Tokebosjön/Nässjön vilka mynnar ut i Stråkens norra ände samt Älgån som är källflöde till Nissan.

Här finns ett rikt fågelliv. Såväl stationerade/häckande fåglar som sträckande fåglar under vår och höst.

Skogsfågel, som tjäder och orre, har under senare år vuxit till en stor och stabil förekomst. Detta efter ett intensivt arbete av de mindre lokala skogsägarna.

Fladdermöss finns också i stor utsträckning.

Fåglar och fladdermöss är såsom flygande varelser extra utsatta vid vindkraftsexploatering. De har inte vett att hålla sig utom räckhåll för vingarna. Att ha ett område med naturvärde 1 eller 2, framför allt på grund av fågellivet, för att några hundra meter därifrån tillåta ett vindkraftverk är inte logiskt.

Dessutom är Stråkendalen-Bottnarydsfältet klassat som Riksintresse Naturvård (MB (1998:808) 3 kap 6 paragrafen). Kommunens egen formulering kring detta är: ”föreslår kommunen inga förändringar som kan skada intressena och kommunen ska bevaka och säkerställa dessa i sin lovgivning” (plankartan)

Vad gäller däggdjur och andra djurarter finns det i stort sett ingen forskning alls. Men det förutsätts att dessa också påverkas. Att nu planera för ytterligare påverkan när vi redan har vargrevir i området, låter ogenomtänkt. Vi ser redan nu att vilt såsom älg, rådjur och hjort minskar. Vi måste värna dessa på alla sätt för att någon stam ska finnas kvar till våra barn och barnbarn.

6. Miljöperspektiv

Vi saknar en livscykelanalys utifrån byggnation, drift och nedmontering av vindkraftsparker.

Vad är det vi tillför vår natur? För att nämna några saker:

- Mer än 500 ton betong/vindkraftverk
- Plaster. Stora mängder plastavfall/vindkraftverk/år inom närområdet pga erosion av ytskikten på turbinbladen. Mikroplaster från detta sprids med ytvattnet ner till våra sjöar.
- Bisfenol A förekommer i de kompositplaster som används.
- PFAS-ämnen för att bidra med smuts- och vattenavstötande egenskaper till ytan av turbinbladen. Bisfenol A och PFAS är ämnen som har en hög persistens och sprids under lång tid brett i naturen, inklusive i våra livsmedel. PFAS-ämnen har sedan årsskiftet fått hårda gränsvärden, som meddelats av EFSA under EU-kommisionen, bland annat för att ämnena är cancerogena, kan ge fosterskador, påverka fertilitet med mera.
- Skövlingar av skog för vägar, kablage, omkopplingsstationer och vindkraftverk.
- Tunga transporter, såväl under byggperiod, vid underhåll och vid nedmontering.

Vem tar hand om ”avfallet” när vindkraftparkerna stängs? Kommer vissa delar lämnas kvar i skogen, till exempel betongfundamenten?

Pengar avsätts idag i fonder, men dessa ska täcka såväl underhåll som avveckling. Summorna verkar dessutom vara underdimensionerade.

”Det finns större verksamhetsområden, några vindkraftsparker och bostadsområden, där det finns risk för betydande miljöpåverkan som behöver studeras särskilt” (Hållbarhetsbedömning – s 34)

Detta är något vi definitivt håller med om.

För att nå målet som ”plusenergikommun” har förslag till nya vindkraftsområden ”lagts ut” där det funnits en möjlighet. Platser att lägga ut dessa är så få att hänsyn av olika slag helt fått vika.

7. Trafiksäkerhetsperspektiv

Såväl området sydost om Beth som området vid västra länsgränsen kommer att ligga nära R 40. Vi undrar om det skett någon kommunikation med Trafikverket då det kan tänkas utgöra en trafikfara med det blixtrande ljuset.

8. Energibehovsperspektiv

Det stora behovet av energi är något vi alla är medvetna om. Det är en komplex fråga.

”... kan därmed bidra till Sveriges ökade behov av förnyelsebar energi (Hållbarhetsbedömning – s 25)

Här tar alla för givet att producerad el kommer att gå till Sverige. Vi har idag starka indikationer på att den el som ska skapas i det pågående projekteringsområdet på åsen mellan Stråken och Svansjön/Tokebosjön/Nässjön kommer att säljas direkt till Tyskland.

Vi har i Sverige tillåtit att internationella bolag får bygga i Sverige på samma villkor som svenska bolag. Enligt EU-rätten har alla bolag rätt att sälja sin el vart de vill. Det finns ingen klausul som säger att elen ska stanna i Sverige eller Nordpol-samarbetet.

Vad är vi då annat än en koloni. Svenska skogar förstörs och svenska innevånare ska ”stå ut” med sämre levnadsvillkor för att till exempel Tyskland har svårt med energiförsörjningen på grund av politiska beslut.

9. Ekonomiskt perspektiv

Enligt KTH faller värdet på närliggande fastigheter vid vindkraftsetablering med 25-30 % inom 2 km från vindkraftverk och med 11 % inom avståndet 2-4 km.

KTH har utifrån ovanstående räknat ut vad det innebär i några olika etablerade områden:

- I Klintaberg har värdet på fastigheterna sjunkit med 63 miljoner SEK
- I Skellefteå har värdet sjunkit 21 miljoner SEK
- I Östra Göinge har värdet sjunkit 308 miljoner SEK.

Dessa siffror är framräknade vid vindkraftverk med de lägre höjderna. Vi kan därför anta att siffrorna är/blr högre när verken ökar i höjd.

Enligt Villaägarnas Riksförbund kan det finnas grund för skadeståndsanspråk.

Alla lokala markägare, i det område som nu projekteras, har sagt NEJ till att upplåta mark för såväl vägar som vindkraftverk, trots stora utlovade ekonomiska ersättningar.

Detta i sig bör utgöra en fingervisning för hur viktig frågan är.

Förslag till alternativa lösningar

I Hållbarhetsbedömningen står skrivet att kommunen inte tittat på alternativa energikällor såsom till exempel vätgas. (Hållbarhetsbedömning – s 26)

En klok utvärdering. Har kommunen verkligen kartlagt övriga energislag. Mycket händer på detta område.

Vårt kortsiktiga förslag till alternativ lösning är att placera vindkraftsparkerna i industri/logistikområden, till exempel Torsvik och söderut.

Motiveringar:

- Att se vindkraftsindustrin som just en industri och inget annat. Industriområden skall inte läggas ut mitt i boendekområden och stora opåverkade områden.
 - Kommunen själv anger att med de nya, högre verken krävs inte längre särskilda vindförhållanden. Det går alltså att sätta upp parkerna var som helst i kommunen.
 - Här finns mycket av den nödvändiga infrastruktur som underlättar byggande och underhåll av parkerna.
 - På dessa områden stör de ej människors levnadsmiljö eller olika naturvärden i samma oproportionerligt stora utsträckning.
 - I andra sammanhang föreslår kommunen själv att lägga störande verksamhet i liknande områden för att undvika påverkan just på boendemiljöer.
- Varför undanta vindkraftsindustrin?

Kommunens kommentarer finns på sid 67-68

2024.401

Jag vill att all planering kring vindkraft avskrivs i översiktsplanen för mindre tätorter och på landsbygden. Det är en djur- och livsmiljöförstörande åtgärd som inte borde finnas. Det är bättre att planera för en elförsörjning som är stabil, jämnt försörjande och som man kan lita på, inte en där man är beroende av väder och vind. Och som dessutom kraftigt påverkar och mer eller mindre utplånar det djurliv som finns i dess närhet! Det är dessutom en åtgärd som påverkar oss som bor i dess närhet och våra djur på gårdarna, med ständigt blixtnliknande blinkande och ljud som fördämrar vår livskvalité.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68

2024.1006

Hej flyttade till bottarryd för 3 år sen köpte en mindre hus utanför bottarryd och bara älskar det. Äntligen hittat ett hem där jag trivs väldigt bra och mår toppen av bo i skogen Med lungt och skönt och en befolkning som är så hjälpsama med allt. Ni vill dock bygga vindkraftverk runt om där jag bor! Jag tycker det är väldigt dum idé Jag flytande hit för komma bort från alla ljud och ljus, men nu kanske man ska få ett disco på nätterna med 250 m vindkraftverk som låtar och blinkar. Jag har lagt hela min livs besparing för kunna köpa något eget själv känns så sorgligt och man blir så förbannad av att ska man sälja det efter vindkraftverken kommer upp och den negativa påverkan det har så skulle jag gå med miljon förlust så man får flytta hem till morsan igen och betala av resten av lånet. Så snälla bygg inga vindkraftverk.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68

2024.1007

Planen att bygga vindkraft runt Bottnaryd känns hel tokig. Samhället blir omringat från alla håll. Tyvärr ingen som vill bo eller bygga nytt i ett sånt område. Varför byggs de inte i närheten av motorvägen typ torsvik där de redan är mycket ljud o ljus.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68.

2024.1053

En saklig och faktabaserad granskning av Översiktsplanen för Riksintresseområdet för vindkraft ger följande:

- Riksintresset är kommunens enda Riksintresse för vindkraft.
- Inom området är inte enbart vinden avgörande utan även ett antal andra viktiga faktorer. Dessa är definierade av Energimyndigheten som också gett området dess status som Riksintresse.
- Kommunen anger som skäl att man två gånger lagt in sitt veto mot vindkraft i området. Detta är inga skäl eftersom ansökan nummer två tagit hänsyn till kritiken av det första förslaget. Området som nu varit aktuell ligger 3 km från Örserum.
- Nästa förändring kommer att ta hänsyn till det senaste avslaget. Det är 3 km från Knukebo till verken i norr och 2 km till det närmaste i väst. Mot söder är en tredjedel av varvet öppet. Att ta bort eller omplacera något verk är en möjlig lösning om nuvarande förslag känns obekvämt.
- Området har inga höga naturvärden. Två inventeringar har gett samma resultat. Området består i huvudsak av trivial skogsmark.
- Stadsbyggnadsnämnden och Miljö-och hälsoskyddsnämnden har tillstyrkt.
- Inom östra delen av Riksintresseområdet finns plats för ytterligare vindkraftverk enligt kommunens egna bedömningsgrunder.
- Regeringen säger i propositionen ”Energipolitiken nya inriktning” att ”Vindkraften kan på kort sikt stå för majoriteten av tillkommande elproduktion.” ”Fler åtgärder bör vidtas för att förbättra förutsättningarna för en effektiv utbyggnad av vindkraft.”
- SOU 2023:18 ”Värdet av vinden” anger medel för en effektivare utbyggnad.

För att tillmötesgå samhällets och regeringens krav på elproduktion och klimatåtgärder måste även vår kommun utnyttja de möjligheter som finns.

Jag tycker som tidigare att åtminstone den östra delen av området ska ha användningen vindkraft i Översiktsplanen.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68

2024.1075 (2st)

Med detta brev vill vi lämna synpunkter angående förslag till ny översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd.

Eftersom vi bor nära projektområdet, där det norska företaget Fred.Olsen Renewables vill ansöka om att uppföra vindkraftsparken Långhult, gäller våra synpunkter framför allt sydvästra delen av kommunen.

I förekommande fall förkortar vi vindkraftverk = vkv, Planbeskrivning = Pb, Hållbarhetsbedömning = Hb

Innan vi framför våra synpunkter, skulle vi vilja påpeka att den sydvästra delen av kommunen inte verkar vara särskilt betydelsefull enligt vår bedömning. Det är delen som gränsar till Gislaved och Vaggeryd, och samma situation gäller för dessa kommuner. I översiktsplanen har vi funnit mycket lite information om ämnen som verkligen är relevanta för den sydvästra delen av kommunen. Det här området av kommunen ligger avsidet och är ett eftersatt område. Det finns knappt någon kommunal utveckling här.

Innehåll

Framtiden för landsbygden	2
Geografiskt perspektiv	3
Närområdets perspektiv	4
Folkhälsoperspektiv	5
Naturvärdesperspektiv	6
Kulturvärdesperspektiv	8
Friluftsperspektiv	9
Miljöperspektiv.....	10
Trafiksäkerhetsperspektiv	11
Energibehovsperspektiv	11
Ekonomiskt perspektiv	12
Förslag till alternativa lösningar	13

Framtiden för landsbygden

Kommunen har som mål att landsbygder ska växa procentuellt lika mycket som centrala tätorten (Pb del 1, S. 49). Mål i strategi för landsbygdsutveckling är att öka befolkningen på landsbygden (Pb del 1, S. 39).

När vindkraftverk byggs, finns en minskad benägenhet för befolkningsökning, snarare en tendens till befolkningsminskning då många inte föredrar att bo i närheten av dessa anläggningar och väljer att flytta därifrån. Följaktligen kan landsbygdssamhällen förvänta sig att inte expandera i omfattning, då intresset för att bosätta sig nära vindkraftverk är lågt. Denna dynamik reflekterar en allmän ovilja att bo i deras närhet.

Översiktsplanens målsättning är att skapa attraktiva livsmiljöer för både boende och besökare (Pb del 1, S. 36–37).

För att locka människor till landsbygden måste dess attraktivitet förbättras avsevärt. Trots att det ofta talas om att göra landsbygden mer tilltalande, minskar faktiskt dess dragningskraft betydligt när alla invånare drabbas av negativa effekter från vindkraftsindustrin i omgivningarna. Det råder en allmän uppfattning att det inte görs tillräckligt med satsningar på landsbygden. Landsbygden blir lockande när kommunen investerar i exempelvis kollektivtrafik-förbättringar. För många människor som idag måste köra långt (1,5 mil) till närmaste kollektivtrafikknutpunkt och därefter resa med buss eller tåg till städer som Jönköping, skulle det innebära en tidsbesparing att i stället köra bil hela vägen till staden. Dessutom ökar attraktiviteten på landsbygden när det finns (för)skolor, närbelägna (obemannade) mataffärer och bensinstationer. Viktigaste mål att göra landsbygder attraktiva är att säga 'NEJ' till vindkraft!!!!

Jönköpings kommun anser att riksintresseområdet för vindbruk inte är lämpligt för vindbruk i den del som ligger väster om motorvägen, med hänsyn till landskapsbild och spridd bebyggelse

(Pb del 2, S. 11). Byggnaderna ska anpassa sig efter landskapet (Pb del 1, S. 32). Ett enstaka nytt hus i ett tidigare obebyggt område medför nya vägar, ledningar med mera som ändrar områdets karaktär, och detta bör undvikas (Pb del 1, S. 62). Bevara områdenas karaktär och småskalighet i på kartan redovisade småskaliga områden ((Pb del 1, S. 63)

Landsbygden förknippas med en naturskön miljö som representerar det trygga och ärliga samspelet mellan det genuina och autentiska. Den är fylld med gårdar, sommarstugor, sjöar och skogar. På landsbygden finns vanligtvis en närmare kontakt med naturen och en lugnare livsstil. Föreställ dig 30 stycken 270 meter totalhöga vindkraftverk som reser sig högt över skogarna... de skulle förstöra områdets karaktär på ett extremt sätt. Alla som värdesätter tystnad, natur och djurliv har valt att bo på landet och kommer att påverkas extremt negativt när vindkraftverk byggs. Ägare av mark och stugor ser sina livsverk förstöras; de gårdar som har ärvts genom generationer blir bara minnen. Jägare och fiskare påverkas kraftigt, liksom bär- och svampplockare, vandrare och skidåkare.

Människor i hela Jönköpings kommun är stolta över sina landsbygder (Pb del 1, S. 25).

Kommunen måste ta hand om att människor i hela Jönköpings kommun förblir stolta över sina landsbygder.....även i framtiden. Det händer inte när människor bara ser vindkraftverk på landsbygden.

Geografiskt perspektiv

Vindkraftprojektområdet Långhult är beläget i Jönköpings- och Gislaveds kommuner. Området består av två delområden, Långhult i norr och Lunnarsbo i söder.

Det är värdefullt att det i kommunen finns större sammanhängande område med en opåverkad karaktär. Det är viktigt för bevarande av biologisk mångfald, för friluftsliv, bevarande av kulturarv, för visuell, ljudmässig och annan upplevelse av ostördhet (Pb del 2, S. 15). Jönköpings kommun bedömer ett antal områden som stora opåverkade utifrån de lokala förutsättningarna. Utgångspunkten för utpekandet har varit dels att det inte finns infra strukturer som skär sönder landskapet, dels att området inte är utsatt för buller och dels avsaknad av bebyggelsestrukturer. Länsstyrelsens underlag gällande ostörda (bullerfria) områden har också varit en del av underlaget för att ta fram områdena. Det innebär att stora opåverkade områden inte innehåller eller har följande element i sin omgivning: vindkraftverk. Kommunens västra sida har en bättre tillgång till stora opåverkade områden än den östra.(Pb del 2, S. 15–16).

När vi tittar i dokumentet 'Ostörda områden i Jönköpings län' och på er plankarta (Riksintresse Stora opåverkade områden), ser vi att både delar i norra och södra vindkraftprojektområdet, var Fred Olsen vill bygga vindkraftsindustri, ligger i ostörda (bullerfria) områden. https://ext-dokument.lansstyrelsen.se/jonkoping/GDK_dokument/2015-01_Ostorda_omraden.pdf). Ostörda (bullerfria) områden eller "tysta områden" får INTE exploateras.

En oproportionerlig stor mängd vindkraftverk inom en begränsad yta. I området finns redan minst 3 vindkraftsindustrier inom 2 mil fågelvägen: Gunillaberg, Sötterfällan och Hestra.

Parkerna placeras i en bygd som anses glesbefolkad. Människorna som bor i detta område har lika mycket rättigheter och värde som de som bor exempelvis i Jönköpings stad eller större tätorter!

Inget av föreslagna områden ligger inom Riksintressen Vindkraft. Men både projektområden ligger inom Riksintresse Totalförsvaret - Influenzområde för luftrum.

Område 1 – norra delen vid Långhult.

- Detta område ligger för en stor del inom ett 'stort, opåverkat område'. Kommunens egna beslut om dessa områden är: Dessa områden ska bevaras som naturområden och/eller fritidsområden'. 'Ytkrävande verksamheter ska inte tillåtas'.
- Det är klassat som ostört område.
- Det ligger cirka 1 km från ett representativt och välbevarat odlingslandskap med hackslåtter- och naturbetesmarker i form av björkhage och öppen betesmark.
- Det ligger cirka 1 km från Nissan. Området är lek- och uppväxtområde för en genuin öringstam. Det finns även en artrik och skyddsvärd bottenfauna i vattendraget.
- Källenas ligger cirka 500 meter öster om projektområdet och består av ett gammalt barrskogsbestånd som ligger strax söder om Källenässjön. Området har mycket höga värden knutna till naturtypen taiga på sandmark. Skogen har gott om död ved, hålträd och är av naturskogskaraktär. Förekomsten av signalarter indikerar en hög biologisk mångfald knuten till äldre naturskog.
- I projektområdet finns det värdefulla våtmarker.

Område 2 – södra delen vid Lunnarsbo.

- Detta område ligger för en stor del inom ett 'stort, opåverkat område'. Kommunens egna beslut om dessa områden är: Dessa områden ska bevaras som naturområden och/eller fritidsområden'. 'Ytkrävande verksamheter ska inte tillåtas'.
- Det är klassat som ostört område.
- Cirka 1 km söder om projektområdet ligger sjösträckan Radan-Svanån-Stengårdshultasjön som utgörs av relativt orörda vattendrag, sjöar och myrkomplex. I vattendragen finns ett sparsamt bestånd av flodpärlmussla. Öring förekommer i såväl Svanån som Radan. Bottenfaunan är artrik och har ett högt naturvärde. Våtmarker vid Hulsjön utgör ett värdefullt mossekomplex.
- Haraldsbo kvarn ligger mindre än 1 km från projektområdet.
- I projektområdet finns det värdefulla våtmarker.

Närområdets perspektiv

Kommunen anger idag avståndet från vindkraftverk till närmaste boende vara cirka 800 meter. Detta avstånd anses otillräckligt då flera olika faktorer påverkar långt utanför denna gräns. Därför föreslår vi att ni ändrar avståndet till närmaste boende till minst 10 gånger verkets totalhöjd.

Buller:

Buller är oönskat och störande ljud. Mycket av det människor uppfattar som störande ljud orsakas av mänskliga aktiviteter så som väg-, spår- och flygtrafik, och industriella verksamheter. Forskning visar alltmer samstämmigt att buller påverkar människors hälsa negativt. Det finns exempelvis forskning som visar på att långvarig exponering för trafikbuller kan medföra

negativ inverkan på hjärt- och kärlsystemet. Bullerstörningar kan även påverka människors återhämtning negativt, om behovet av tystnad och avkoppling inte tillgodoses (Pb del 2, S. 28–29). Barn är mer känsliga för buller och luftföroreningar. Bullriga miljöer påverkar på ett negativt sätt barns utveckling och lärande, deras sociala kontakter med jämnåriga och vuxna samt deras hälsa och trygghet. Buller och luftmiljö är därför frågor att särskilt beakta i den fysiska planeringen ur ett barnrättsperspektiv (Pb del 1, S. 82). Det är viktigt att människor bland annat kan utnyttja sin bostad och ute plats utan betydande bullerstörning, särskilt vid vila (Pb del 2, S. 29).

Detta gäller också för buller från vindkraftverk! Bullret från vkv upplevs som störande, och forskning visar att det är mer påfrestande än annat buller vid liknande ljudnivåer. Lyssna hur vindkraftverken låter: <https://www.hinderbelysning.se/>

Det finns omfattande forskning som visar på bullrets negativa påverkan på hälsan. Buller utgör ett problem som kommunen måste adressera.

Gränsvärdet 40 dB (A) är redan föråldrat och satt som norm för betydligt lägre vindkraftverk än de nu planerade. Vi tycker att buller får vara max 30 dBA i stället än 40dBA.

Vi föreslår att, om det kommer vindkraftsindustri i Jönköpings kommun, att verken är utrustad med ett system så att varje vindkraftverk kan justeras i efterhand i ett antal fördefinierade reduktionslägen, vilket leder till att varje vindkraftverksmodell har ett visst antal standardkal ljudsnivåer. Skulle det i efterhand, när verken är i drift, visa sig att ljudspridningen måste reduceras finns ytterligare förebyggande åtgärder att vidta.

Ljus:

Översiktsplanen tar inte upp denna fråga.

Vindkraftverk som är upp till 150 meter höga kräver ett rött ljus. Nu för tiden byggs vindkraftverk som är ännu högre. De högre vindkraftverken kräver en vit blixtbelysning som blinkar varje sekund, från varje verk, dygnet runt för att varna flygtrafiken. Dessa ljus är särskilt påtagliga på landsbygden där gatubelysning och annan ljuskälla är begränsad, vilket utgör en betydande störningsfaktor för närliggande invånare inom och utanför en radie av 1 km. Trots upprepade klagomål från boende (som har vkv till granne) har inga åtgärder vidtagits för att rätta till detta. Från och med nu bör endast vindkraftverk med radarutrustning tillåtas inom kommunen.

Se hur ljuset från vindkraftverken blinkar: <https://www.hinderbelysning.se/>. Det är oacceptabelt att någon ska behöva leva under sådana förhållanden!

Det är hemskt med det vita blinkande skenet i Bottnaryd området. Vitt blinkande sken gör Jönköpings kommun mindre intressant, och det är inte vad ni vill. Eller hur? Vi föreslår att, om det kommer vindkraftsindustri i Jönköpings kommun, att de ha radarutrustning vad innebär att ljuset på verken ska lysa när flygande farkoster närmar sig. Om inget lämpligt system godkänns av Transportstyrelsen kommer vindkraftverkens totalhöjd att begränsas till 150 meter. Vindkraftverken förses då med hinderbelysning enligt gällande föreskrift.

Skugga:

Översiktsplanen tar inte heller upp denna fråga.

Vindkraftverk skapar en roterande skugga som rör sig snabbt och kan vara mycket störande för både människor och djur. Ju högre vkv blir, desto längre kommer skuggan.

Ser hur störande roterande skugga kan vara:

1. <https://www.facebook.com/watch/?v=1953019874736882>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=uoT7y6Az2DQ>
3. <https://www.istockphoto.com/se/video/vindkraftverk-windmill-bara-skugga-p%C3%A5-f%C3%A4lten-gm1081357556-289944331>

Säkerhet:

Översiktsplanen tar inte heller upp denna fråga.

Det finns säkerhetsproblem kring vindkraftverk.

- Bladen kan slungas i väg.
- Det har hänt att verk rasat omkull.
- Turbinerna kan fatta eld. Beläget alldeles intill ett skogsområde behöver man inte tänka på vad som kan hända. Det finns ingen brandkår som kan släcka en brand på så hög höjd.
- På vintern kan snö och is slungas långt ut från vingarna.

Video brand i vindturbinen: <https://www.facebook.com/watch/?v=425596932627235>

Video iskastning <https://www.facebook.com/reel/2133490967013815>

Folkhälsoperspektiv

Landskapskonventionen lyfter landskapet som grund för människors välbefinnande, hälsa och estetiska upplevelser och den innefattar alla typer av landskap som människor möter i sin vardag (Pb del 1, S. 18). Forskning visar att vistelse i parker och natur främjar både psykisk och fysisk hälsa, reducerar stress och förbättrar återhämtning och förbättrar immunförsvaret (Pb del 1, S. 21). Forskning visar att det är av stor vikt för människors hälsa att ha nära till grönområden med hög kvalitet (Pb del 1, S. 55). Närheten till skog, och bevarande av väl tilltagna strövområden är viktiga faktorer för förebyggande hälsovård och som besöks-mål (Pb del 1, S. 58). Luftföroreningar kommer från många olika utsläppskällor, bland annat från trafiken, uppvärmning, energiproduktion och industriproduktion. Många studier visar tydliga samband mellan halten luftföroreningar och människors hälsa. Studier kring vilka effekter luftföroreningar har på människors hälsa visar på astma- och bronkitsymtom, ned satt lungfunktion samt dödsfall (Pb del 2, S. 28).

Översiktsplanen är till stor del skriven med stads perspektiv i åtanke. Detta märks framför allt när det kommer till folkhälsan, med betoning på vikten av parker och grönområden samt kommunens roll i att skapa rätt förutsättningar. För oss på landsbygder är välbefinnandet i kontakt med naturen självklart, och vi tar hand om det själva. Därför bör inte kommunen bidra till förstörelsen av stora områden i samhällets närhet genom vindkraftsparker.

Människors hälsa påverkas både direkt av den försämrade miljön vid vindkraftsutbyggnad (med tanke på närområdets perspektiv) och av bristen på möjlighet till vila.

Många väljer att bosätta sig på landsbygden för att där kunna utöva sina intressen, vilket ofta främjar hälsan genom naturlig rörelse i vardagen, en lugnare livsstil och möjligheter till aktiviteter som vandring, jakt, fiske och djurhållning. Det är väl dokumenterat att både fysiskt och psykiskt välbefinnande gynnas av detta. Tyvärr kommer båda dessa aspekter att påverkas negativt i och med vkv.

I flera studier har man funnit att boende nära vindkraftverk oftare lider av allvarliga sömnstörningar och depression. Dessutom har man observerat en ökad frekvens av symtom som yrsel, tinnitus, ljudöverkänslighet, huvudvärk och ökad aktivering av det autonoma nervsystemet, bland annat. Utöver det hörbara ljudet, som kan orsaka bullerskador och generellt vara psykiskt störande, avger vindkraftverk även infraljud. Det finns forskningsrapporter som pekar på infraljudets allvarliga hälsoeffekter, såsom problem med hjärta, lungor, nervsystem, blodkärl, innerörat, cancer och depressiva symtom.

Naturvärdesperspektiv

Miljömålet god bebyggd miljö definieras bland annat som att: "Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas." Bland preciseringarna står det att: "Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas (Pb del 1, S. 18). De svenska miljömålen omfattar: bara naturlig försurning, giftfri miljö, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, myllrande våtmarker, levande skogar, ett rikt odlingslandskap och generationsmålet. Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden (Pb del 1, S. 23). Byggnadernas proportioner, dess längd, höjd, takvinkel och kulör är viktiga karaktärsdrag som syns på långt håll och påverkar helhetsintrycket. Undvik iögonfallande placeringar i öppna landskap (Pb del 1, S. 32). Områden med de högsta naturvärdena (klass 1 och 2) har också fått beteckningen natur. Inom dessa områden kan i vissa fall även annan markanvändning pågå men nya exploateringar tillåts inte i områden med naturvärde klass 1 och 2 (Pb del 1, S. 55). Naturvärden och biologisk mångfald ska bibehållas och utvecklas (Pb del 1, S. 59). Kommunen har identifierat våtmarker som en grön åtgärd som kan bidra med många ekosystemtjänster. Våtmarker kan bidra både med att motverka översvämningar och fungera som vattenbuffert vid torka. Våtmarker är bland de mest artrika miljöerna i Sverige, de kan rena vatten från övergödande ämnen och med rätt utformning bidra till rekreativa värden. Kommunen ska arbeta för att restaurera våtmarker på kommunens mark när så är möjligt (Pb del 1, S. 59). Våtmarker kan bidra både med att motverka översvämningar och fungera som vattenbuffert vid torka. Träd är ett annat exempel på åtgärder som bidrar med många ekosystemtjänster. Träd minskar mängden dagvatten som behöver tas om hand samt effekterna av urbana värmeöar är det positivt med plantering av träd även i till stor del hårdgjorda miljöer som exempel nya industriområden och på parkeringsytor. Träd är vackra, renar luften, ger skugga och är viktiga för växt- och djurlivet (Pb del 1, S. 60). Vid all planering ska vi ta hänsyn till värdefulla skogsmarker och tätortsnära skogar som har betydelse för rekreation. Stor försiktighet gäller också för ny bebyggelse i skogsområden där det saknas bebyggelse (Pb del 1, S. 65). Belysning kan påverka naturens mångfald. Nattaktiva djur som insekter och fladdermöss är särskilt drabbade (Pb del 1, S. 79). Vår ambition är att bevara natur- och grönområden för såväl friluftsliv som naturvårdsändamål (Pb del 2, S. 14). Enligt miljöbalken ska mark- och vattenområden som är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Särskilt känsliga områden är till exempel områden med höga naturvärden, livsmiljöer för hotade skyddsvärda arter, värdekärnor (områden med höga naturvärden) i den gröna infrastrukturen, områden med instabila produktionsförhållanden och ogynnsam återväxt och redan starkt påverkade områden (Pb del 2, S. 14). Värdefulla naturområden består av de områden som bedömts tillhöra klass 1 och 2, högsta naturvärde eller mycket högt naturvärde, i Naturvårdsprogram för Jönköpings kommun. Värdefulla naturområden (klass 1 och 2 i naturvårdsprogrammet) ska undantas från exploatering och andra ingrepp, om dessa bedöms orsaka skada på naturvärdena. Områden som har erhållit värdeklass 3 i naturvårdsprogrammet bör i möjligaste mån undantas från exploatering eller skadlig påverkan

(Pb del 2, S. 15). Stora opåverkade områden skall enligt 3 kap 2 § miljöbalken så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär. Utgångspunkten för utpekandet har varit dels att det inte finns infrastrukturer som skär sönder landskapet, dels att området inte är utsatt för buller och dels avsaknad av bebyggelsestrukturer. Länsstyrelsens underlag gällande ostörda (bullerfria) områden har också varit en del av underlaget för att ta fram områdena. Det innebär att stora opåverkade områden inte innehåller eller har följande element i sin omgivning: - Vindkraftverk. Kommunen bedömer att vindkraft inte är lämpligt i stora opåverkade områden med utpekade naturvärden (Pb del 2, S. 15–16). Med nollalternativet bedöms mindre bebyggelseutveckling ske på landsbygden och skulle kunna innebära en mindre påverkan på tätortsnära naturområden och på landsbygden. Med mindre styrning av lokalisering av vindkraft och verksamhetsområden kan höga naturvärden och viktiga habitatnätverk påverkas på fler ställen och i högre grad med nollalternativet (Hb, S. 14). Exploateringen av skog riskerar också få negativ påverkan på den kolsänka som är lagrad i mark och biomassa och som kan förväntas avverkas i och med exploatering. Hur stora klimatutsläppen i samband med exploatering från enbart förändrad markanvändning blir skulle närmare kunna studeras med hjälp av kolförrådskartor (Hb, S. 21). Bebyggelsestruktur och planerad infrastruktur berörs genom i hur hög grad den påverkar värden och funktioner i naturmiljön och grönstrukturen. Naturvärdesobjekt med klass 1 och 2 har undvikits för exploatering (Hb, S. 32). Kommunens planering för landsbygden och de mindre tätorterna bygger på aktuella underlag för natur-miljö och grönstruktur vilket gör att påverkan på naturvärden och grönstruktur bedöms kunna minimeras. Dock finns det några platser där det finns ökad risk för betydande miljöpåverkan. Flera av vindkraftsparkerna saknar värdefulla naturområden eller bedöms ha lägre värden för grön infrastruktur och kan begränsa påverkan på biologisk mångfald. Dock finns det några parker kring Nissan med biflöden där det finns skogsnätverk som kan påverkas för skogs-fågel. Förläggningen på båda sidor om vattendragen gör att påverkan på flygstråk för fågel och fladdermöss inte kan uteslutas. Fördjupade utredningar behövs för att säkerställa att inte betydande påverkan uppstår på skyddade arter och skogsnätverk (Hb, S. 33). Enligt de nationella miljömålen ska våra sjöar och vattendrag vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kultur-miljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas. Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden (Hb, S. 35).

Naturen vid Långhult och Lunnarsbo har många viktiga värden som utsetts av kommunen. Enligt Naturvårdsprogrammet för Jönköpings kommun 2019 finns det flera områden med Naturvärde 1 och 2, särskilt kopplade till sjösystemen i Svansjön, Assarebosjön, Angsjön, Källenäsjön, Hägnasjön och Sågviksdammen, vilka mynnar ut till Nissan. Dessa områden är livsmiljöer för rikt fågelliv, inklusive stationära/häckande fåglar och sträckande fåglar under vår och höst. Dessutom finns det flera kungsörnar i området och fladdermöss förekommer i stor utsträckning.

Enligt 4 § artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt döda eller skada vilda fåglar. Det är också förbjudet att avsiktligt stora vilda fåglar, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder.

Ny finsk forskning pekar på att vindkraftverk har en betydande och negativ effekt på djurlivet i närområdet. Många arter flyttar upp till fem kilometer när vindkraftverk sätts upp nära deras livsmiljöer. Särskilt fåglar och däggdjur verkar undvika vindkraftverken. Studien är utförd av det finska naturforskningsinstitutet LUKE som använt siffror från 84 studier i 22 länder. I de

studerade fallen flyttade 63 procent av fåglarna, 72 procent av fladdermössen och 67 procent av landdäggdjuren längre bort från vindkraftverken.

Att nu planera för ytterligare påverkan när vi redan har lodjur/vargrevir i området, låter ogenomtänkt. Vi ser redan nu att vilt såsom älg och rådjur minskar. Vi måste värna dessa på alla sätt för att någon stam ska finnas kvar till våra barn och barnbarn.

Den första regeln i allemansrätter är att man INTE får FÖRSTÖRA naturen. Och det är exakt vad ska hända när en vindkraftsindustri byggs...en stor del av naturen förstörs. Tänk på hur många träd, växter, buskar, svampar, insekter, med mera som tas bort för det stora vägnätet som behöver anläggas.

Det finns höga naturvärden knutna till Nissans lopp. De högsta naturvärdena finns knutna till våtmarken i båda norra och södra delen av projektområdet. Tusenåriga våtmarken samlar upp, filtrerar och leder all nederbörd, ner i Nissan. Våtmarkers funktion är att lagra och filtrerar bakterier och giftiga mineraler. Enorma mängder bergart kommer att spridas i området som underlag för vägar och uppsamlingsplatser. När det regnar hamnar giftiga mineraler i Nissan.

Att placera vindkraftverk i de våtmarker som kalkas i sydvästra delen av kommunen nästan varje år skulle vara ett slöseri med pengar, med tanke på att jag har läst att kalkas kan kosta 4 miljoner om året.

Kulturvärdesperspektiv

Riksintressen för kulturmiljövärden är ett urval av miljöer som ska representera hela landets 10 000-åriga historia från stenålder till nutid. I dessa miljöer väger de kulturhistoriska värdena därför särskilt tungt vid en avvägning mellan olika intressen (Pb del 2, S. 6). Vissa kulturmiljöer har ett lagstadgat skydd. Fornlämningar är spår efter äldre mänsklig verksamhet och det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Särskilt utpekade byggnader kan utses till byggnadsminne med tillhörande fastställda skyddsbestämmelser för varje enskilt byggnadsminne (Pb del 2, S. 17). Utan ett samlande och uppdaterat planeringsunderlag finns risk för kumulativa effekter där summan av många mindre förändringar som bara bedöms inom byggnadsmälan- eller bygglovsprocesser till slut riskerar att innebära påtaglig skada på lokala kulturmiljöer eller uttryck för riksintressena, även om den individuella förändringen inte bedöms innebära någon större negativ påverkan (Hb, S. 15).

Många vindkraftverk planeras att uppföras i skogen och i havet där inventeringen av fornlämningar ofta varit översiktlig eller saknas helt. I många fall behövs därför kompletterande inventeringar vid planering för vindkraft.

Vindkraftsetableringar berör kulturmiljöer på olika sätt beroende på vilken nivå de studeras. Påverkan kan vara direkt, på platsen där verk ställs eller där infrastruktur till verk dras fram. Den direkta påverkan avser oftast forn och kulturminnen och regleras i fornminneslagen.

Friluftsperspektiv

Gröna områden har en social funktion som mötesplats för lek och rekreation. Grönområden ökar till exempel barns interaktivitet med vuxna, ger äldre en större delaktighet i sin närmiljö och ger möjlighet till möten mellan människor med olika bakgrund (Pb del 1, S. 21). Turist- och besöksnäringen utvecklas och då är kommunens natur- och kulturvärden en del av attraktionen

(Pb del 1, S. 29). Exempel är rekreation och positiva hälsoeffekter, livsmiljöer för djur och växter och förståelse för hur en plats har använts under lång tid (Pb del 1, S. 40). Grönområdena ger möjlighet till friluftsliv, rekreation, kulturliv och sport. I Jönköpings kommun ska det finnas friluftsområden och parker för alla, dit man kan och vill ta sig (Pb del 1, S. 55). Områden som kommunen prioriterar för landsbygdsutveckling i strandnära läge är områden med närhet till service och kollektivtrafikstråk, områden där befintlig bebyggelse kan kompletteras med nya bostadshus eller områden där frilufts- och turism verksamhet är lämplig (Pb del 2, S. 12). Planen lyfter behovet av stora orörda områden för friluftslivet och har också tagit hänsyn till dessa vid inventeringen av lämpliga områden för vindkraft. Upplevelsen av vildmark kan också locka till sig människor från mer centrala delar av kommunen och omgivande tätorter och ge förutsättningar för ekoturism som bidrar till fler arbetstillfällen (Hb, S. 48). Bevarandet av stora opåverkade områden kan bidra till ökat socialt och ekonomiskt utbyte genom goda förutsättningar för friluftsliv (Hb, S. 55).

Friluftsliv är mycket viktigt av flera anledningar. För det första främjar det fysisk och mental hälsa genom att erbjuda människor möjligheten att vara fysiskt aktiva utomhus, vilket kan minska risken för olika hälsoproblem som fetma, hjärtsjukdomar och depression. För det andra främjar friluftsliv en förståelse och uppskattning av naturen och miljön, vilket kan leda till en ökad miljömedvetenhet och en vilja att skydda och bevara naturområden. För det tredje kan friluftsliv främja social samhörighet och gemenskap genom att erbjuda möjligheter till aktiviteter tillsammans med familj och vänner. Slutligen kan friluftsliv också bidra till personlig utveckling genom att utmana och stärka människors färdigheter och självförtroende genom olika utomhusaktiviteter och äventyr. Sammantaget är friluftsliv en viktig del av ett hälsosamt och balanserat liv och har många positiva effekter på både individuell och samhällelig nivå.

I området kring Långhult/Lunnarsbo finns det gott om möjligheter till friluftsliv, inklusive badning, fiske, cykling, jogging, bär- och svampplockning, vandring, skridskoåkning, grillning, kanotpaddling/båtliv, ridning, fågelskådning, växtkännedom och mycket mer.

Besökare, främst från Sverige, Danmark, Tyskland och Holland, lockas hit av tystnaden, den vackra naturen, orrspelskådning och möjligheten att vara helt befriade från störande ljud. Turismen har blivit en viktig del av ekonomin, och det är värt att notera att alla besökare gynnar samhället genom sina inköp, besök på andra turistattraktioner, restaurangbesök och andra äventyr de kan uppleva i området. När Fred Olsen får bygglov för att bygga den planerade vindkraftsparken, letar turister någon annan plats för deras semester. I så fall minskar näringslivets inkomst.

Miljöperspektiv

Ändå bidrar luftföroreningar utomhus till sjukdom och död, främst i hjärt- och kärlsjukdom och lungsjukdom, men även cancer. Utsläppen kommer främst från trafik, industri. Det är framför allt inandningsbara partiklar, kväveoxider, ozon och vissa organiska kolväten i luften som bidrar till uppkomsten av olika hälsoproblem på grund av luftföroreningar i Sverige (Pb del 1, S.20). I program för hållbarhet i Jönköpings kommun har beslutats att utsläppen av växthusgaser i kommunen som geografiskt område ska halveras till år 2030 (Pb del 1, S. 22–23). Enligt hållbarhetsprogram för Jönköpings kommun ska utsläppen av växthusgaser från transportsektorn minska genom effektivisering (Pb del 1, S. 66). Luftföroreningar är gaser och partiklar i luften som har en negativ påverkan på människan och miljön. Luftföroreningar kommer från många olika utsläppskällor, bland annat från trafiken, uppvärmning,

energiproduktion och industriproduktion. Många studier visar tydliga samband mellan halten luftföroreningar och människors hälsa. Studier kring vilka effekter luftföroreningar har på människors hälsa visar på astma- och bronkitsymtom, ned satt lungfunktion samt dödsfall. Luftföroreningarna skadar också vår miljö, genom tillförsel av ämnen som påverkar såväl djur och växter som mark och vatten. Olika luftföroreningar kan också påverka klimatet och påskynda de klimatförändringar som sker (Pb del 2, S. 28). Vår bebyggda miljö ska fylla människors och samhällets behov, erbjuda bra hälsofrämjande livsmiljöer och bidra till en hållbar utveckling. Bedömningen görs här i förhållande till de nationella miljömålen Frisk luft, Giftfri miljö, Levande skogar, God bebyggd miljö och Säker strålmiljö, samt till folkhälsomålet Boende och närmiljö och FN:s barnkonvention är relevanta inom denna hållbarhetsaspekt (Hb, S. 45). Återbruk av befintliga byggnader eller byggnadsstommar innebär en betydligt lägre klimatpåverkan än rivning och nyproduktion (Hb, S. 64).

Faktum är att gravitationsfundament kräver cirka 800 ton betong och 40 ton stål/järn för varje (genomsnittlig) vindkraftverk. En betydande mängd koldioxidutsläpp genereras av ett stort antal transporter med olika typer av fordon och varierande transportsträckor. Till exempel krävs det 50 till 100 transporter med fabriksbetong i roterande betongbilar för grundarbeten och fundament – för varje verk!

Alla magneterna i vindkraftstubiner beroende av den sällsynta jordartsmetallen neodym, vilken in stort sett uteslutande måste importeras från kinesiska gruvor. Plus alla typer av andra råvaror, inklusive sällsynta metaller, från Afrika, Asien och Sydamerika. Det innebär en stor mängd extra CO₂ att transportera allt till Sverige.

Gasen SF₆ (svavelhexafluorid) har en betydande växthuseffekt och används som isolations- och brytmedium inom elektronisk industri, såsom i ställverk. Inom vindkraft används ställverk både i turbinerna och i anslutningen till elnätet. Tyvärr fortsätter vindkraftverken att läcka ut denna farliga växthusgas okontrollerat i atmosfären. SF₆ utgör en stor fara för människors hälsa eftersom den hindrar kroppens utandning av koldioxid och kan leda till andningsstopp vid inandning. Denna gas är också mycket långlivad i atmosfären; om den släpps ut kommer den att förbli där under en lång tid, upp till flera tusen år, innan dess koncentration halveras.

PFAS är en viktig beståndsdel och stabilisator i färgerna på plasten som täcker vindkraftverkens vingar. PFAS eroderar från rotorbladen och sprids sedan som mikroplaster och bisfenol A över land och når grundvattnet. Det pågår flera omfattande undersökningar och forskningsprojekt i både USA och Europa om mikroplaster och bisfenol A som frigörs från vingarnas slitage. Vi noterar att om mikroplaster och bisfenol A förs ut i marken runt vindkraftverken vid Långhult, kommer detta förr eller senare att nå Nissan. När mikroplasten sprids kommer den så småningom att integreras i näringskedjan, med negativa konsekvenser för hälsan som följd.

Den så kallade "återställningen" av Långhult/Lunnarsbo innebär i praktiken att tusentals ton betong och järn i fundamenten lämnas kvar i marken, tillsammans med mil med kabelgravar och kvarvarande vägar och bergtäkter. De flesta materialen från vindkraftverken kan åter-användas, men detta gäller inte för plast- och glasfiberbladen. De är omöjliga att återvinna och måste bara begravas i marken, möjligen för alltid eftersom de inte bryts ner naturligt.

När vindkraftparkerna stängs, vem ansvarar för att ta hand om "avfallet"? Pengar sätts idag av i fonder för detta ändamål, men det verkar som att dessa belopp inte är tillräckliga för att täcka både underhåll och avveckling. Och när beloppet inte är tillräckligt för att avlägsna/ nedmontera vindkraftverken måste kostnaderna täckas av svenska skattebetalarna.

Trafiksäkerhetsperspektiv

Alla byggnadsobjekt, oavsett typ som är högre än 20 meter över mark eller vatten ska remitteras till Luftfartsverket. Jönköpings kommun berörs av influensområdena för hinderytor (MSA-tytor) för Jönköpingsflygplats. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken Pb del 2, S. 8). Delar av planområdet ligger inom MSA (Minimum Sector Altitude) ytan till Hagshults flygplats. Inom MSA-ytan kan höga objekt medföra påtaglig skada på riksintresset. Höga objekt kan eventuellt uppföras inom MSA ytan om totalhöjden över marken inte uppnår de höjdbegränsningarna som gäller (samt om ingen annan konflikt med riksintresse eller påverkan sområde finns) (Pb del 2, S. 10). Höga objekt är objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse och 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse. Dessa kan utgöra flygsäkerhetsrisker vid placering inom de särskilt angivna områdena för hinderfrihet enligt gällande luftfartsbestämmelser vid start och landning, samt vid flygning på låg höjd i flygplatsens närområde (Pb del 2, S. 10).

Både Jönköpings- och Hagshults flygplats har pekats ut som ett riksintresse och hela projektområdet Långhult ligger inom MSA-ytan.

Har det skett någon kommunikation med Trafikverket angående det potentiella trafiksäkerhetsproblemet med det blinkande ljuset, med tanke på att både det norra och södra projektområdet kommer att ligga nära R 26?

Energibehovsperspektiv

Kommunens förarbete med utpekade ytor som inte står i direkt konflikt med vanligt förekommande hinder för nyetablering ger planförslaget en stor och robust potential för vindkraft och kan därmed bidra till Sveriges ökade behov av förnyelsebar energi. (Hb, S. 25) Alla är medvetna om det stora energibehovet som finns. Men vindkraft (och solceller) är inte lösningen på energiproblemet. Vindkraft saknar stabiliserande svängmassa, är inte reglerbar och eftersom vindkraft är väderberoende, producerar elkraft cirka en tredjedel av tiden. Med vindkraft måste man alltid ha planerbara energikällor för att ersätta bristen på elen. Ju större andel oplanerbar el som finns i systemet, desto lägre proportionell mängd elektricitet kan levereras. Sverige måste ha planerbar el som produceras dygnet runt, året runt för att kunna hålla hög tillförlitlighet. I praktiken innebär detta kärnkraft, vattenkraft eller fossil kraft.

Det är allmänt antaget här att den producerade elektriciteten kommer att försörja Sverige. Vi har starka indikationer på att den el som genereras i det pågående projektområdet Långhult kommer att säljas direkt till utlandet. I Sverige tillåts internationella företag att bygga enligt samma villkor som inhemska företag. Enligt EU-lagstiftningen har alla företag rätt att sälja sin el var de än vill. Det finns inget krav som säger att elen måste stanna i Sverige.

Svenska skogar och landsbygdens livsmiljö förstörs och svenska innevånare får betala anslutning på transmission nätet men även indirekt (via skattepengar) kostnader när vindkraftsexploater går i konkurs och vid nedmonteringen av vindkraftverk.

Ekonomiskt perspektiv

Samtliga lokala markägare, både i norra området och några i den södra delen som för närvarande planeras, har tydligt avvisat förslaget att upplåta mark för både vägar och vindkraftverk, trots lockande ekonomiska erbjudanden. Denna enhälliga vägran utgör i sig själv en stark indikation på hur viktig frågan är.

Vindkraftverk har en betydande inverkan på värdeminskningen av bostäder i området. Enligt KTH sjunker värdet på närliggande fastigheter med 25–30 % inom en radie av 2 km från vindkraftverk och med 11 % inom avståndet 2–4 km. Det är rimligt att anta att dessa procentsatser blir ännu högre när höjden på verken ökar. Enligt en video av Jan Blomgren kan det till och med vara så högt som 50–100%. Enligt Villaägarnas Riksförbund kan det finnas tillräckliga skäl för krav på ersättning för skada.

Motvind Sverige har skrivit ett brev till Registrator, Klimat- och näringslivsdepartementet om det här. Nedan några citat:

- ` När en storskalig vindkraftsexploatering sker kommer fastigheter i omgivningen att falla i värde. Den saken är numera vetenskapligt klarlagd. Det innebär att sakägare kommer att drabbas av en ren förmögenhetsskada som kan vara betydande. Skadan är förutsägbar och därför i rättslig mening avsiktlig. Konkret innebär detta att vindindustrin tillåts parasitera på enskildas egendom på ett sätt som strider mot grundläggande rättsregler`.
- ` Utgångspunkten är att en kommun har ett helhetsansvar för sina medborgare ur ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv, enligt Agenda 2030 mål nr 3. Att kommunerna äger rådighet över mark- och vattenanvändning är väl etablerat och del av svenskt statsskick. Därmed följer, och skall alltid följa, att kommunerna har full rätt att säga nej till en exploatering som gör anspråk på markanvändning inom kommunens gränser. Detta gäller alla etableringar och just vindkraft skall inte särbehandlas`.
- ` Europakonventionen Första tilläggsprotokollet (egendomsskyddet Art 1). Varje fysisk eller juridisk person skall ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser`.
- ` Det finns numera en tydlig anvisning i skadeståndslagen 3 kap 4 §. Staten eller en kommun ska ersätta personskada, sakskada, ren förmögenhetsskada och skada på grund av att någon kränks på sätt som anges i 2 kap. 3 §, om skadan uppkommit till följd av att den skadelidandes rättigheter enligt den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna har överträtts från statens eller kommunens sida, och annan ideell skada som uppkommit till följd av en såd rättighetsöverträdelse. Skadestånd enligt första stycket ska endast utges i den utsträckning det är nödvändigt för att gottgöra överträdelsen`.

Hela dokumentet kan ni läsa här:

<https://www.regeringen.se/contentassets/88a0635f85204dd297510707ef4445da/foreningen-rattvisa-vindar-i-norra-ostergotland.pdf>

Det får inte vara så att närboende drabbas av minskade fastighetsvärde medan ett utländskt företag utnyttjar vår mark och tjänar pengar på vår bekostnad.

Ska Jönköpings kommun ersätta alla rena förmögenhetsskador som alla närboende ska drabbas av?

Det kan även bli svårare att få ett bolån för att bekosta en utbyggnad eller renovering av bostaden på grund av värdeminskningen.

Förslag till alternativa lösningar

En ytterligare strategi som skulle kunna lyftas fram i planförslaget är att vidare utreda möjligheten till lokal och förnyelsebar produktion av vätgas i nära anslutning till de större verksamhetsområdena. Vätgas har stor potential att minska utsläppen för såväl godstrafik som inom industrin (Hb, S. 25–26).

Det är en förnuftig bedömning. Har kommunen verkligen genomfört en fullständig kartläggning av andra energislag? Vi tror att framtiden ligger på småskalig modulär reaktorer (SMR) och det ger mer heltidsjobb än vindkraft.

Vårt kortsiktiga förslag till en alternativ lösning är att placera vindkraftsparkerna i industri- eller logistikområden, till exempel Torsvik, Ljungarum, Stigamo, och Hedentorp. Bygg energikällor var el används mest.

Motiveringar för placering av vindkraftsparker inkluderar att se vindkraftsindustrin som en industri och inte något annat, undvikande av industriområden mitt i boendekområden och stora opåverkade områden, samt förekomsten av nödvändig infrastruktur som underlättar byggande och underhåll av parkerna. Dessutom anses parkerna inte störa människors levnadsmiljö eller olika naturvärden i samma oproportionerligt stora utsträckning som i andra områden, vilket har lett till kommunens eget förslag att placera störande verksamhet i liknande områden för att undvika påverkan på boendemiljöer.

Vilka är skälen till att göra undantag för vindkraftsindustrin?

Alla ovanstående synpunkter borde vara skäl att ta bort ALLA vindkraftsindustrier från översiktsplanen!

Kommunens kommentar finns på sidan 67-68

2024.1083

Hej! Vi bor i det område som det planeras en stor vindkraftsverkspark ”Långhult” och vi är många inklusive oss själva som motsätter sig i att det får fortskrida. Vi personligen köpte och satsade allt i en gård som stått tom länge här ute 2021 och som vi sedan dess renoverat. Nu när vi äntligen börjar se ljuset i tunneln kommer detta till oss om vindkraftverken som skulle hamna omkring oss på nära avstånd. Värdet på vår fastighet kommer sjunka radikalt och våra barn kommer inte längre få det fridfulla vi trodde vi skulle få. Vi är väldigt ledsna och oroliga inför vad som komma skall kring vårt hem och naturen som kommer förstöras. Finns ett rikt djurliv här bland annat. Om detta kommer fortskrida ihop med att fritids (Norra Unnaryd) förmodligen inte kommer finnas i vårt område finns stor risk att vi är många här ute i landsbygden som kommer flytta på sig.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68.

2024.1098

Har skrivit och lämnat åsikter som finns med i samrådsredogörelsen (benämnt 2023.1306) och dessa vidhåller jag starkt här, med ett tillägg redovisat nedan.

Kort sammanfattat gäller det utpekade område "lämpligt för vindkraft" vid länsgränsen kallat Prästeryd vilket vi motsäger oss då det vore förödande för vårt boende och verksamhet som vi satsat stort på, både pengar och tid.

Som tillägg till tidigare åsikter; I det färdiga förslaget, efter Samrådet, har ni valt bort ett likadant område söder om Beth med motiveringen att det "stör boende att få vindkraft i alla riktningar". Ergo är alltså vindkraft störande. Hur motiverar ni då att ännu fler ska drabbas, störas och få bekymmer med detta?

Vi har valt att bo på landet för att få en tillvaro i naturlig miljö och driva vår djurverksamhet här. Som tidigare vidhåller vi att vi motsätter oss de förslag gällande vindkraftetablering i detta och andra områden runt Bottnaryd med stora naturvärden. Se 2023.1306 i Samrådsredogörelsen.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68.

2024.1099

Det kommer allt fler larmrapporter från boende nära vindkraftverk som påverkas kraftigt av buller, skuggor och ljusstörningar, inte minst från boende vid vindkraftverken i Beth utanför Bottnaryd där problemen har pågått i flera år utan att åtgärdas.

Översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd är just nu under arbete och väntas bli antagen senare under året. I planförslagets karta har ett avstånd på 800m föreslagits till närliggande bostäder. Det är samma avstånd som för vindkraftverken i Beth, som har en totalhöjd på 190m. Idag projekteras det för vindkraftverk på uppåt 270m i kommunen och det ökar såklart risken för olägenheter ännu mer.

Därför föreslås nu följande justeringar i översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd i Jönköpings kommun i enighet med utredningen SOU 2023:18, "Värdet av vinden".

- Respektavståndet för vindkraft till närmaste bostad skall vara höjdbaserat, minst 10 gånger höjden. Genom att ställa avståndet i relation till höjden framtidssäkras avståndet, så att problemet med "fast avstånd- högre verk än tidigare planerat" undviks. Höjdbaserat avstånd speglar dessutom konsekvenserna av verken på ett mer rättvist sätt eftersom högre verk generellt har en större påverkan på omgivningen.
- Maximal bullernivå vid husvägg 34 dBA.
Observera maximal, ej ekvivalent (ekvivalent = medelvärde).
Vindkraft anläggs i tysta områden, och ljudet är amplitudmodulerat (dvs varierar kraftigt över kort tid).
Eftersom de flesta bostäder på landsbygden i Jönköpings kommun är träkonstruktioner så kommer inte Folkhälsomyndighetens riktlinjer för buller i sovrum uppnås om ljudet utomhus är högre än 34 dBA.

- Inget vitt blinkande sken ska tillåtas i kommunen.
Om etablering av vindkraftverk högre än 150 meter planeras, så skall det införas krav på förberedelse för radarutrustning vid uppförandet som gör att belysningen endast tänds när ett flygplan närmar sig eller vid svåra väderförhållanden. Reglerna kring hinderbelysningen är under utredning hos Transportstyrelsen för närvarande och under tiden skall krav på förberedelse för radar införas och att det skyndsamt installeras när reglerna träder i kraft.
- Det är positivt att kommunen har med stora opåverkade och tysta områden i kommunens sydvästra delar eftersom det inte finns på så många platser i södra Sverige och dessa bör bevaras. Vissa av områdena har potential att kunna ritas ännu större och eventuellt göras sammanhängande. I närheten av dessa är det olämpligt att etablera vindkraft eftersom det påverkar sin omgivning med bland annat buller, ljus och landskapsbild. Planförslaget anger minst 1 km till dessa områden med höga naturvärden, men det är uppenbart att vindkraftens påverkan sträcker sig längre än så. Minst 10x höjden bör gälla även i anslutning till dessa områden.
- En utbyggnad av vindkraft kommer att förändra landskapet. En omfattande utbyggnad kan medföra att känslan av att röra sig genom ett relativt orört och "ålderdomligt" landskap förändras. Huruvida denna förändring upplevs som positiv eller negativ är mycket individuellt. En översiktlig landskapsanalys bör genomföras i samband med planen som pekar ut vilka delar av kommunen som har särskilt värdefull landskapsbild och som därmed föreslås undantas från vindkraftsetablering. Planförslaget skall innehålla riktlinjer som är styrande för vilken hänsyn som ska tas till landskapsbild vid prövning av vindkraftverk. Förutsatt att dessa riktlinjer följs och att ytterligare studier av landskapspåverkan görs vid fortsatt planering föreligger lite konflikt mellan vindkraftsetablering och landskapsbildsvärden. Risken för negativ påverkan på landskapet minimeras.

Kommunens kommentar finns på sidan 67-68

2024.1100

Åsikt svar på 2023.1309 invändningar plan för utbyggnad av vindkraft område 6900 Bottnaryd samt 6896 Nyckelås

Hej,

Jag vidhåller min ståndpunkt gällande alla de punkter som jag berörde i mitt inlägg rörande vindkraftsetablering på de utmärkta områden i er plan.

Ert svar visar tyvärr inte på något som tyder på att våra olägenheter som jag redovisat skulle minska.

Det ni svarat är standardsvar och endast en redogörelse för det som jag redan vet sen tidigare.

Bifogar min invändning så den fortsatt följer med i processen.

2023.1309

Efter tagit del av kommunens förslag på utveckling av Bottnaryd har jag flera synpunkter över både gällande min och min familjs påverkan av planerna men även för samhället i stort.

Ända sedan vi fick ta del av karta gällande tänkbara platser för vindkraft etablering har jag gått med en stor oro.

Området kallat Prästeryd ligger syd , sydväst från vår gård så nära som 850m.

Dessa väderstreck är speciellt utsatta för skuggbildning och reflexer och enl Naturvårdsverket bör undvikas.

Vindkraft så höga som 250m kommer dominera hela landskapsbilden och påverka oss med ett ständigt ljud samt vitt blinkande ljus hela den mörka delen av dygnet.

Vi har häst verksamhet där hästarna går ute dygnet om även vintertid på sk. lösdrift. Jag är mycket orolig för hur detta kommer påverka dem då hästar är lättstressade djur för ljusfenomen både att det lyser upp plötsligt i mörkret och att deras mörkerseende inte kan anpassa sig så mellan så snabba ljusförändringar.

Då vi dessutom har Varg i området är det väldigt viktigt att de kan se och höra om vargen är i närheten. Kan de inte det ökar deras rädsla och stress oerhört då de är flyktdjur.

Hästar har av naturen en rädsla över plötsliga skuggor som drar över dem då de inte kan se uppåt så en svepande skugga som kommer över dem kan starta flykt och stress beteenden.

Att dagligen hantera hästar med ökad stressnivå och nervositet är både en ökad skaderisk för mig och mina barn men också ett stort lidande för djuren och en ökad risk för skador.

Hästar är oerhört reaktiva och flyktbenägna.

Området påverkar även mina ridvägar då vi ofta rider där förbi.

Jag är egen företagare och jobbar hemifrån med mitt kontorsfönster rakt syd sydvästlig riktning och kommer få skuggbildning och reflexer samt ljud in hela dagen.

Verk på 250m är så pass höga att de kommer sticka upp dubbla trädhöjd över trädgränsen i slutet av våra fält.

Vi har bott här nu i snart 25 år och valde att flytta hit för de stora naturvärdena och stillhet men får på landsbygden.

Att allt detta kan förändras gör mig oerhört ledsen och orolig.

Vi är en av dem som kommer påverkas mest av detta om det blir verklighet.

197

Förutom som jag beskrivit med hästarna och min arbetsplats kommer vi även att påverkas oerhört mycket av värdeminskningen på vår gård.

Samt på vår 2a fastighet som vi hyr ut och som ligger lika nära.

Vi har alltid sett gården som vårt ekonomiska skyddsnät och i slutänden vår pensionsförsäkring.

Vårt lilla hus som vi hyr ut som inte har den högsta standarden kommer bli svårt att hitta hyresgäster till då det stora värdet med den är avskildheten mitt i naturen med tysthet och natur och djur in på knuten.

Att på sena kvällar gå ut och se hela stjärnhimlen i tysthet. Inga ljus föroreningar.

Detta kommer i så fall förändras helt.

Vi har ett stort djur och fågelliv runt oss som kommer påverkas.

De riktvärden som finns uppsatta gällande avstånd och buller är alldeles på tok för lågt uppsatta.

Nivå på Buller som hörs i en annars tyst miljö är väldigt påtagligt jämfört med en plats som redan har mycket ljud. Därför borde nivåerna ses över beroende på vart man förlägger

Vindkraftverk. I tyst miljö måste dessa nivåer sänkas för att inte bli helt dominerande.

Rikt värden på avstånd till kraftverken är inte uppdaterade för de större verken som nu byggs.

Tabellen som är framtagna och där avstånden ökar i takt med kraftverkens höjd stannar på 120m höga verk. Dessa måste uppdateras och bör rimlighetsvis öka avståndet med det dubbla om man följer nuvarande tabell.

Enligt min mening bör det ökas än mer då dessa är gjorda för det mycket mildare röda ljuset.

Det vita blinkande ljuset är oerhört mer påträngande och påverkar helt annorlunda. Dessa stora vindkraftverk syns och påverkar mycket större omfattning och område än de mindre som vi haft tidigare.

Var finns relevant forskning hur detta påverkar oss djur och nattlevande djur och insekter?

Utvecklingen har gått fortare än vad forskningen har hunnit med och bör pausas tills relevant forskning har hunnit i kapp.

Bottnaryd med omnejd har redan fått vindparker och vi borde inte behöva släppa till mer mark och naturvärden.

Vill man nyttja mark för elproduktion bör solcellsparker vara ett bättre alternativ.

Hela strategin för placering av vindkraft borde ses över. Nu placeras den och tar i anspråk orörda och tysta oexploaterade områden. Områden som nu minskar i antal och area i oerhörd takt.

De avtryck vi gör bör ses över och att vi istället nyttjar mark och placering där vi redan påverkat naturen med byggnader buller och ljusföroreningar.

Med nya planen för art bevarande och skydda en tredjedel av naturen kommer bli svår att genomföra om vi inte synkroniserar utbyggnad och exploatering av orörd natur. Kommunen 198

behöver se över alla dessa planer tillsammans med planering som gäller utbyggnads strategi för mindre tät orter och landbyggd som sträcker sig till 2050. Området som påverkas av

Vindkraftparker är vida större än de relativt små områden som de står på. De uppgår till mil runt beroende på landskapsbilden i området.

Tanken att få ett större befolkningsantal och utbyggnad av Bottnaryd är bra men för att detta ska ske är servicen för dålig som den ser ut idag.

De som väljer att flytta hit har antingen en anknytning hit eller flyttar hit pga naturvärdena.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68.

2024.1103 (2st)

Som berörda av planerna på en vindpark i Långhult reagerar vi på hur möjligheterna till etablering av vindkraft är beskriven i översiktsplanen. Principiellt är vi inte motståndare till vindkraft, verken borde framför allt uppföras till havs, men förståelse finns för att det även kan behövas mer vindkraft på land för landets energiförsörjning. Översiktsplanen innehåller dock beskrivningar och ställningstaganden kring lämpliga landskapstyper för etablering av vindkraft som kan ifrågasättas. Det förklaras inte varför ”skogsområden och övriga öppna jordbruksmarker samt småbrutet landskap är landskap som generellt bedöms som tåligare för vindkraftsetableringar”. Översiktsplanen ger bilden av att upplevelsen av landskapet i dessa områden inte skulle påverkas på samma sätt som i andra mer öppna storskaliga landskapsrum. Att vindkraftverkens höjd har ökat anges som skäl till att de kan placeras mer fritt i skogslandskapet.

Vindkraftverk av den skala som planeras idag kommer att vara synliga för invånarna i alla typer av landskap. Man skulle tvärtemot översiktsplanen argumentering kunna hävda att de stora verken har lättare att passa in i mer storskaliga landskapsvyer, istället för i de småskaligare jordbruksbygderna. I områden med småskaliga jordbruksbyar i skogsbygderna ligger oftast byarna högt placerade på åsarna, varför vindkraftsverken blir väl så synliga och direkt aparta i sin skala i landskapsvyerna. Att antyda att de inte skulle synas i dessa bygder är direkt missvisande. Med placering av verken på lägre liggande obebyggd mark blir kraftverken rejält höga, så som det också uttrycks för i översiktsplanen, dock utan att det på något sätt

problematiseras. Med dessa höga verk följer en synlighet dagtid, men framför allt en kraftig ljusstörning under den mörka tiden av dygnet/året. Det kraftigt blinkande vita ljuset från höga vindkraftverk tas inte alls upp i översiktsplanen. I de skogsbygder där vindkraftverken föreslås enligt översiktsplanen så finns det inte så mycket av annan belysning, varför dessa kraftigt blinkande verk blir mycket framträdande och störande/bländande för invånarna, även på långt håll.

Långhult är just ett exempel på ett område föreslaget för vindkraft, där det enligt översiktsplanens argumentering inte ska påverka boende/landskapsbilden. Långhult är placerat i ett lägre liggande skogsområde mellan flera omgivande byar. På grund av placeringen lågt i landskapet föreslås mycket höga vindkraftverk. Synligheten och påverkan på landskapsbilden från omgivande högre belägna byar blir därför påtaglig, inte minst från omgivande byar i Angerdshestra socken, till vilken vårt Yås tillhör.

Synligheten påverkas även av att byarna i socknen under de senaste 20-30 åren har genomgått en väldigt positiv utveckling där många tidigare igenväxta och granbeskogade betesmarker och hagmarker har återställts. Åkerholmar, vattendrag och stenmurar har slyröjts så att vegetationsridåer försvunnit och byarna ”öppnats upp”. Många av byarna har idag betande djur som håller landskapet öppet. Terränglutningen i merparten av byarna är i riktning ned mot Långhult och med det öppnare kulturlandskapet som tillskapats, med fri horisont mot vindkraftsområdet, blir det en kraftig påverkan för många boende, även om de inte är direkt närboende och påverkade av ljudstörningar etc. Den positiva förändring som skett i kulturlandskapet och landskapsbilden, där kulturmarkerna nu är mer öppna och vårdade än vad de varit på mycket länge, riskerar att förstöras av den visuella störningen från vindkraftsparken, inte minst av det blinkande ljuset. Risken är då att täta vegetationsridåer åter kommer upp för att visuellt avskärma bostadshusen från utsikten mot Långhult, med stora negativa konsekvenser för kulturmiljön och landskapsbilden som följd.

Möjligheten av att kunna se, uppfatta omgivningen, bedriva jakt etc under den mörka tiden blir kraftigt påverkad när det starkt bländande ljuset påverkar mörkerseendet. Ljuset kan i värsta fall bli störande även inne i husen/bostäderna.

Vi menar att placeringar av områden lämpliga för vindkraft istället bör sökas till mer högt placerade områden, där verken inte blir högre än att de klarar sig med fast rött sken som flyghindermarkering (även om det krävs fler verk). Det blinkande vita starka ljuset medför en påtaglig miljöpåverkan som inte kan vara något man som närboende ska behöva tåla vid en avvägning mellan olika intressen och den bedömning av konsekvenser som görs i översiktsplanen. Det nu aktuella projektet i Långhult visar tydligt på konsekvenserna av den strategi för placering av vindkraft som föreslås i översiktsplanen. Argumenteringen för denna strategi måste mer ingående analyseras och översiktsplanen tydligare redovisa konsekvenserna av denna strategi, något som idag saknas i planen.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68.

2024.1107

Jönköpings kommun bör tillämpa minst respektavstånd till sin yttre kommungräns i översiktsplanen, när gäller områden för teknisk anläggning/vindkraft. Inte använda respektavstånd till nu befintliga bostäder i grannkommuner. Om område fastställs nära yttre

kommungränsen, blir ju närliggande fastigheter i grannkommuner belagda med byggnadsförbud. Jönköpings kommunpolitiker ska inte ta beslut som rör fastigheter/fastighetsägare utanför egna kommunen.

Kommunens kommentar finns på sid 67-68.

Inget att erinra

E.ON Energidistribution AB

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga ytterligare synpunkter.

Mullsjö kommun

Mullsjö kommun har utifrån de svar man fått i samrådsredogörelsen inga ytterligare synpunkter på granskningsförslaget gällande Jönköping kommuns översiktsplan mindre tätorter och landsbygden, utbyggnadsstrategi 200 000 invånare (etapp 2).

Nässjö kommun

Kommunen har tidigare lämnat synpunkter i samband med översiktsplanens samråd.

Nässjö och Jönköpings kommuner delar flera mellankommunala intressen, huvudsakligen inom väg- och järnvägsinfrastrukturen, som bidrar till ett stort pendlingsutbyte kommunerna emellan. Kommunen konstaterar att de utpekanden och ställningstaganden som görs avseende mark- och vattenanvändningen och som direkt eller indirekt påverkar Nässjö kommun är i stora drag oförändrade gentemot samrådsförslaget. Nässjö kommun ser därför inget behov av att lämna ytterligare synpunkter.

Nässjö kommun ser positivt på fortsatt utveckling och samarbete kring olika mellankommunala frågor, vilket främjar framtida utveckling. Kommunen vill slutligen önska Jönköpings kommun lycka till i det fortsatta arbetet med framtagandet av den nya översiktsplanen.

Tranås kommun

Jönköpings kommun har upprättat förslag till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd. Tillsammans med översiktsplan för centrala tätorten kommer den att utgöra kommunens nya översiktsplan. Tranås kommun har under samrådet lämnat synpunkter utan erinran och inbjuds nu att lämna synpunkter på det slutgiltiga granskningsförslaget. Tranås kommuns synpunkter avgränsas till de frågor av mellankommunal karaktär som behandlas i översiktsplanen. De frågor som Tranås kommun identifierat av särskilt mellankommunalt intresse är:

- *Gemensam arbets- och bostadsmarknad inklusive resor och transporter:* Här konstaterar Tranås kommun en god samstämmighet i strategier vad gäller regional tillgänglighet och särskilda satsningar på stråk med förutsättningar att kunna stärka underlaget för service och kollektivtrafik. I relationen Tranås – Jönköping (Gränna, E4) är det framförallt utmed väg 133 med flera mindre tätorter och utpekade LiS – områden.
- *Natur och friluftsintratten i anslutning till kommungräns:* Här är det framförallt relationen Tranås – Gränna och de naturområden och leder som kopplar samman

geografen i det gemensamma Biosfärområde Östra Vätterbranterna där Tranås kommuns västra delar ligger inom det sekundära området. Stora delar av gränsområdet utgörs av ett stort opåverkat område enligt 3 kap 2 § miljöbalken och Tranås kommun instämmer i skrivningarna om att stora opåverkade områden i den östra sidan av Jönköpings kommun ska prioriteras, vilket är samstämmigt med ställningstaganden i Tranås kommun översiktsplan.

- *Mineralutvinning i Norra Kärr och Vättern som dricksvattenresurs:* Jönköpings kommun tar tydligt ställning för att riksintresset för naturvård ska ha företräde före riksintresset för ämnen och mineral och att ingen brytning som riskerar att påverka Vättern kan godtas. Då en mineralbrytning med tillhörande verksamheter även skulle riskera att påverka förhållanden i Tranås kommun med ekologiskt känsliga områden, Noen nedströms och i förlängningen Svartån och sjön Sommen, delar Tranås kommun till full Jönköpings kommuns ställningstagande.
- *Vindkraft i anslutning eller närhet av kommungräns:* I anslutning till Tranås kommungräns ligger ett större riksintresseområde för vindkraft. Här anser Jönköpings kommun att de delar om området som kan anses lämpliga för vindkraft redan är ianspråktagna av befintliga anläggningar och att spridd bebyggelse i området begränsar möjligheterna till ytterligare utbyggnad. Ställningstagandet är samstämmigt med Tranås kommuns översiktsplan och med avseende på hänsyn till gemensamma större opåverkade områden.

Avslutningsvis instämmer Tranås kommun i Jönköpings kommuns ställningstagande för en utbyggnad av nya stambanor och det regionala samarbete som pågår för ett genomförande i etapper med ett helt system som gemensam målsättning.

Tranås kommun har därmed inget att erinra mot Jönköpings kommuns förslag till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd.

Vaggeryds kommun

Vaggeryds kommun har från Jönköpings kommun mottagit en remiss, Granskning-Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, Jönköpings kommun. Förslaget är ute för granskning under perioden 7 februari till 8 april 2023.

Vi noterar att Jönköpings kommun har tagit del av Vaggeryds kommuns samrådsyttrande och bemött synpunkten gällande verksamhetsområde Västra Jära.

Vaggeryds kommun har inga övriga synpunkter på det framtagna granskningsförslaget av översiktsplan för tätorter och landsbygd, Jönköpings kommun.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB, nedan Vattenfall Eldistribution, återkommer med svar på remiss "Granskning – Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, utbyggnadsstrategi 200 000 invånare" och lämnar följande yttrande.

Vattenfall Eldistribution noterar kommunens kommentar i samrådsredogörelsen: "Kommunen noterar yttrandet och ser till att Vattenfall Eldistribution AB är en del av framtida planeringsprocesser där ni som part berörs."

Vattenfall Eldistribution har inget i övrigt att tillägga i nuläget.

Ödeshögs kommun

Ödeshögs kommun tidigare yttrande över samrådsförslaget kvarstår och har inga ytterligare synpunkter på granskningsförslaget över Jönköpings kommuns granskningsversion till Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare, översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden.